

Κατευθυντήριες γραμμές

**Κατευθυντήριες γραμμές 01/2022 σχετικά με τα
δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων — Δικαίωμα
πρόσβασης**

Έκδοση 2.0

Εκδόθηκαν στις 28 Μαρτίου 2023

Ιστορικό εκδόσεων

Έκδοση 1.0	18 Ιανουαρίου 2022	Έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών για δημόσια διαβούλευση
Έκδοση 2.0	28 Μαρτίου 2023	Έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών μετά από δημόσια διαβούλευση

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το δικαίωμα πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων από την αρχή του και αναπτύσσεται πλέον περαιτέρω με πιο συγκεκριμένους και ακριβείς κανόνες στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ.

Στόχος και συνολική δομή του δικαιώματος πρόσβασης

Ο γενικός στόχος του δικαιώματος πρόσβασης είναι να παρέχονται στα φυσικά πρόσωπα επαρκείς, διαφανείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, ώστε να μπορούν να έχουν επίγνωση και να επαληθεύουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας και την ακρίβεια των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Αυτό θα διευκολύνει —χωρίς να αποτελεί προϋπόθεση— το φυσικό πρόσωπο να ασκεί άλλα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα διαγραφής ή διόρθωσης.

Το δικαίωμα πρόσβασης σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων πρέπει να διακρίνεται από παρόμοια δικαιώματα με άλλους στόχους, για παράδειγμα το δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα, το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση, αφενός, της διαφάνειας κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τις δημόσιες αρχές και, αφετέρου, της ορθής διοικητικής πρακτικής.

Ωστόσο, το υποκείμενο των δεδομένων δεν υποχρεούται να αιτιολογεί το αίτημα πρόσβασης και δεν εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αναλύει αν το αίτημα θα βοηθήσει πράγματι το υποκείμενο των δεδομένων να επαληθεύσει τη νομιμότητα της σχετικής επεξεργασίας ή να ασκήσει άλλα δικαιώματα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να διεκπεραιώνει το αίτημα, εκτός εάν είναι σαφές ότι το αίτημα υποβάλλεται βάσει κανόνων διαφορετικών από τους κανόνες προστασίας των δεδομένων.

Το δικαίωμα πρόσβασης περιλαμβάνει τρεις διαφορετικές συνιστώσες:

- επιβεβαίωση του αν δεδομένα που αφορούν το πρόσωπο υποβάλλονται σε επεξεργασία ή όχι,
- πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και
- πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία, όπως ο σκοπός, οι κατηγορίες δεδομένων και οι αποδέκτες, η διάρκεια της επεξεργασίας, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και κατάλληλες εγγυήσεις σε περίπτωση διαβιβάσεων προς τρίτες χώρες.

Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την αξιολόγηση του αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων

Κατά την ανάλυση του περιεχομένου του αιτήματος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αξιολογεί αν το αίτημα αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα, αν το αίτημα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 και αν υπάρχουν άλλες, πιο συγκεκριμένες, διατάξεις που ρυθμίζουν την πρόσβαση σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Πρέπει επίσης να αξιολογεί αν το αίτημα αφορά το σύνολο ή μόνο μέρη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων.

Όσον αφορά τη μορφή του αιτήματος δεν προβλέπονται ειδικές απαιτήσεις. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να παρέχει κατάλληλους και εύχρηστους διαύλους επικοινωνίας οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα από το υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, το υποκείμενο

των δεδομένων δεν υποχρεούται να χρησιμοποιήσει αυτούς τους συγκεκριμένους διαύλους και μπορεί αντ' αυτού να αποστείλει το αίτημα σε επίσημο σημείο επαφής του υπευθύνου επεξεργασίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να διεκπεραιώνει αιτήματα που αποστέλλονται σε εντελώς τυχαίες ή προφανώς λανθασμένες διευθύνσεις.

Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι σε θέση να εντοπίσει τα δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων, ενημερώνει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων και μπορεί να αρνηθεί να παράσχει πρόσβαση, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων παράσχει πρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν τον εντοπισμό. Επιπλέον, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει αμφιβολίες σχετικά με το αν το υποκείμενο των δεδομένων είναι εκείνο που ισχυρίζεται ότι είναι, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες προκειμένου να επιβεβαιώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων. Το αίτημα για πρόσθετες πληροφορίες πρέπει να είναι ανάλογο προς το είδος των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, τη ζημία που θα μπορούσε να προκληθεί κ.λπ., προκειμένου να αποφεύγεται η υπερβολική συλλογή δεδομένων.

Εμβέλεια του δικαιώματος πρόσβασης

Η εμβέλεια του δικαιώματος πρόσβασης καθορίζεται από την εμβέλεια της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 1 του ΓΚΠΔ. Εκτός από τα βασικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση, ο αριθμός τηλεφώνου κ.λπ., στον ορισμό αυτόν μπορεί να εμπίπτει ευρύ φάσμα δεδομένων, όπως τα ιατρικά ευρήματα, το ιστορικό αγορών, οι δείκτες πιστοληπτικής ικανότητας, τα αρχεία καταγραφής δραστηριοτήτων, οι δραστηριότητες αναζήτησης κ.λπ. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν υποβληθεί σε ψευδωνυμοποίηση εξακολουθούν να αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε αντίθεση με τα ανωνυμοποιημένα δεδομένα. Το δικαίωμα πρόσβασης αναφέρεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το πρόσωπο που υποβάλλει το αίτημα. Αυτό δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπερβολικά στενά και μπορεί να περιλαμβάνει δεδομένα που θα μπορούσαν να αφορούν και άλλα πρόσωπα, για παράδειγμα το ιστορικό επικοινωνίας που περιλαμβάνει εισερχόμενα και εξερχόμενα μηνύματα.

Εκτός από την παροχή πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παρέχει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Οι εν λόγω πληροφορίες μπορούν να βασίζονται σε ό,τι έχει ήδη συγκεντρωθεί στο αρχείο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 30 του ΓΚΠΔ) και στη δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής (άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ). Ωστόσο, αυτές οι γενικές πληροφορίες ενδέχεται να πρέπει να επικαιροποιηθούν κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος ή να προσαρμοστούν ώστε να αντικατοπτρίζουν τις πράξεις επεξεργασίας που εκτελούνται σε σχέση με το συγκεκριμένο πρόσωπο που υποβάλλει την αίτηση.

Τρόποι παροχής πρόσβασης

Οι τρόποι παροχής πρόσβασης μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τον όγκο των δεδομένων και την πολυπλοκότητα της επεξεργασίας που εκτελείται. Εκτός εάν ορίζεται ρητώς διαφορετικά, το αίτημα θα πρέπει να θεωρείται ότι αφορά όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων και ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων να διευκρινίσει το αίτημα εάν επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να αναζητά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε όλα τα συστήματα ΤΠ και σε συστήματα αρχειοθέτησης που δεν είναι συστήματα ΤΠ βάσει κριτηρίων αναζήτησης που αντικατοπτρίζουν τον τρόπο με τον οποίο είναι διαρθρωμένες οι πληροφορίες, για παράδειγμα ονοματεπώνυμο και αριθμός πελάτη. Η κοινοποίηση δεδομένων και άλλων

πληροφοριών σχετικά με την επεξεργασία πρέπει να παρέχεται σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, με χρήση σαφούς και απλής διατύπωσης. Οι ακριβέστερες απαιτήσεις εν προκειμένω εξαρτώνται από τις περιστάσεις της επεξεργασίας των δεδομένων, καθώς και από την ικανότητα του υποκειμένου των δεδομένων να αντιληφθεί και να κατανοήσει την κοινοποίηση (για παράδειγμα, λαμβανομένου υπόψη ότι το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί ή άτομο με ειδικές ανάγκες). Εάν τα δεδομένα συνίστανται σε κωδικούς ή άλλα «ανεπεξέργαστα δεδομένα», ενδέχεται να πρέπει να εξηγηθούν για να είναι κατανοητά για το υποκείμενο των δεδομένων.

Ο κύριος τρόπος παροχής πρόσβασης είναι η παροχή στο υποκείμενο των δεδομένων αντιγράφου των δεδομένων του, αλλά μπορούν να προβλεφθούν και άλλοι τρόποι (όπως προφορική ενημέρωση και επιτόπια πρόσβαση), εάν το υποκείμενο των δεδομένων διατυπώσει σχετικό αίτημα. Τα δεδομένα μπορούν να αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται όλες οι αναγκαίες διασφαλίσεις, λαμβανομένης, για παράδειγμα, υπόψη της φύσης των δεδομένων, ή με άλλους τρόπους, για παράδειγμα με χρήση εργαλείου αυτοεξυπηρέτησης.

Μερικές φορές, όταν υπάρχει μεγάλος όγκος δεδομένων και θα ήταν δύσκολο για το υποκείμενο των δεδομένων να κατανοήσει τις πληροφορίες εάν παρέχονταν όλες μαζικά —ιδίως στο επιγραμμικό πλαίσιο— το καταλληλότερο μέτρο θα μπορούσε να είναι μια πολυεπίπεδη προσέγγιση. Η παροχή πληροφοριών σε διαφορετικά επίπεδα μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση των δεδομένων από το υποκείμενο των δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι η πολυεπίπεδη προσέγγιση έχει προστιθέμενη αξία για το υποκείμενο των δεδομένων και όλα τα επίπεδα θα πρέπει να παρέχονται ταυτόχρονα εάν το υποκείμενο των δεδομένων το επιλέξει.

Το αντίγραφο των δεδομένων και οι πρόσθετες πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε μόνιμη μορφή, όπως γραπτό κείμενο, το οποίο θα μπορούσε να έχει ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως, ώστε το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί εύκολα να το τηλεφορτώσει. Τα δεδομένα μπορούν να παρέχονται σε απομαγνητοφώνηση ή σε συγκεντρωτική μορφή, εφόσον περιλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες και αυτό δεν αλλοιώνει ούτε μεταβάλλει το περιεχόμενο των πληροφοριών.

Το αίτημα πρέπει να ικανοποιείται το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός ενός μηνός από την παραλαβή του. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες, εφόσον απαιτείται, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας του αιτήματος και του αριθμού των αιτημάτων. Στη συνέχεια, το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με τον λόγο της καθυστέρησης. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εφαρμόζει τα αναγκαία μέτρα για τη διεκπεραίωση των αιτημάτων το συντομότερο δυνατόν και να προσαρμόζει τα μέτρα αυτά στις περιστάσεις της επεξεργασίας. Όταν τα δεδομένα αποθηκεύονται μόνο για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, πρέπει να υπάρχουν μέτρα που να εγγυώνται ότι το αίτημα πρόσβασης μπορεί να ικανοποιηθεί χωρίς να διαγραφούν τα δεδομένα κατά τη διεκπεραίωσή του. Όταν υποβάλλεται σε επεξεργασία μεγάλος όγκος δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εφαρμόζει διαδικασίες και μηχανισμούς προσαρμοσμένους στην πολυπλοκότητα της επεξεργασίας.

Η αξιολόγηση του αιτήματος θα πρέπει να αντικατοπτρίζει την κατάσταση κατά τον χρόνο παραλαβής του αιτήματος από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Θα πρέπει να παρέχονται ακόμη και δεδομένα που ενδέχεται να είναι εσφαλμένα ή να υποβάλλονται παράνομα σε επεξεργασία. Δεν μπορούν να παρασχεθούν δεδομένα που έχουν ήδη διαγραφεί, για παράδειγμα σύμφωνα με την πολιτική διατήρησης, και, ως εκ τούτου, δεν είναι πλέον διαθέσιμα στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Όρια και περιορισμοί

Ο ΓΚΠΔ προβλέπει ορισμένους περιορισμούς του δικαιώματος πρόσβασης. Δεν υπάρχουν περαιτέρω εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις. Το δικαίωμα πρόσβασης δεν υπόκειται σε γενική επιφύλαξη ως προς την αναλογικότητα όσον αφορά τις προσπάθειες που πρέπει να καταβάλει ο υπεύθυνος επεξεργασίας για να ανταποκριθεί στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4, το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων. Το ΕΣΠΔ είναι της γνώμης ότι τα δικαιώματα αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο κατά τη χορήγηση πρόσβασης με την παροχή αντιγράφου, αλλά και όταν η πρόσβαση στα δεδομένα παρέχεται με άλλα μέσα (για παράδειγμα, επιτόπια πρόσβαση). Ωστόσο, το άρθρο 15 παράγραφος 4 δεν εφαρμόζεται στις πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία, όπως αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι τα δικαιώματα ή οι ελευθερίες άλλων θα επηρεάζονταν δυσμενώς στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφος 4 δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα να απορρίπτεται το αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων συνολικά, αλλά μόνο να παραλείπονται ή να καθίστανται δυσανάγνωστα τα μέρη που ενδέχεται να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων.

Το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ επιτρέπει στους υπεύθυνους επεξεργασίας να απορρίπτουν αιτήματα που είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά ή να επιβάλλουν εύλογο τέλος για τα εν λόγω αιτήματα. Οι έννοιες αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενά. Δεδομένου ότι υπάρχουν ελάχιστες προϋποθέσεις όσον αφορά τα αιτήματα πρόσβασης, το εύρος του χαρακτηρισμού αιτήματος ως προδήλως αβάσιμου είναι μάλλον περιορισμένο. Ο χαρακτηρισμός των αιτημάτων ως υπερβολικών εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες του τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Όσο συχνότερα επέρχονται αλλαγές στη βάση δεδομένων του υπευθύνου επεξεργασίας, τόσο συχνότερα μπορεί να επιτραπεί στο υποκείμενο των δεδομένων να ζητήσει πρόσβαση χωρίς το αίτημα να είναι υπερβολικό. Αντί να αρνηθεί την πρόσβαση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αποφασίσει να επιβάλει τέλος στο υποκείμενο των δεδομένων. Αυτό θα ήταν ενδεδειγμένο μόνο στην περίπτωση υπερβολικών αιτημάτων για την κάλυψη των διοικητικών εξόδων που ενδέχεται να προκαλέσουν τα εν λόγω αιτήματα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να μπορεί να αποδείξει τον προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό χαρακτήρα του αιτήματος.

Περιορισμοί του δικαιώματος πρόσβασης μπορεί επίσης να υπάρχουν στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ και τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται σε αυτό. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που προτίθενται να βασιστούν σε τέτοιους περιορισμούς πρέπει να ελέγχουν προσεκτικά τις απαιτήσεις των εθνικών διατάξεων και να λαμβάνουν υπόψη τυχόν ειδικές προϋποθέσεις που ενδέχεται να ισχύουν. Οι προϋποθέσεις αυτές μπορεί να είναι ότι το δικαίωμα πρόσβασης καθυστερεί μόνο προσωρινά ή ότι ο περιορισμός ισχύει μόνο για ορισμένες κατηγορίες δεδομένων.

Πίνακας περιεχομένων

1	Εισαγωγή – Γενικές παρατηρήσεις	9
2	Σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης, δομή του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ και γενικές αρχές	12
2.1	Σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης	12
2.2	Δομή του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ	13
2.2.1	Καθορισμός του περιεχομένου του δικαιώματος πρόσβασης.....	15
2.2.1.1	Επιβεβαίωση του «αν» υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή όχι.....	15
2.2.1.2	Πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία	15
2.2.1.3	Πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων	16
2.2.2	Διατάξεις σχετικά με τις ρυθμίσεις.....	16
2.2.2.1	Παροχή αντιγράφου.....	16
2.2.2.2	Παροχή περαιτέρω αντιγράφων.....	17
2.2.2.3	Διάθεση των πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως 19	
2.2.3	Πιθανός περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης	19
2.3	Γενικές αρχές του δικαιώματος πρόσβασης.....	19
2.3.1	Πληρότητα των πληροφοριών	20
2.3.2	Ορθότητα των πληροφοριών.....	22
2.3.3	Χρονικό σημείο αναφοράς της αξιολόγησης.....	22
2.3.4	Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ασφάλειας δεδομένων	24
3	Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την αξιολόγηση των αιτημάτων πρόσβασης	25
3.1	Εισαγωγή.....	25
3.1.1	Ανάλυση του περιεχομένου του αιτήματος.....	26
3.1.2	Μορφή του αιτήματος	28
3.2	Ταυτοποίηση και εξακρίβωση της ταυτότητας.....	30
3.3	Αξιολόγηση της αναλογικότητας όσον αφορά την επαλήθευση της ταυτότητας του αιτούντος.....	33
3.4	Αιτήματα που υποβάλλονται μέσω τρίτων / πληρεξουσίων.....	37
3.4.1	Άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας για λογαριασμό των παιδιών.....	38
3.4.2	Άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης μέσω δικτυακών πυλών/διαύλων που παρέχονται από τρίτους.....	39
4	Εμβέλεια του δικαιώματος πρόσβασης και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και πληροφορίες τα οποία αφορά	39
4.1	Ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	40

4.2	Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορά το δικαίωμα πρόσβασης	44
4.2.1	«δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν»	44
4.2.2	Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία «υφίστανται επεξεργασία»	47
4.2.3	Το αντικείμενο ενός νέου αιτήματος πρόσβασης	48
4.3	Πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων	48
5	Πώς μπορεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας να παράσχει πρόσβαση;	53
5.1	Πώς μπορεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας να ανακτήσει τα ζητούμενα δεδομένα;	53
5.2	Κατάλληλα μέτρα για την παροχή πρόσβασης	54
5.2.1	Λήψη «κατάλληλων μέτρων»	54
5.2.2	Διάφορα μέσα παροχής πρόσβασης	56
5.2.3	Παροχή πρόσβασης σε «συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, με σαφή και απλή διατύπωση»	58
5.2.4	Ένας μεγάλος όγκος πληροφοριών απαιτεί ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο παροχής των πληροφοριών	60
5.2.5	Μορφή	62
5.3	Χρονικό πλαίσιο για την παροχή πρόσβασης	65
6	Όρια και περιορισμοί του δικαιώματος πρόσβασης	67
6.1	Γενικές παρατηρήσεις	67
6.2	Άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ	67
6.3	Άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ	71
6.3.1	Τι σημαίνει προδήλως αβάσιμο;	72
6.3.2	Τι σημαίνει υπερβολικό;	72
6.3.3	Συνέπειες	76
6.4	Πιθανοί περιορισμοί στο δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ και παρεκκλίσεις	77
	Παράρτημα — Διάγραμμα ροής	78

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (στο εξής: ΓΚΠΔ),

Έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον ΕΟΧ, και ιδίως το παράρτημα XI και το πρωτόκολλο 37, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση αριθ. 154/2018 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ της 6ης Ιουλίου 2018¹,

Έχοντας υπόψη τα άρθρα 12 και 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προπαρασκευαστικές εργασίες των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών περιλάμβαναν τη συλλογή στοιχείων από τα ενδιαφερόμενα μέρη, τόσο γραπτώς όσο και σε ειδική εκδήλωση των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, προκειμένου να προσδιοριστούν οι προκλήσεις και τα ζητήματα ερμηνείας που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του ΓΚΠΔ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Στη σύγχρονη κοινωνία, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, κατά τη διάρκεια πολλών δραστηριοτήτων, για ευρύ φάσμα σκοπών και με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Συχνά τα φυσικά πρόσωπα μπορεί να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση όσον αφορά την κατανόηση του τρόπου επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται στη συγκεκριμένη περίπτωση, είτε από ιδιωτικό είτε από δημόσιο φορέα. Για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων σε αυτές τις καταστάσεις, ο ΓΚΠΔ έχει δημιουργήσει ένα συνεκτικό και ισχυρό νομικό πλαίσιο, το οποίο εφαρμόζεται γενικά όσον αφορά τα διάφορα είδη επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων ειδικών διατάξεων σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.
2. Το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι ένα από τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του ΓΚΠΔ μεταξύ άλλων δικαιωμάτων, όπως, για παράδειγμα, το δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα φορητότητας, το δικαίωμα εναντίωσης ή το δικαίωμα μη υπαγωγής σε αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ². Το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων κατοχυρώνεται τόσο στον Χάρτη

¹ Οι αναφορές σε «κράτη μέλη» στο παρόν έγγραφο θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

² Άρθρα 15-22 του ΓΚΠΔ.

των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (στο εξής: Χάρτης της ΕΕ)³ όσο και στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ, όπου διατυπώνεται επακριβώς ως δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και σε άλλες συναφείς πληροφορίες.

3. Βάσει του ΓΚΠΔ, το δικαίωμα πρόσβασης αποτελείται από τρεις συνιστώσες, δηλαδή την επιβεβαίωση του αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία, την πρόσβαση σε αυτά και τις πληροφορίες σχετικά με την ίδια την επεξεργασία. Το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί επίσης να λάβει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία, δυνατότητα η οποία δεν αποτελεί πρόσθετο δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων, αλλά τον τρόπο παροχής πρόσβασης στα δεδομένα. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να νοηθεί τόσο ως η δυνατότητα του υποκειμένου των δεδομένων να ρωτήσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας αν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν όσο και ως η δυνατότητα πρόσβασης στα δεδομένα αυτά και επαλήθευσής τους. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων, κατόπιν αιτήματός του, τις πληροφορίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15 παράγραφοι 1 και 2 του ΓΚΠΔ.
4. Η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης πραγματοποιείται τόσο στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων, σύμφωνα με τους στόχους της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων, όσο και, πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο των « *θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το[υ] δικαίωμάτος τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα*», όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ. Το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί σημαντικό στοιχείο ολόκληρου του συστήματος προστασίας δεδομένων.
5. Ο πρακτικός στόχος του δικαιώματος πρόσβασης είναι να μπορούν τα φυσικά πρόσωπα να έχουν τον έλεγχο των δικών τους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴. Για την αποτελεσματική επίτευξη αυτού του στόχου στην πράξη, ο ΓΚΠΔ αποσκοπεί στη διευκόλυνση αυτής της άσκησης μέσω διαφόρων εγγυήσεων που επιτρέπουν στο υποκείμενο των δεδομένων να ασκεί το δικαίωμα αυτό εύκολα, χωρίς περιττούς περιορισμούς, σε εύλογα χρονικά διαστήματα και χωρίς υπερβολική καθυστέρηση ή δαπάνη. Όλα αυτά αναμένεται να οδηγήσουν σε αποτελεσματικότερη άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στην ψηφιακή εποχή, μέρος του οποίου με την ευρύτερη έννοια είναι επίσης το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να υποβάλει καταγγελία στην αρχή ελέγχου και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας⁵.
6. Όσον αφορά την ανάπτυξη του δικαιώματος πρόσβασης, στο πλαίσιο του νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων, θα πρέπει να τονιστεί ότι αποτελεί στοιχείο του ευρωπαϊκού συστήματος προστασίας των δεδομένων από την αρχή του. Σε σύγκριση με την οδηγία 95/46/ΕΚ, βελτιώθηκε και ενισχύθηκε το πρότυπο των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που ορίζονται στον ΓΚΠΔ· το ίδιο ισχύει και για το δικαίωμα πρόσβασης. Δεδομένου ότι οι λεπτομέρειες του δικαιώματος πρόσβασης προσδιορίζονται πλέον με μεγαλύτερη ακρίβεια στον ΓΚΠΔ, το δικαίωμα αυτό είναι επίσης πιο πληροφοριακό από την άποψη της ασφάλειας δικαίου τόσο για το υποκείμενο των δεδομένων όσο και για τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Επιπλέον, η συγκεκριμένη διατύπωση του άρθρου 15 και η ακριβής προθεσμία για την παροχή δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 12

³ Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 δεύτερη περίοδος, ο καθένας δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεχθέντα δεδομένα που τον αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.

⁴ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 7, 68, 75 και 85 του ΓΚΠΔ.

⁵ Βλ. κεφάλαιο VIII άρθρα 77, 78 και 79 του ΓΚΠΔ.

παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να είναι προετοιμασμένος για τις έρευνες των υποκειμένων των δεδομένων αναπτύσσοντας διαδικασίες για τη διεκπεραίωση αιτημάτων.

7. Το δικαίωμα πρόσβασης δεν θα πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα, καθώς συνδέεται στενά με άλλες διατάξεις του ΓΚΠΔ, ιδίως με τις αρχές προστασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων της αντικειμενικότητας και της νομιμότητας της επεξεργασίας, της υποχρέωσης διαφάνειας του υπευθύνου επεξεργασίας και άλλων δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του ΓΚΠΔ.
8. Στο πλαίσιο των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί η σημασία του άρθρου 12 του ΓΚΠΔ, το οποίο θεσπίζει απαιτήσεις για κατάλληλα μέτρα που λαμβάνονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας κατά την παροχή των πληροφοριών που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ, όσο και οι ανακοινώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 15-22 και 34 του ΓΚΠΔ· οι απαιτήσεις αυτές καθορίζουν γενικά τη μορφή, τον τρόπο και την προθεσμία για τις απαντήσεις στο υποκείμενο των δεδομένων, και ιδίως για κάθε πληροφορία που απευθύνεται σε παιδί.
9. Το ΕΣΠΔ θεωρεί αναγκαία την παροχή ακριβέστερης καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζεται το δικαίωμα πρόσβασης σε διάφορες περιπτώσεις. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν στην ανάλυση των διαφόρων πτυχών του δικαιώματος πρόσβασης. Ειδικότερα, το τμήμα που ακολουθεί έχει ως στόχο να παράσχει γενική επισκόπηση και επεξήγηση του περιεχομένου του ίδιου του άρθρου 15, ενώ τα επόμενα τμήματα παρέχουν βαθύτερη ανάλυση των συχνότερων πρακτικών ερωτήσεων και ζητημάτων που αφορούν την εφαρμογή του δικαιώματος πρόσβασης.

2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ, ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 15 ΤΟΥ ΓΚΠΔ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

2.1 Σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης

10. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα πρόσβασης αποσκοπεί στο να παρέχει στα φυσικά πρόσωπα τη δυνατότητα να έχουν τον έλεγχο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, στο μέτρο που τους επιτρέπει «να έχ[ουν] επίγνωση και να επαληθεύ[ουν] τη νομιμότητα της επεξεργασίας»⁶. Ειδικότερα, σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης είναι να παρέχεται στα υποκείμενα των δεδομένων η δυνατότητα να κατανοήσουν τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, καθώς και τις συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας, και να επαληθεύσουν την ακρίβεια των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία χωρίς να χρειάζεται να αιτιολογήσουν την πρόθεσή τους. Με άλλα λόγια, σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης είναι να παρέχονται στα φυσικά πρόσωπα επαρκείς, διαφανείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων, ανεξάρτητα από τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται, και να τους παρέχεται η δυνατότητα να επαληθεύουν διάφορες πτυχές μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας επεξεργασίας βάσει του ΓΚΠΔ (π.χ. νομιμότητα, ακρίβεια).
11. Η ερμηνεία του ΓΚΠΔ που παρέχεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βασίζεται στη μέχρι στιγμής νομολογία του ΔΕΕ. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος πρόσβασης, η σχετική νομολογία αναμένεται να εξελιχθεί σημαντικά στο μέλλον.
12. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΔΕΕ⁷, το δικαίωμα πρόσβασης εξυπηρετεί τον σκοπό της διασφάλισης της προστασίας του δικαιώματος των υποκειμένων των δεδομένων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων που τα αφορούν⁸ και μπορεί να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων τους που απορρέουν, για παράδειγμα, από τα άρθρα 16 έως 19, 21 έως 22 και 82 του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης είναι δικαίωμα του ατόμου και δεν εξαρτάται από την άσκηση των άλλων δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα η άσκηση των άλλων δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης.
13. Λαμβανομένου υπόψη του ευρέος σκοπού του δικαιώματος πρόσβασης, ο σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης δεν προσφέρεται για να αναλυθεί ως προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εκ μέρους του αξιολόγησης των αιτημάτων πρόσβασης. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν θα πρέπει να ελέγχουν «γιατί» το υποκείμενο των δεδομένων ζητεί πρόσβαση, αλλά μόνο «τι» ζητεί το υποκείμενο των δεδομένων (βλ. ενότητα 3 σχετικά με την ανάλυση του αιτήματος) και αν κατέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το συγκεκριμένο πρόσωπο (βλ. ενότητα 4). Ως εκ τούτου, για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να αρνείται την πρόσβαση για τον λόγο ή με την υποψία ότι τα ζητούμενα δεδομένα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από το υποκείμενο των δεδομένων για να υπερασπιστεί τον εαυτό του στο δικαστήριο σε περίπτωση απόλυσης ή εμπορικής διαφοράς με τον υπεύθυνο επεξεργασίας⁹. Όσον αφορά τα όρια και τους περιορισμούς του δικαιώματος πρόσβασης, βλ. ενότητα 6.

⁶ Αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ.

⁷ ΔΕΕ, C-434/16, Nowak, και συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, ΥΣ κ.λπ.

⁸ ΔΕΕ, C-434/16, Nowak, σκέψη 56.

⁹ Τα ζητήματα που σχετίζονται με το θέμα αυτό αποτελούν αντικείμενο υπόθεσης που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του ΔΕΕ (C-307/22).

Παράδειγμα 1: Ένας εργοδότης απέλυσε ένα άτομο. Μία εβδομάδα αργότερα, το άτομο αποφασίζει να συλλέξει αποδεικτικά στοιχεία για να καταθέσει αγωγή για καταχρηστική αγωγή απόλυσης κατά του εν λόγω πρώην εργοδότη. Υπό το πρίσμα αυτό, το άτομο απευθύνει επιστολή στον πρώην εργοδότη ζητώντας πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, ως υποκείμενο των δεδομένων, τα οποία επεξεργάζεται ο πρώην εργοδότης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν αξιολογεί την πρόθεση του υποκειμένου των δεδομένων και το υποκείμενο των δεδομένων δεν χρειάζεται να παράσχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τον λόγο του αιτήματος. Ως εκ τούτου, εάν το αίτημα πληροί όλες τις άλλες απαιτήσεις (βλ. ενότητα 3), ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ανταποκριθεί στο αίτημα, εκτός εάν το αίτημα αποδειχθεί προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ (βλ. ενότητα 6.3), πράγμα το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να αποδείξει.

Παραλλαγή: Το υποκείμενο των δεδομένων ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν στο πλαίσιο αγωγής. Ωστόσο, το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους, το οποίο διέπει τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του υποκειμένου των δεδομένων, περιέχει ορισμένες διατάξεις που περιορίζουν το εύρος των πληροφοριών που μπορούν να παρέχονται ή να ανταλλάσσονται μεταξύ των διαδίκων σε υπό εξέλιξη ή μελλοντικές δικαστικές διαδικασίες, οι οποίες εφαρμόζονται στην αγωγή για καταχρηστική απόλυση την οποία κατέθεσε το υποκείμενο των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό και υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εθνικές διατάξεις συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ¹⁰, το υποκείμενο των δεδομένων δεν δικαιούται να λάβει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας περισσότερες πληροφορίες από αυτές τις οποίες προβλέπουν οι διατάξεις του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους που διέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαδίκων σε νομικές διαφορές.

14. Παρότι ο σκοπός του δικαιώματος πρόσβασης είναι ευρύς, το ΔΕΕ κατέδειξε επίσης τα όρια του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων και του δικαιώματος πρόσβασης. Για παράδειγμα, το ΔΕΕ έκρινε ότι ο στόχος του δικαιώματος πρόσβασης το οποίο κατοχυρώνεται από τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων πρέπει να διακρίνεται από τον στόχο του δικαιώματος πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα που θεσπίζεται από την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία, καθώς το δεύτερο δικαίωμα αποσκοπεί στην «εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων εκ μέρους των δημόσιων αρχών στην προώθηση της ασκήσεως ορθής διοικητικής πρακτικής»¹¹, στόχος που δεν επιδιώκεται από τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Το ΔΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ισχύει ανεξάρτητα από το αν εφαρμόζεται διαφορετικό είδος δικαιώματος πρόσβασης με διαφορετικό σκοπό, όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο διαδικασίας εξέτασης.

2.2 Δομή του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ

15. Προκειμένου να δοθεί απάντηση σε αίτημα πρόσβασης και να διασφαλιστεί ότι δεν θα παραβλεφθεί καμία από τις πτυχές του, είναι αναγκαίο να γίνει πρώτα κατανοητή η δομή του άρθρου 15 και τα συστατικά στοιχεία του δικαιώματος πρόσβασης που ορίζονται στο παρόν άρθρο.

¹⁰ Κατευθυντήριες γραμμές 10/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τους περιορισμούς βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, έκδοση για δημόσια διαβούλευση, 18 Δεκεμβρίου 2020.

¹¹ ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, ΥΣ κ.λπ., σκέψη 47.

16. Το άρθρο 15 μπορεί να αναλυθεί σε οκτώ διαφορετικά στοιχεία που παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

1.	Επιβεβαίωση του αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται ή όχι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το αιτούν πρόσωπο	Άρθρο 15 παράγραφος 1, πρώτο ήμισυ της περιόδου
2.	Πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το αιτούν πρόσωπο	Άρθρο 15 παράγραφος 1, δεύτερο ήμισυ της περιόδου (πρώτο μέρος)
3.	Πρόσβαση στις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία: α) σκοποί της επεξεργασίας, β) κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, γ) αποδέκτες ή κατηγορίες αποδεκτών, δ) προβλεπόμενη διάρκεια της επεξεργασίας ή κριτήρια για τον καθορισμό της διάρκειας, ε) ύπαρξη δικαιωμάτων διόρθωσης, διαγραφής, περιορισμού της επεξεργασίας και αντίταξης στην επεξεργασία, στ) δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή, ζ) κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την πηγή των δεδομένων, εάν δεν έχουν συλλεχθεί από το υποκείμενο των δεδομένων, η) ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ και άλλων σχετικών πληροφοριών.	Άρθρο 15 παράγραφος 1, δεύτερο ήμισυ της περιόδου (δεύτερο μέρος)
4.	Πληροφορίες σχετικά με τις εγγυήσεις σύμφωνα με το άρθρο 46 όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό	Άρθρο 15 παράγραφος 2
5.	Η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία	Άρθρο 15 παράγραφος 3 πρώτη περίοδος
6.	Επιβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για τυχόν περαιτέρω αντίγραφα που ζητούνται από το υποκείμενο των δεδομένων	Άρθρο 15 παράγραφος 3 δεύτερη περίοδος
7.	Παροχή πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή	Άρθρο 15 παράγραφος 3 τρίτη περίοδος
8.	Συνεκτίμηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων	Άρθρο 15 παράγραφος 4

Ενώ όλα τα στοιχεία του άρθρου 15 παράγραφοι 1 και 2 καθορίζουν από κοινού το περιεχόμενο του δικαιώματος πρόσβασης, το άρθρο 15 παράγραφος 3 πραγματεύεται τις λεπτομέρειες της πρόσβασης, επιπλέον των γενικών απαιτήσεων που ορίζονται στο άρθρο 12 του ΓΚΠΔ. Το άρθρο 15 παράγραφος 4 συμπληρώνει τα όρια και τους περιορισμούς που προβλέπει το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ για όλα τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων με ιδιαίτερη έμφαση στα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων στο πλαίσιο της πρόσβασης.

2.2.1 Καθορισμός του περιεχομένου του δικαιώματος πρόσβασης

17. Το άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2 περιλαμβάνει τις ακόλουθες τρεις πτυχές: πρώτον, την επιβεβαίωση του αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του αιτούντος υποβάλλονται σε επεξεργασία εάν ναι, δεύτερον, την πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα και, τρίτον, τις πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να θεωρηθούν ως τρεις διαφορετικές συνιστώσες που απαρτίζουν από κοινού το δικαίωμα πρόσβασης.

2.2.1.1 Επιβεβαίωση του «αν» υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή όχι

18. Κατά την υποβολή αιτήματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, το πρώτο πράγμα που πρέπει να γνωρίζουν τα υποκείμενα των δεδομένων είναι αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται ή όχι δεδομένα που τα αφορούν. Κατά συνέπεια, οι πληροφορίες αυτές αποτελούν την πρώτη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων που ζητεί την πρόσβαση, οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται θα περιορίζονται στην επιβεβαίωση ότι δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων. Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται δεδομένα που αφορούν το αιτούν πρόσωπο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επιβεβαιώσει το γεγονός αυτό στο εν λόγω πρόσωπο. Η επιβεβαίωση αυτή μπορεί να κοινοποιηθεί χωριστά ή να συμπεριληφθεί ως μέρος των πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία (βλ. κατωτέρω).

2.2.1.2 Πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία

19. Η πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι η δεύτερη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 και αποτελεί τον πυρήνα αυτού του δικαιώματος. Σχετίζεται με την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ. Εκτός από τα βασικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση, στον ορισμό αυτό μπορεί να εμπίπτει μια απεριόριστη ποικιλία δεδομένων, υπό την προϋπόθεση ότι τα δεδομένα εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, ιδίως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επεξεργασία (άρθρο 2 του ΓΚΠΔ). Ως πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα νοείται η πρόσβαση στα ίδια τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όχι μόνο μια γενική περιγραφή των δεδομένων ούτε μια απλή αναφορά στις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Εάν δεν προβλέπονται όρια ή περιορισμοί¹², τα υποκείμενα των δεδομένων δικαιούνται να έχουν πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και τα οποία τα αφορούν, ή σε μέρη των δεδομένων, ανάλογα με το αντικείμενο του αιτήματος (βλ. σημείο 2.3.1). Η υποχρέωση παροχής πρόσβασης στα δεδομένα δεν εξαρτάται από το είδος ή την πηγή των εν λόγω δεδομένων. Εφαρμόζεται πλήρως ακόμη και σε περιπτώσεις στις οποίες το αιτούν πρόσωπο είχε αρχικά παράσχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τα δεδομένα, διότι σκοπός του είναι να ενημερωθεί το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με την πραγματική επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Το πεδίο εφαρμογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 15 εξηγείται λεπτομερώς στα σημεία 4.1 και 4.2.

¹² Βλ. ενότητα 6 των παρουσιών κατευθυντήριων γραμμών.

2.2.1.3 Πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων

20. Η τρίτη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης είναι οι πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων που πρέπει να παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) και το άρθρο 15 παράγραφος 2. Οι εν λόγω πληροφορίες θα μπορούσαν να βασίζονται σε κείμενο που λαμβάνεται, για παράδειγμα, από τη δήλωση του υπευθύνου επεξεργασίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής¹³ ή από το αρχείο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας του υπευθύνου επεξεργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 30 του ΓΚΠΔ, αλλά ενδέχεται να πρέπει να επικαιροποιηθούν και να προσαρμοστούν στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων. Το περιεχόμενο και ο βαθμός εξειδίκευσης των πληροφοριών αναλύονται περαιτέρω στην ενότητα 4.3.

2.2.2 Διατάξεις σχετικά με τις ρυθμίσεις

21. Το άρθρο 15 παράγραφος 3 συμπληρώνει τις απαιτήσεις για τις ρυθμίσεις του τρόπου απάντησης σε αιτήματα πρόσβασης που ορίζονται στο άρθρο 12 του ΓΚΠΔ με ορισμένες διευκρινίσεις στο πλαίσιο των αιτημάτων πρόσβασης.

2.2.2.1 Παροχή αντιγράφου

22. Σύμφωνα με την πρώτη περίοδο του άρθρου 15 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει δωρεάν αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τα οποία σχετίζεται η επεξεργασία. Ως εκ τούτου, το αντίγραφο αφορά μόνο τη δεύτερη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης («πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία», βλ. ανωτέρω). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διασφαλίζει ότι το πρώτο αντίγραφο είναι δωρεάν, ακόμη και όταν θεωρεί υψηλό το κόστος αναπαραγωγής (για παράδειγμα: το κόστος παροχής αντιγράφου της καταγραφής τηλεφωνικής συνομιλίας).
23. Η υποχρέωση παροχής αντιγράφου δεν πρέπει να νοείται ως πρόσθετο δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων, αλλά ως τρόπος παροχής πρόσβασης στα δεδομένα. Ενισχύει το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα¹⁴ και συμβάλλει στην ερμηνεία αυτού του δικαιώματος διότι καθιστά σαφές ότι η πρόσβαση στα δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 περιλαμβάνει πλήρεις πληροφορίες για όλα τα δεδομένα και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει μόνο σύνοψη των δεδομένων. Ταυτόχρονα, η υποχρέωση παροχής αντιγράφου δεν αποσκοπεί στη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης: αναφέρεται (μόνο) σε αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και όχι κατ' ανάγκη σε αναπαραγωγή των πρωτότυπων εγγράφων (βλ. ενότητα 5, σημείο 152). Γενικότερα, δεν παρέχονται πρόσθετες πληροφορίες στο υποκείμενο των δεδομένων κατά την παροχή αντιγράφου: το εύρος των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνονται στο αντίγραφο είναι το εύρος της πρόσβασης στα δεδομένα βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 (δεύτερη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, βλ. σημείο 19), το οποίο περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες που είναι

¹³ Βλ. για σχετικές πληροφορίες, ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP260 αναθ. 01, 11 Απριλίου 2018, Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679 – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τη διαφάνεια – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ).

¹⁴ Η υποχρέωση παροχής αντιγράφου δεν αναφερόταν στην οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των δεδομένων.

αναγκαίες για να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να κατανοήσει και να επαληθεύσει τη νομιμότητα της επεξεργασίας¹⁵.

24. Με βάση τα ανωτέρω, εάν η πρόσβαση στα δεδομένα κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 1 παρέχεται με την παροχή αντιγράφου, τηρείται η υποχρέωση παροχής αντιγράφου που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3. Η υποχρέωση παροχής αντιγράφου εξυπηρετεί τους στόχους του δικαιώματος πρόσβασης οι οποίοι συνίστανται στο να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας (αιτιολογική σκέψη 63). Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει στις περισσότερες περιπτώσεις να μπορεί να δει τις πληροφορίες όχι μόνο προσωρινά. Ως εκ τούτου, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να αποκτήσει πρόσβαση στις πληροφορίες λαμβάνοντας αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
25. Με βάση τα ανωτέρω, η έννοια του αντιγράφου πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά και περιλαμβάνει τα διάφορα είδη πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον το αντίγραφο είναι πλήρες (δηλαδή περιλαμβάνει όλα τα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα) και μπορεί να διατηρηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων. Ως εκ τούτου, η απαίτηση παροχής αντιγράφου σημαίνει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το πρόσωπο που υποβάλλει το αίτημα παρέχονται στο υποκείμενο των δεδομένων κατά τρόπο που επιτρέπει στο υποκείμενο των δεδομένων να διατηρεί όλες τις πληροφορίες και να ανατρέχει σε αυτές.
26. Παρά την ευρεία αυτή κατανόηση ενός αντιγράφου, και δεδομένου ότι πρόκειται για τον κύριο τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να παρέχεται η πρόσβαση, υπό ορισμένες συνθήκες θα μπορούσαν να ενδείκνυνται και άλλοι τρόποι. Περαιτέρω εξηγήσεις σχετικά με τα αντίγραφα και άλλους τρόπους παροχής πρόσβασης παρέχονται στην ενότητα 5, ειδικότερα στα σημεία 5.2.2 - 5.2.5.

2.2.2.2 Παροχή περαιτέρω αντιγράφων

27. Το άρθρο 15 παράγραφος 3 δεύτερη περίοδος αφορά περιπτώσεις στις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων ζητεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας περισσότερα από ένα αντίγραφα, για παράδειγμα σε περίπτωση απώλειας ή φθοράς του πρώτου αντιγράφου ή στην περίπτωση που το υποκείμενο των δεδομένων επιθυμεί να δώσει αντίγραφο σε άλλο πρόσωπο ή εποπτική αρχή. Βάσει του γεγονότος ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παρέχει περαιτέρω αντίγραφα κατόπιν αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων, το άρθρο 15 παράγραφος 3 ορίζει ότι, για κάθε περαιτέρω ζητούμενο αντίγραφο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει εύλογο τέλος για διοικητικά έξοδα (άρθρο 15 παράγραφος 3 δεύτερη περίοδος).
28. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει πρόσθετο αντίγραφο μετά την υποβολή του πρώτου αιτήματος, ενδέχεται να προκύψουν ερωτήματα σχετικά με το αν αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί νέο αίτημα ή αν το υποκείμενο των δεδομένων επιθυμεί πρόσθετο αντίγραφο των δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 3 δεύτερη περίοδος, οπότε μπορεί να επιβληθεί τέλος για πρόσθετο αντίγραφο. Η απάντηση στα ερωτήματα αυτά εξαρτάται αποκλειστικά από το περιεχόμενο του αιτήματος: το αίτημα θα πρέπει να ερμηνεύεται ως αίτημα με το οποίο ζητείται πρόσθετο αντίγραφο, εφόσον, από άποψη χρόνου και αντικειμένου, αφορά την ίδια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με το προηγούμενο αίτημα. Εάν, ωστόσο, στόχος του υποκειμένου των δεδομένων είναι να λάβει πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία

¹⁵ Τα ζητήματα που σχετίζονται με το θέμα της παρούσας παραγράφου αποτελούν αντικείμενο υπόθεσης που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του ΔΕΕ (C-487/21).

σε διαφορετική χρονική στιγμή ή σχετικά με διαφορετικό σύνολο δεδομένων από εκείνο που ζητήθηκε αρχικά, ισχύει εκ νέου το δικαίωμα λήψης δωρεάν αντιγράφου σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3. Αυτό ισχύει επίσης σε περιπτώσεις στις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων έχει υποβάλει ένα πρώτο αίτημα λίγο νωρίτερα. Το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης μέσω μεταγενέστερου αιτήματος και να λάβει δωρεάν αντίγραφο, εκτός εάν το αίτημα θεωρείται υπερβολικό σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5, με το ενδεχόμενο χρέωσης εύλογου τέλους σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5 στοιχείο α) (σχετικά με τον υπερβολικό χαρακτήρα επαναλαμβανόμενων αιτημάτων, βλ. ενότητα 6).

Παράδειγμα 2: Ένας πελάτης υποβάλλει αίτημα πρόσβασης σε εταιρεία εμπορίας. Ένα έτος μετά την απάντηση της εταιρείας, ο ίδιος πελάτης υποβάλλει αίτημα πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 στην ίδια εταιρεία. Ανεξάρτητα από το αν υπήρξαν νέες επιχειρηματικές συναλλαγές ή άλλες επαφές μεταξύ των μερών μετά το προηγούμενο αίτημα, το δεύτερο αυτό αίτημα πρέπει να θεωρείται νέο αίτημα. Ακόμη και αν δεν υπήρξε αλλαγή στην επεξεργασία δεδομένων από την εταιρεία — η οποία δεν είναι κατ' ανάγκη εμφανής στο υποκείμενο των δεδομένων — το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λάβει δωρεάν αντίγραφο των δεδομένων.

Παραλλαγή 1: Ακόμη και αν ο πελάτης στις ανωτέρω περιπτώσεις υποβάλει το νέο αίτημα π.χ. μόνο μία εβδομάδα μετά το πρώτο αίτημα, αυτό μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί νέο αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 και παράγραφος 3 πρώτη περίοδος, εάν δεν πρέπει να ερμηνευτεί ως απλή υπενθύμιση του πρώτου αιτήματος. Όσον αφορά το σύντομο χρονικό διάστημα και ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις του νέου αιτήματος, τίθεται το ζήτημα του υπερβολικού χαρακτήρα του σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5 (βλ. ενότητα 6).

Παραλλαγή 2: Το αίτημα για «νέο αντίγραφο» των πληροφοριών που είχαν ήδη παρασχεθεί υπό μορφή αντιγράφου ως απάντηση σε προηγούμενο αίτημα, για παράδειγμα σε περίπτωση που ο πελάτης απώλεσε το αντίγραφο που είχε λάβει προηγουμένως, θα πρέπει, φυσικά, να θεωρείται αίτημα για πρόσθετο αντίγραφο, καθώς αφορά το προηγούμενο αίτημα ως προς το αντικείμενο και τον χρόνο της επεξεργασίας.

29. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων επαναλαμβάνει ένα πρώτο αίτημα πρόσβασης για τον λόγο ότι η ληφθείσα απάντηση δεν ήταν πλήρης ή ότι δεν είχε αιτιολογηθεί η απόρριψη, το αίτημα αυτό δεν πρέπει να θεωρείται νέο αίτημα, δεδομένου ότι πρόκειται απλώς για υπενθύμιση ενός πρώτου αιτήματος που δεν ικανοποιήθηκε.
30. Όσον αφορά την κατανομή του κόστους σε περιπτώσεις αιτημάτων για πρόσθετο αντίγραφο, το άρθρο 15 παράγραφος 3 ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα που οφείλονται στο αίτημα. Αυτό σημαίνει ότι τα διοικητικά έξοδα αποτελούν σχετικό κριτήριο για τον καθορισμό του ύψους του τέλους. Παράλληλα, το τέλος θα πρέπει να είναι κατάλληλο, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος πρόσβασης ως θεμελιώδους δικαιώματος του υποκειμένου των δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να μετακυλίζει τα γενικά έξοδα ή άλλες γενικές δαπάνες στο υποκείμενο των δεδομένων, αλλά θα πρέπει να εστιάζει στα ειδικά έξοδα που προέκυψαν από την παροχή του πρόσθετου αντιγράφου. Κατά την οργάνωση αυτής της διαδικασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χρησιμοποιεί τους ανθρώπινους και υλικούς πόρους του αποτελεσματικά προκειμένου να διατηρεί χαμηλά το κόστος του αντιγράφου, μεταξύ άλλων και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας χρησιμοποιεί εξωτερική υποστήριξη.
31. Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποφασίσει να επιβάλει τέλος, θα πρέπει να αναφέρει εκ των προτέρων ότι θα επιβληθεί τέλος και —όσο το δυνατόν ακριβέστερα— το ύψος των εξόδων

που προτίθεται να επιβάλει στο υποκείμενο των δεδομένων προκειμένου να δοθεί σε αυτό η δυνατότητα να αποφασίσει αν θα διατηρήσει ή αν θα αποσύρει το αίτημα.

2.2.2.3 Διάθεση των πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως

32. Σε περίπτωση αιτήματος που υποβάλλεται με ηλεκτρονικά μέσα, η ενημέρωση παρέχεται, εάν είναι δυνατόν, με ηλεκτρονικά μέσα όπου είναι δυνατόν, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό (βλ. άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ). Το άρθρο 15 παράγραφος 3 τρίτη περίοδος συμπληρώνει την απαίτηση αυτή στο πλαίσιο των αιτημάτων πρόσβασης δηλώνοντας ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται επιπλέον να παρέχει την απάντηση σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό. Το άρθρο 15 παράγραφος 3 προϋποθέτει ότι, για τους υπεύθυνους επεξεργασίας που είναι σε θέση να λαμβάνουν ηλεκτρονικά αιτήματα, η απάντηση στο αίτημα θα είναι δυνατόν να δοθεί σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως (για λεπτομέρειες βλ. σημείο 5.2.5). Η διάταξη αυτή αναφέρεται σε όλες τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2. Ως εκ τούτου, εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα πρόσβασης με ηλεκτρονικά μέσα, όλες οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως. Τα ζητήματα μορφής αναπτύσσονται περαιτέρω στην ενότητα 5. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει, όπως πάντα, να εφαρμόζει κατάλληλα μέτρα ασφαλείας, ιδίως όταν χειρίζεται ειδική κατηγορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. κατωτέρω, σημείο 2.3.4).

2.2.3 Πιθανός περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης

33. Τέλος, στο πλαίσιο του δικαιώματος πρόσβασης, το άρθρο 15 παράγραφος 4 προβλέπει ειδικό περιορισμό. Αναφέρει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων. Ζητήματα σχετικά με το πεδίο εφαρμογής και τις συνέπειες αυτού του περιορισμού, καθώς και σχετικά με τα πρόσθετα όρια και τους περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ ή στο άρθρο 23 του ΓΚΠΔ εξηγούνται στην ενότητα 6.

2.3 Γενικές αρχές του δικαιώματος πρόσβασης

34. Όταν τα υποκείμενα των δεδομένων υποβάλλουν αίτημα για πρόσβαση στα δεδομένα τους, καταρχήν, οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ πρέπει πάντα να παρέχονται πλήρως. Κατά συνέπεια, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων, παρέχει όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 και, κατά περίπτωση, τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσει ότι οι πληροφορίες είναι πλήρεις, ορθές και επικαιροποιημένες, και ότι αντιστοιχούν όσο το δυνατόν περισσότερο στην κατάσταση επεξεργασίας των δεδομένων κατά τον χρόνο παραλαβής του αιτήματος¹⁶. Όταν δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας επεξεργάζονται δεδομένα από κοινού, η ρύθμιση των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας όσον αφορά τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, ιδίως

¹⁶ Για καθοδήγηση σχετικά με τα κατάλληλα μέτρα, βλ. ενότητα 5 σημεία 123-129

όσον αφορά την απάντηση σε αιτήματα πρόσβασης, δεν θίγει τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων έναντι του υπευθύνου επεξεργασίας στον οποίο απευθύνουν το αίτημά τους¹⁷.

2.3.1 Πληρότητα των πληροφοριών

35. Τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα να εξασφαλίζουν, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται κατωτέρω, πλήρη γνωστοποίηση όλων των δεδομένων που τα αφορούν (για λεπτομέρειες σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, βλ. ενότητα 4.2). Εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει ρητά κάτι διαφορετικό, το αίτημα άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης νοείται ως γενικό και περιλαμβάνει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων¹⁸. Το ενδεχόμενο περιορισμού της πρόσβασης σε μέρος των πληροφοριών μπορεί να εξεταστεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:
- a) Το υποκείμενο των δεδομένων έχει περιορίσει ρητά το αίτημα σε ένα υποσύνολο. Προκειμένου να αποφευχθεί η παροχή ελλιπών πληροφοριών, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο εφαρμογής του εν λόγω περιορισμού στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων μόνον εάν μπορεί να είναι βέβαιος ότι η ερμηνεία αυτή ανταποκρίνεται στη βούληση του υποκειμένου των δεδομένων (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενότητα 3.1.1, σημείο 51). Καταρχήν, το υποκείμενο των δεδομένων δεν υποχρεούται να επαναλάβει το αίτημα για τη διαβίβαση όλων των δεδομένων τα οποία δικαιούται να λάβει.
 - b) Σε περιπτώσεις όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να έχει αμφιβολίες εάν ένα αίτημα πρόσβασης, το οποίο εκφράζεται με πολύ γενικούς όρους, αποσκοπεί πραγματικά στη λήψη πληροφοριών σχετικά με κάθε είδους δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία ή σχετικά με όλους τους κλάδους δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας λεπτομερώς. Αυτό μπορεί να προκύψει ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες δεν υπήρχε δυνατότητα παροχής στο υποκείμενο των δεδομένων εργαλείων για τον προσδιορισμό του αιτήματός του από την αρχή ή όταν το υποκείμενο των δεδομένων δεν χρησιμοποίησε τα εν λόγω εργαλεία. Στη συνέχεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας βρίσκεται αντιμέτωπος με προβλήματα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να παράσχει πλήρη απάντηση, αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη δημιουργία υπερβολικών πληροφοριών για το υποκείμενο των δεδομένων, για τις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων δεν ενδιαφέρεται και τις οποίες δεν μπορεί να διαχειριστεί αποτελεσματικά. Μπορεί να υπάρχουν τρόποι επίλυσης αυτού του προβλήματος, ανάλογα με τις περιστάσεις και τις τεχνικές δυνατότητες, για παράδειγμα με την παροχή εργαλείων αυτοεξυπηρέτησης σε επιγραμμικά πλαίσια (βλ. ενότητα 5 σχετικά με την πολυεπίπεδη προσέγγιση). Εάν οι εν λόγω λύσεις δεν είναι εφαρμόσιμες, ο υπεύθυνος επεξεργασίας που επεξεργάζεται μεγάλες ποσότητες πληροφοριών σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ζητεί από το υποκείμενο, πριν δοθούν οι πληροφορίες, να προσδιορίζει τις πληροφορίες ή τις δραστηριότητες επεξεργασίας που σχετίζονται με το αίτημα (βλ. αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ). Παράδειγμα αποτελεί μια εταιρεία με διάφορους τομείς δραστηριότητας ή μια δημόσια αρχή με διαφορετικές διοικητικές μονάδες, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαπιστώσει ότι πολλά δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο αυτών των τομέων/μονάδων. Επιπλέον, μεγάλος όγκος δεδομένων μπορεί να υποβάλλεται σε επεξεργασία από

¹⁷ Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, σημείο 162στ. Οι εκτελούντες την επεξεργασία πρέπει να συνδράμουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ό.π., σημείο 129.

¹⁸ Για λεπτομέρειες, βλ. ενότητα 5.2.3 κατωτέρω σχετικά με το θέμα της πολυεπίπεδης προσέγγισης.

υπευθύνους επεξεργασίας οι οποίοι συλλέγουν δεδομένα σχετικά με συχνές δραστηριότητες του υποκειμένου των δεδομένων για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.

Παράδειγμα 3: Μια δημόσια αρχή επεξεργάζεται δεδομένα σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων σε διάφορες υπηρεσίες που αφορούν διάφορα πλαίσια. Η διαχείριση αρχείων και η τήρηση αρχείων υποβάλλονται εν μέρει σε επεξεργασία με μη αυτοματοποιημένα μέσα και τα περισσότερα δεδομένα αποθηκεύονται μόνο σε έντυπα αρχεία. Όσον αφορά τη γενική διατύπωση του αιτήματος, η δημόσια αρχή έχει αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον το υποκείμενο των δεδομένων γνωρίζει την έκταση του αιτήματος, ιδίως την ποικιλία των πράξεων επεξεργασίας που θα περιλάμβανε, τον όγκο των πληροφοριών και τον αριθμό των σελίδων που θα λάμβανε το υποκείμενο των δεδομένων.

Παράδειγμα 4: Μια μεγάλη ασφαλιστική εταιρεία λαμβάνει γενικό αίτημα πρόσβασης με επιστολή από πρόσωπο το οποίο είναι πελάτης εδώ και πολλά χρόνια. Παρότι τηρούνται πλήρως οι περίοδοι διαγραφής, η εταιρεία επεξεργάζεται στην πραγματικότητα τεράστιο όγκο δεδομένων που αφορούν τον πελάτη, διότι η επεξεργασία εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμβατική σχέση με τον πελάτη (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των συνεχιζόμενων υποχρεώσεων, της επικοινωνίας για αμφιλεγόμενα ζητήματα με τον πελάτη και με τρίτους...) ή για τη συμμόρφωση με νομικές υποχρεώσεις (αρχειοθετημένα δεδομένα που πρέπει να αποθηκεύονται για φορολογικούς σκοπούς κ.λπ.). Η ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να έχει αμφιβολίες ως προς το αν το αίτημα, το οποίο διατυπώθηκε με πολύ γενικούς όρους, έχει πράγματι ως σκοπό να συμπεριληφθούν όλα τα είδη αυτών των δεδομένων. Αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα προβληματικό εάν η ασφαλιστική εταιρεία έχει μόνο ταχυδρομική διεύθυνση του υποκειμένου του δεδομένου και, ως εκ τούτου, πρέπει να αποστέλλει τυχόν πληροφορίες σε έντυπη μορφή. Ωστόσο, οι ίδιες αμφιβολίες μπορεί να προκύψουν και κατά την παροχή των πληροφοριών με άλλα μέσα.

Εάν, σε τέτοιες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποφασίσει να ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων να διευκρινίσει το αίτημα, προκειμένου να εκπληρώσει την υποχρέωσή του να διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης (άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ), ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει ταυτόχρονα ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με τις πράξεις επεξεργασίας που θα μπορούσαν να αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τους σχετικούς κλάδους δραστηριοτήτων του, βάσεις δεδομένων του κ.λπ.

Παράδειγμα 5: Σε μια σχέση απασχόλησης, σε περίπτωση αιτήματος πρόσβασης που είναι διατυπωμένο με γενικό τρόπο, δεν είναι αφ' εαυτού σαφές ότι ο εργαζόμενος επιθυμεί να λάβει όλα τα στοιχεία σύνδεσης του χρήστη, δεδομένα σχετικά με την πρόσβαση σε έναν χώρο εργασίας, δεδομένα σχετικά με διακανονισμούς στο κυλικείο, δεδομένα σχετικά με τις πληρωμές μισθών κ.λπ. Το αίτημα του εργοδότη για παροχή διευκρινίσεων θα μπορούσε για παράδειγμα να οδηγήσει στη διευκρίνιση ότι αυτό που ενδιαφέρει τον εργαζόμενο είναι να κατανοήσει ή να επαληθεύσει σε ποιον έχει γνωστοποιηθεί η αξιολόγηση της απόδοσής του. Εάν δεν ζητείτο διευκρίνιση, ο εργαζόμενος θα λάμβανε μεγάλο όγκο πληροφοριών, χωρίς να ενδιαφέρεται για τα περισσότερα από τα δεδομένα. Ταυτόχρονα, ο εργοδότης θα έπρεπε να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα πλαίσια επεξεργασίας που θα μπορούσαν να αφορούν τον εργαζόμενο, προκειμένου να μπορέσει ο εργαζόμενος να διευκρινίσει με εύλογο τρόπο το αίτημα.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι το αίτημα για διευκρίνιση δεν αποσκοπεί στον περιορισμό της απάντησης στο αίτημα πρόσβασης και δεν χρησιμοποιείται για την απόκρυψη πληροφοριών σχετικά με τα δεδομένα ή την επεξεργασία που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων, από το οποίο έχει ζητηθεί να διευκρινίσει το αντικείμενο του αιτήματός του,

επιβεβαιώσει ότι αναζητά όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει φυσικά να παράσχει τα πλήρη δεδομένα αυτά.

Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει πάντα να είναι σε θέση να αποδείξει ότι ο τρόπος διεκπεραίωσης του αιτήματος έχει ως στόχο να προσδώσει την ευρύτερη δυνατή ισχύ στο δικαίωμα πρόσβασης και ότι συνάδει με την υποχρέωσή του να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ). Με την επιφύλαξη αυτών των αρχών, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αναμένει την απάντηση του υποκειμένου των δεδομένων προτού παράσχει πρόσθετα δεδομένα σύμφωνα με την επιθυμία του υποκειμένου των δεδομένων, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων σαφή εικόνα όλων των πράξεων επεξεργασίας που θα μπορούσαν να το αφορούν, συμπεριλαμβανομένων ιδίως εκείνων που το υποκείμενο των δεδομένων ενδέχεται να μην αναμένει, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει επίσης παράσχει πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα που το υποκείμενο των δεδομένων είχε σαφώς ως στόχο και εάν, επιπλέον, οι πληροφορίες αυτές έχουν συνδυαστεί με σαφή ένδειξη του τρόπου πρόσβασης στα υπόλοιπα μέρη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία.

- c) Ισχύουν εξαιρέσεις ή περιορισμοί στο δικαίωμα πρόσβασης (βλ. ενότητα 6 κατωτέρω). Στις περιπτώσεις αυτές, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ελέγχει προσεκτικά ποια μέρη των πληροφοριών αφορά η εξαίρεση και να παρέχει όλες τις πληροφορίες που δεν εξαιρούνται από την εξαίρεση. Για παράδειγμα, η επιβεβαίωση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αυτή καθαυτή (συνιστώσα 1) μπορεί να μην επηρεάζεται από την εξαίρεση. Ως εκ τούτου, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και όλες τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2 τα οποία δεν αφορά η εξαίρεση ή ο περιορισμός.

2.3.2 Ορθότητα των πληροφοριών

36. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παρέχεται στο υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να περιλαμβάνουν τις πραγματικές πληροφορίες ή τα πραγματικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται η υποχρέωση παροχής πληροφοριών σχετικά με ανακριβή δεδομένα ή σχετικά με επεξεργασία δεδομένων η οποία δεν είναι νόμιμη ή δεν είναι πλέον νόμιμη. Το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, για παράδειγμα, να κάνει χρήση του δικαιώματος πρόσβασης για να διαπιστώσει την πηγή των ανακριβών δεδομένων που κυκλοφορούν μεταξύ διαφορετικών υπευθύνων επεξεργασίας. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας διόρθωσε ανακριβή δεδομένα προτού ενημερώσει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων, το υποκείμενο των δεδομένων θα στερείτο τη δυνατότητα αυτή. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση παράνομης επεξεργασίας. Η δυνατότητα ενημέρωσης σχετικά με παράνομη επεξεργασία που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων αποτελεί έναν από τους κύριους σκοπούς του δικαιώματος πρόσβασης. Η υποχρέωση ενημέρωσης σχετικά με την αμετάβλητη κατάσταση της επεξεργασίας δεν θίγει την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να τερματίσει την παράνομη επεξεργασία ή να διορθώσει ανακριβή δεδομένα. Ερωτήσεις σχετικά με τη σειρά με την οποία θα πρέπει να εκπληρώνονται οι εν λόγω υποχρεώσεις απαντώνται στη συνέχεια.

2.3.3 Χρονικό σημείο αναφοράς της αξιολόγησης

37. Η αξιολόγηση των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία αντικατοπτρίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την κατάσταση όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει το αίτημα και η απάντηση θα πρέπει να καλύπτει όλα τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αυτό

σημαίνει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να προσπαθήσει να ενημερωθεί χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση για όλες τις δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν υποχρεούνται να παρέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία επεξεργάστηκαν στο παρελθόν, αλλά δεν έχουν πλέον στη διάθεσή τους¹⁹. Για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να έχει διαγράψει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την πολιτική του για τη διατήρηση δεδομένων και/ή νομοθετικές διατάξεις και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να μην είναι πλέον σε θέση να παράσχει τα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ, καθώς οποιαδήποτε διατήρηση δεδομένων πρέπει να δικαιολογείται αντικειμενικά.

38. Ταυτόχρονα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει εκ των προτέρων τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης και να διεκπεραιώσει τα αιτήματα το συντομότερο δυνατόν (βλ. άρθρο 12 παράγραφος 3) και πριν από τη διαγραφή των δεδομένων. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση σύντομων περιόδων διατήρησης, τα μέτρα που λαμβάνονται για την απάντηση στο αίτημα θα πρέπει να προσαρμόζονται στην κατάλληλη περίοδο διατήρησης, ώστε να διευκολυνθεί η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης και να αποφευχθεί η μόνιμη αδυναμία παροχής πρόσβασης στα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος²⁰. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να μην είναι δυνατή η απάντηση σε ένα αίτημα πριν από τη χρονική στιγμή για την οποία έχει προγραμματιστεί η διαγραφή των δεδομένων. Για παράδειγμα, εάν στο πλαίσιο της απάντησης σε αίτημα το συντομότερο δυνατόν, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακτά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είχαν προγραμματιστεί να διαγραφούν την επόμενη ημέρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να χρειαστεί πρόσθετο χρόνο για να εξετάσει κατά πόσον πρέπει να γίνει απαλοιφή στοιχείων για την προστασία των ελευθεριών άλλων πριν από την παροχή αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον αιτούντα. Εάν τα δεδομένα έχουν ανακτηθεί εντός της προγραμματισμένης περιόδου διατήρησης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να συνεχίσει να επεξεργάζεται τα δεδομένα αυτά για τον σκοπό της εκπλήρωσης της υποχρέωσής του να απαντήσει στο αίτημα. Η επεξεργασία σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να βασιστεί στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σε συνδυασμό με το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ και η διάρκειά της πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ²¹. Η εφαρμογή αυτής της νομικής βάσης περιορίζεται στην επεξεργασία των δεδομένων που κρίνονται αναγκαία για την απάντηση στο συγκεκριμένο αίτημα και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως αιτιολογία για γενικές παρατάσεις των περιόδων διατήρησης.
39. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν αποφεύγει σκόπιμα την υποχρέωση παροχής των ζητούμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τη διαγραφή ή την τροποποίηση δεδομένων

¹⁹ Βλ., για τον σκοπό αυτόν, περαιτέρω διευκρινίσεις στην ενότητα 4 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και στην απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση C-553/07, 7 Μαΐου 2009, *College van burgemeester en wethouders van Rotterdam κατά M.E.E. Rijkeboer* σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών όσον αφορά το παρελθόν.

²⁰ Για παράδειγμα, προκειμένου να διευκολυνθεί η άμεση ανάληψη δράσης, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο εφαρμογής ενός εργαλείου αυτοεξυπηρέτησης το οποίο επιτρέπει στο υποκείμενο των δεδομένων να έχει εύκολη πρόσβαση στα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ενός συστήματος ειδοποίησης που προειδοποιεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας σχετικά με αίτημα που αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με σύντομες περιόδους διατήρησης.

²¹ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της μεταγενέστερης επεξεργασίας δεδομένων για σκοπούς απόδειξης σε σχέση με τη διεκπεραίωση του αιτήματος πρόσβασης για κατάλληλο χρονικό διάστημα.

προσωπικού χαρακτήρα ως απάντηση σε αίτημα πρόσβασης (βλ. σημείο 2.3.2). Εάν, κατά την επεξεργασία του αιτήματος πρόσβασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακαλύψει ανακριβή δεδομένα ή παράνομη επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αξιολογήσει την κατάσταση της επεξεργασίας και να ενημερώσει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων προτού συμμορφωθεί με τις λοιπές υποχρεώσεις του. Προς το συμφέρον του, προκειμένου να αποφευχθεί η ανάγκη περαιτέρω επικοινωνίας σχετικά με το θέμα αυτό, καθώς και να υπάρχει συμμόρφωση με την αρχή της διαφάνειας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να προσθέτει πληροφορίες σχετικά με τις επακόλουθες διορθώσεις ή διαγραφές.

Παράδειγμα 6: Με την ευκαιρία της απάντησης σε αίτημα πρόσβασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαπιστώνει ότι η αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων για κενή θέση στην εταιρεία του υπευθύνου επεξεργασίας αποθηκεύτηκε πέραν της περιόδου διατήρησης. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί πρώτα να διαγράψει και στη συνέχεια να απαντήσει στο υποκείμενο των δεδομένων ότι δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα (σχετικά με την αίτηση). Πρέπει πρώτα να δώσει πρόσβαση και στη συνέχεια να διαγράψει τα δεδομένα. Προκειμένου να αποφευχθεί μεταγενέστερη αίτηση διαγραφής, συνιστάται τότε να προστεθούν πληροφορίες σχετικά με το γεγονός και τον χρόνο της διαγραφής.

Προκειμένου να συμμορφώνονται με την αρχή της διαφάνειας, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να ενημερώνουν το υποκείμενο των δεδομένων από τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή της επεξεργασίας στην οποία αναφέρεται η απάντηση του υπευθύνου επεξεργασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα στο πλαίσιο συχνών δραστηριοτήτων επικοινωνίας, μπορεί να υπάρξει πρόσθετη επεξεργασία ή τροποποιήσεις των δεδομένων μεταξύ αυτού του χρονικού σημείου αναφοράς, στο οποίο αξιολογήθηκε η επεξεργασία, και της απάντησης του υπευθύνου επεξεργασίας. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωρίζει τις εν λόγω αλλαγές, συνιστάται να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω αλλαγές, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την πρόσθετη επεξεργασία που απαιτείται για την απάντηση στο αίτημα.

2.3.4 Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ασφάλειας δεδομένων

40. Δεδομένου ότι η κοινοποίηση και η διάθεση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων αποτελεί πράξη επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται πάντοτε να εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διασφάλιση επιπέδου ασφάλειας κατάλληλου για τον κίνδυνο της επεξεργασίας [βλ. άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο στ), άρθρο 24 και άρθρο 32 του ΓΚΠΔ]. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από τον τρόπο παροχής της πρόσβασης. Σε περίπτωση μη ηλεκτρονικής διαβίβασης των δεδομένων στο υποκείμενο των δεδομένων, ανάλογα με τους κινδύνους που παρουσιάζει η επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο χρήσης συστημένης επιστολής ή, εναλλακτικά, να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα, χωρίς ωστόσο να το υποχρεώσει, να συλλέξει το αρχείο έναντι υπογραφής απευθείας από μία από τις εγκαταστάσεις του υπευθύνου επεξεργασίας. Εάν, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 3, οι πληροφορίες παρέχονται με ηλεκτρονικά μέσα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιλέγει ηλεκτρονικά μέσα που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις ασφάλειας των δεδομένων. Επίσης, σε περίπτωση παροχής αντιγράφου των δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως (βλ. άρθρο 15 παράγραφος 3), ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει υπόψη τις απαιτήσεις ασφάλειας των δεδομένων κατά την επιλογή του τρόπου διαβίβασης του ηλεκτρονικού αρχείου στο υποκείμενο των δεδομένων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εφαρμογή κρυπτογράφησης, προστασίας κωδικού πρόσβασης κ.λπ. Προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στα κρυπτογραφημένα δεδομένα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι διατίθενται κατάλληλες πληροφορίες, ώστε το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να έχει

πρόσβαση στις αποκρυπτογραφημένες πληροφορίες. Σε περιπτώσεις στις οποίες οι απαιτήσεις ασφάλειας των δεδομένων απαιτούν διατεμαστική κρυπτογράφηση ηλεκτρονικών μηνυμάτων, αλλά ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αποστείλει μόνο σύνηθες ηλεκτρονικό μήνυμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χρησιμοποιεί άλλα μέσα, όπως η αποστολή USB με (συστημένη) επιστολή στο υποκείμενο των δεδομένων.

3 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

3.1 Εισαγωγή

41. Όταν λαμβάνει αιτήματα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αξιολογεί κάθε αίτημα χωριστά. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ζητήματα, τα οποία αναπτύσσονται περαιτέρω στις παρακάτω παραγράφους: αν το αίτημα αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συνδέονται με τον αιτούντα και ποιος είναι ο αιτών. Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να διευκρινίσει ποια στοιχεία του αιτήματος πρόσβασης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατά τη διενέργεια της αξιολόγησής του και να εξετάσει πιθανά σενάρια για μια τέτοια αξιολόγηση, καθώς και τις συνέπειές της. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά την αξιολόγηση αιτήματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, λαμβάνει επίσης υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, την υποχρέωση να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, με γνώμονα την κατάλληλη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²².
42. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να είναι εκ των προτέρων έτοιμοι να διεκπεραιώσουν τα αιτήματα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος να λάβει το αίτημα, να το αξιολογήσει σωστά (η αξιολόγηση αυτή αποτελεί αντικείμενο της παρούσας ενότητας των κατευθυντήριων γραμμών) και να παράσχει κατάλληλη απάντηση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση στον αιτούντα. Ο τρόπος με τον οποίο οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα προετοιμαστούν για την άσκηση των αιτημάτων πρόσβασης θα πρέπει να είναι επαρκής και αναλογικός και να εξαρτάται από τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και από τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΓΚΠΔ. Ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις, μπορεί, για παράδειγμα, να απαιτείται από τους υπευθύνους επεξεργασίας να εφαρμόσουν κατάλληλη διαδικασία, η εφαρμογή της οποίας θα πρέπει να εγγυάται την ασφάλεια των δεδομένων χωρίς να παρεμποδίζεται η άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.

²² Ο υπεύθυνος επεξεργασίας διασφαλίζει την κατάλληλη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την αρχή της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας [άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ], εφαρμόζοντας κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως αναφέρονται στο άρθρο 32 του ΓΚΠΔ και αναπτύσσονται στο άρθρο 24 του ΓΚΠΔ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας (βλ. επίσης: γνώμη 3/2010 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας που εκδόθηκε στις 13 Ιουλίου 2010, 00062/10/EN WP 173 και κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ αριθ. 07/2020 σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ).

3.1.1 Ανάλυση του περιεχομένου του αιτήματος

43. Το ζήτημα αυτό μπορεί να αξιολογηθεί ειδικότερα με την υποβολή των ακόλουθων ερωτημάτων.

a) Αφορά το αίτημα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;

44. Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, το αντικείμενο του αιτήματος καλύπτει μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα²³. Ως εκ τούτου, κάθε αίτημα παροχής πληροφοριών σχετικά με άλλα ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων γενικών πληροφοριών σχετικά με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα επιχειρηματικά μοντέλα του ή τις δραστηριότητες επεξεργασίας του που δεν σχετίζονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, δεν πρέπει να θεωρείται αίτημα που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, αίτημα παροχής πληροφοριών σχετικά με ανώνυμα δεδομένα ή δεδομένα που δεν αφορούν τον αιτούντα ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο υπέβαλε την αίτηση, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης. Το ζήτημα αυτό θα αναλυθεί λεπτομερέστερα στην ενότητα 4.

45. Σε αντίθεση με τα ανώνυμα δεδομένα (τα οποία δεν είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα), τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα, τα οποία θα μπορούσαν να αποδοθούν σε φυσικό πρόσωπο με τη χρήση πρόσθετων πληροφοριών, είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα²⁴. Ως εκ τούτου, τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα που μπορούν να συνδεθούν με υποκείμενο των δεδομένων —π.χ. όταν το υποκείμενο των δεδομένων παρέχει το αντίστοιχο αναγνωριστικό που επιτρέπει την ταυτοποίησή του ή όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να συνδέσει τα δεδομένα με το αιτούν πρόσωπο με δικά του μέσα— πρέπει να θεωρείται ότι εμπίπτουν στο αντικείμενο του αιτήματος²⁵.

b) Αφορά το αίτημα το αιτούν πρόσωπο (ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο υποβάλλει το αίτημα);

46. Κατά γενικό κανόνα, ένα αίτημα μπορεί να αφορά μόνο τα δεδομένα του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα. Η πρόσβαση σε δεδομένα άλλων προσώπων μπορεί να ζητηθεί μόνο κατόπιν κατάλληλης άδειας²⁶.

Παράδειγμα 7: Το υποκείμενο των δεδομένων Χ εργάζεται ως υπεύθυνος τμήματος εταιρείας που παρέχει θέσεις στάθμευσης για τα διευθυντικά στελέχη της σε χώρο στάθμευσης της εταιρείας. Μολονότι το υποκείμενο των δεδομένων Χ διαθέτει μόνιμη θέση στάθμευσης, όταν το υποκείμενο των δεδομένων φθάνει στο γραφείο για τη δεύτερη βάρδια του, συχνά η θέση αυτή καταλαμβάνεται ήδη από άλλο αυτοκίνητο. Δεδομένου ότι η κατάσταση αυτή είναι επαναλαμβανόμενη, προκειμένου να ταυτοποιηθεί ο οδηγός που χρησιμοποιεί τη θέση του χωρίς άδεια, το υποκείμενο των δεδομένων ζητεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας του συστήματος βιντεοπαρακολούθησης που καλύπτει τον χώρο στάθμευσης του γραφείου πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του εν λόγω

²³ Εκτός εάν το αίτημα καλύπτει επίσης δεδομένα μη προσωπικού χαρακτήρα που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων. Για περισσότερες εξηγήσεις, βλ. σημείο 100.

²⁴ Βλ. αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ. Περαιτέρω εξηγήσεις σχετικά με τις έννοιες των ανώνυμων δεδομένων και των ψευδωνυμοποιημένων δεδομένων παρέχονται στη γνώμη 4/2007 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σ. 18-21.

²⁵ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP242 αναθ. 01, 5 Απριλίου 2017, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ), σ. 9.

²⁶ Βλ. ενότητα 3.4 («Αιτήματα που υποβάλλονται μέσω τρίτων/πληρεξουσίων»).

οδηγού. Στην περίπτωση αυτή, το αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων δεν θα είναι αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς το αίτημα δεν αφορά τα δεδομένα του αιτούντος, αλλά δεδομένα άλλου προσώπου και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί αίτημα βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ.

c) Εφαρμόζονται άλλες διατάξεις, εκτός του ΓΚΠΔ, που ρυθμίζουν την πρόσβαση σε μια συγκεκριμένη κατηγορία δεδομένων;

47. Τα υποκείμενα των δεδομένων δεν υποχρεούνται να προσδιορίζουν τη νομική βάση στο αίτημά τους. Ωστόσο, εάν τα υποκείμενα των δεδομένων διευκρινίσουν ότι το αίτημά τους βασίζεται σε τομεακή νομοθεσία ή σε εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει το συγκεκριμένο ζήτημα της πρόσβασης σε ορισμένες κατηγορίες δεδομένων, και όχι στον ΓΚΠΔ, το εν λόγω αίτημα εξετάζεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σύμφωνα με τους εν λόγω τομεακούς ή εθνικούς κανόνες, κατά περίπτωση. Συχνά, ανάλογα με τη σχετική εθνική νομοθεσία, ενδέχεται να απαιτείται από τους υπευθύνους επεξεργασίας να παρέχουν χωριστές απαντήσεις, καθεμία από τις οποίες θα πραγματεύεται τις ειδικές απαιτήσεις που ορίζονται στις διάφορες νομοθετικές πράξεις. Αυτό δεν πρέπει να συγχέεται με την εθνική ή ενωσιακή νομοθεσία που προβλέπει περιορισμούς στο δικαίωμα πρόσβασης, η οποία πρέπει να τηρείται κατά την απάντηση σε αιτήματα πρόσβασης.
48. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει αμφιβολίες ως προς το δικαίωμα που επιθυμεί να ασκήσει το υποκείμενο των δεδομένων, συνιστάται να ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων που υποβάλλει το αίτημα να εξηγήσει το αντικείμενο του αιτήματος. Η εν λόγω αλληλογραφία με το υποκείμενο των δεδομένων δεν επηρεάζει το καθήκον του υπευθύνου επεξεργασίας να ενεργεί χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση²⁷. Ωστόσο, σε περίπτωση αμφιβολιών, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητήσει περαιτέρω εξηγήσεις από το υποκείμενο των δεδομένων και δεν λάβει απάντηση, έχοντας κατά νου την υποχρέωση να διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης του προσώπου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ερμηνεύσει τις πληροφορίες που περιέχονται στο πρώτο αίτημα και να ενεργήσει σε αυτή τη βάση. Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να καθορίσει κατάλληλο χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να παράσχει περαιτέρω εξηγήσεις. Κατά τον καθορισμό του εν λόγω χρονικού πλαισίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να αφήνει αρκετό χρόνο για να ανταποκριθεί στο αίτημα μετά τη λήξη του και, ως εκ τούτου, να εξετάζει πόσος χρόνος είναι αντικειμενικά αναγκαίος για τη συλλογή και την παροχή των ζητούμενων δεδομένων μετά την παροχή (ή όχι) της διευκρίνισης από το υποκείμενο των δεδομένων.
49. Εάν το αίτημα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, η ύπαρξη τέτοιας ειδικής νομοθεσίας δεν υπερισχύει της γενικής εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης, όπως προβλέπεται στον ΓΚΠΔ. Ενδέχεται να υπάρχουν περιορισμοί που προβλέπονται στο ενωσιακό ή στο εθνικό δίκαιο, όταν αυτό επιτρέπεται από το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ (βλ. ενότητα 6.4).

d) Εμπίπτει το αίτημα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15;

50. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ΓΚΠΔ δεν θεσπίζει τυπικές απαιτήσεις για τα πρόσωπα που ζητούν πρόσβαση σε δεδομένα. Για την υποβολή του αιτήματος πρόσβασης, αρκεί τα αιτούντα πρόσωπα να διευκρινίζουν ότι επιθυμούν να μάθουν ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να

²⁷ Βλ. περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με το χρονικό πλαίσιο στην ενότητα 5.3.

αρνηθεί να παράσχει τα δεδομένα επικαλούμενος τη μη αναφορά της νομικής βάσης του αιτήματος, ιδίως την έλλειψη ειδικής αναφοράς στο δικαίωμα πρόσβασης ή στον ΓΚΠΔ.

Για παράδειγμα, για την υποβολή αίτησης, θα αρκούσε ο αιτών να αναφέρει ότι:

- επιθυμεί να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν
- ασκεί το δικαίωμα πρόσβασής του· ή
- επιθυμεί να μάθει ποιες πληροφορίες που τον αφορούν επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

Υπενθυμίζεται ότι οι αιτούντες ενδέχεται να μην είναι εξοικειωμένοι με τις περίπλοκες λεπτομέρειες του ΓΚΠΔ και ότι συνιστάται η επιείκεια έναντι των προσώπων που ασκούν το δικαίωμα πρόσβασης, ιδίως όταν αυτό ασκείται από ανηλίκους. Όπως προαναφέρθηκε, σε περίπτωση αμφιβολιών, συνιστάται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων που υποβάλλει το αίτημα να προσδιορίσει το αντικείμενο του αιτήματος.

ε) Επιθυμούν τα υποκείμενα των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των πληροφοριών που υποβάλλονται σε επεξεργασία σχετικά με αυτά;

51. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αξιολογεί αν τα αιτήματα που υποβάλλονται από τους αιτούντες αφορούν το σύνολο ή μέρος των πληροφοριών που υποβάλλονται σε επεξεργασία σχετικά με αυτούς. Οποιοσδήποτε περιορισμός του αντικειμένου ενός αιτήματος σε συγκεκριμένη διάταξη του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ, ο οποίος επιβάλλεται από τα υποκείμενα των δεδομένων, πρέπει να είναι σαφής και αδιαμφισβήτητος. Για παράδειγμα, εάν τα υποκείμενα των δεδομένων ζητούν κατά λέξη «πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε σχέση με αυτά», ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να υποθέσει ότι τα υποκείμενα των δεδομένων προτίθενται να ασκήσουν πλήρως το δικαίωμά τους βάσει του άρθρου 15 παράγραφοι 1-2 του ΓΚΠΔ. Ένα τέτοιο αίτημα δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι τα υποκείμενα των δεδομένων επιθυμούν να λάβουν μόνο τις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και να παραιτηθούν από το δικαίωμά τους να λάβουν τις πληροφορίες που απαριθμούνται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η). Τα πράγματα είναι διαφορετικά εάν, για παράδειγμα, τα υποκείμενα των δεδομένων επιθυμούν, όσον αφορά τα δεδομένα που προσδιορίζουν, να έχουν πρόσβαση στην πηγή ή την προέλευση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή στην καθορισμένη περίοδο αποθήκευσης. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να περιορίσει την απάντησή του στις συγκεκριμένες ζητούμενες πληροφορίες.

3.1.2 Μορφή του αιτήματος

52. Όπως προαναφέρθηκε, ο ΓΚΠΔ δεν επιβάλλει στα υποκείμενα των δεδομένων απαιτήσεις όσον αφορά τη μορφή του αιτήματος πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν, καταρχήν, απαιτήσεις βάσει του ΓΚΠΔ τις οποίες τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να τηρούν κατά την επιλογή διαύλου επικοινωνίας μέσω του οποίου έρχονται σε επαφή με τον υπεύθυνο επεξεργασίας.
53. Το ΕΣΠΔ ενθαρρύνει τους υπευθύνους επεξεργασίας να παρέχουν τους πλέον κατάλληλους και φιλικούς προς τον χρήστη διαύλους επικοινωνίας, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 και το άρθρο 25 του ΓΚΠΔ, ώστε το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να υποβάλει αποτελεσματικό αίτημα. Ωστόσο, εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλει αίτημα χρησιμοποιώντας διάυλο

επικοινωνίας που παρέχεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας²⁸, ο οποίος είναι διαφορετικός από εκείνον που υποδεικνύεται ως προτιμότερος, το εν λόγω αίτημα θεωρείται, κατά κανόνα, αποτελεσματικό και ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χειριστεί αναλόγως (βλ. τα παραδείγματα κατωτέρω). Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να διασφαλίζουν ότι διευκολύνεται η άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων (για παράδειγμα, όταν το υποκείμενο των δεδομένων αποστέλλει αίτημα πρόσβασης σε εργαζόμενο που βρίσκεται σε άδεια, ως εύλογη προσπάθεια θα μπορούσε να θεωρηθεί η αυτόματη ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με εναλλακτικό δίαυλο επικοινωνίας για το συγκεκριμένο αίτημα).

54. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να ενεργήσει κατόπιν αιτήματος που έχει αποσταλεί σε τυχαία ή εσφαλμένη ηλεκτρονική (ή ταχυδρομική) διεύθυνση, η οποία δεν έχει παρασχεθεί απευθείας από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ή σε οποιονδήποτε δίαυλο επικοινωνίας που σαφώς δεν προορίζεται να λαμβάνει αιτήματα σχετικά με τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει παράσχει κατάλληλο δίαυλο επικοινωνίας, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων.
55. Ομοίως, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να ενεργήσει κατόπιν αιτήματος που έχει αποσταλεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση υπαλλήλου του υπευθύνου επεξεργασίας ο οποίος ενδέχεται να μην συμμετέχει στη διεκπεραίωση αιτημάτων που αφορούν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων (π.χ. οδηγόι, προσωπικό καθαρισμού κ.λπ.). Τα εν λόγω αιτήματα δεν θεωρούνται αποτελεσματικά εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει παράσχει σαφώς στο υποκείμενο των δεδομένων κατάλληλο δίαυλο επικοινωνίας. Ωστόσο, εάν το υποκείμενο των δεδομένων αποστέλλει αίτημα στον υπάλληλο του υπευθύνου επεξεργασίας που έχει οριστεί ως αρμόδιος επικοινωνίας (π.χ. διαχειριστής προσωπικού λογαριασμού σε τράπεζα ή τακτικός σύμβουλος σε φορέα εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας), τα εν λόγω στοιχεία επικοινωνίας δεν θα πρέπει να θεωρούνται τυχαία και ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια για τη διεκπεραίωση του εν λόγω αιτήματος, ώστε να μπορεί να ανακατευθυνθεί στο σημείο επαφής και να απαντηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπει ο ΓΚΠΔ.
56. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ συνιστά, ως ορθή πρακτική, στους υπευθύνους επεξεργασίας να καθιερώσουν κατάλληλους μηχανισμούς για τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων αυτόματης απάντησης για την ενημέρωση σχετικά με απουσίες του προσωπικού και κατάλληλα εναλλακτικά πρόσωπα επικοινωνίας και, όπου είναι δυνατόν, μηχανισμών για τη βελτίωση της εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ των υπαλλήλων σχετικά με αιτήματα που λαμβάνονται από άτομα που ενδέχεται να μην είναι αρμόδια για τη διεκπεραίωση των εν λόγω αιτημάτων.

Παράδειγμα 8: Ο υπεύθυνος επεξεργασίας Χ παρέχει, τόσο στον ιστότοπό του όσο και στη δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, δύο ηλεκτρονικές διευθύνσεις —τη γενική ηλεκτρονική διεύθυνση του υπευθύνου επεξεργασίας: CONTACT@X.COM και την ηλεκτρονική διεύθυνση του σημείου επαφής του υπευθύνου επεξεργασίας για την προστασία δεδομένων: QUERIES@X.COM. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας Χ αναφέρει στον ιστότοπό του ότι, για την υποβολή τυχόν ερωτημάτων ή την υποβολή αιτήματος σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού

²⁸ Μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας που παρέχονται στις επικοινωνίες του που απευθύνονται απευθείας στα υποκείμενα των δεδομένων ή στοιχεία επικοινωνίας που παρέχονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στο κοινό, όπως στην πολιτική του υπευθύνου επεξεργασίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής ή άλλες υποχρεωτικές ανακοινώσεις νομικού περιεχομένου του υπευθύνου επεξεργασίας (π.χ. στοιχεία επικοινωνίας του ιδιοκτήτη ή της επιχείρησης σε ιστότοπο).

χαρακτήρα, τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να επικοινωνούν με το σημείο επαφής για την προστασία των δεδομένων μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που παρέχεται. Ωστόσο, το υποκείμενο των δεδομένων αποστέλλει αίτημα στη γενική ηλεκτρονική διεύθυνση του υπευθύνου επεξεργασίας: CONTACT@X.COM.

Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια για την ενημέρωση των υπηρεσιών του σχετικά με το αίτημα, το οποίο υποβλήθηκε μέσω της γενικής ηλεκτρονικής διεύθυνσης, προκειμένου αυτό να ανακατευθυνθεί στο σημείο επαφής για την προστασία των δεδομένων και να απαντηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν δικαιούται να παρατείνει την προθεσμία απάντησης σε αίτημα απλώς και μόνο επειδή το υποκείμενο των δεδομένων απέστειλε αίτημα στη γενική ηλεκτρονική διεύθυνση του υπευθύνου επεξεργασίας και όχι στην ηλεκτρονική διεύθυνση του σημείου επαφής του υπευθύνου επεξεργασίας για την προστασία δεδομένων.

Παράδειγμα 9: Ο υπεύθυνος επεξεργασίας Υ διαχειρίζεται δίκτυο γυμναστηρίων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας Υ αναφέρει στον ιστότοπό του και στη δήλωση προστασίας της ιδιωτικής ζωής για τους πελάτες του γυμναστηρίου ότι, προκειμένου να υποβάλουν τυχόν ερωτήματα ή να υποβάλουν αίτημα σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να επικοινωνούν με τον υπεύθυνο επεξεργασίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση: QUERIES@Y.COM. Ωστόσο, το υποκείμενο των δεδομένων αποστέλλει αίτημα σε ηλεκτρονική διεύθυνση που βρίσκεται στον χώρο αποδυτηρίων, όπου βρήκε ειδοποίηση που αναφέρει: «Εάν δεν είστε ικανοποιημένος με την καθαριότητα του χώρου, επικοινωνήστε μαζί μας στη διεύθυνση: CLEANERS@Y.COM», η οποία είναι η ηλεκτρονική διεύθυνση του προσωπικού καθαριότητας που απασχολείται από τον Υ. Είναι προφανές ότι το προσωπικό καθαριότητας δεν συμμετέχει στον χειρισμό ζητημάτων που αφορούν την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων – πελατών του γυμναστηρίου. Παρότι η ηλεκτρονική διεύθυνση ήταν διαθέσιμη στις εγκαταστάσεις του γυμναστηρίου, το υποκείμενο των δεδομένων δεν μπορούσε ευλόγως να αναμένει ότι επρόκειτο για κατάλληλη διεύθυνση επικοινωνίας για τα εν λόγω αιτήματα, δεδομένου ότι ο ιστότοπος και η δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής ενημέρωναν με σαφήνεια σχετικά με τον δίαυλο επικοινωνίας που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

57. Η ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ενεργοποιεί, κατά κανόνα, την προθεσμία ενός μηνός για την παροχή από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πληροφοριών σχετικά με την ενέργεια που πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ (περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με το χρονικό πλαίσιο παρέχεται στην ενότητα 5.3). Το ΕΣΠΔ θεωρεί ορθή πρακτική για τους υπευθύνους επεξεργασίας να επιβεβαιώνουν εγγράφως την παραλαβή των αιτημάτων, για παράδειγμα με την αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων (ή πληροφοριών ταχυδρομικώς, κατά περίπτωση) στους αιτούντες, επιβεβαιώνοντας ότι τα αιτήματά τους έχουν παραληφθεί και ότι η προθεσμία του ενός μηνός εκτείνεται από την ημέρα Χ έως την ημέρα Υ.

3.2 Ταυτοποίηση και εξακρίβωση της ταυτότητας

58. Προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια της επεξεργασίας και να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος άνευ αδείας κοινολόγησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να μπορεί να εντοπίζει ποια δεδομένα αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων (ταυτοποίηση) και να επιβεβαιώνει την ταυτότητα του εν λόγω προσώπου (εξακρίβωση της ταυτότητας).

59. Υπενθυμίζεται ότι σε περιπτώσεις στις οποίες ο σκοπός για τον οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία δεν απαιτεί ή δεν απαιτεί πλέον την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται να διατηρεί την εξακρίβωση της ταυτότητας αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της συμμόρφωσης με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Οι περιπτώσεις αυτές εξετάζονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ.
60. Το άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν αρνείται να ενεργήσει κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου των δεδομένων για να ασκήσει τα δικαιώματά του, εκτός εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για σκοπό που δεν απαιτεί την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων και αποδειξει ότι δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων. Στις περιπτώσεις αυτές, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί, ωστόσο, να αποφασίσει να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες που επιτρέπουν την εξακρίβωση της ταυτότητάς του (άρθρο 11 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ)²⁹.
61. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να αποκτήσει αυτές τις συμπληρωματικές πληροφορίες για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων αποκλειστικά και μόνο για να ανταποκριθεί στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να αρνείται να λάβει τις εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει το υποκείμενο των δεδομένων με σκοπό την υποστήριξη της άσκησης των δικαιωμάτων του (αιτιολογική σκέψη 57 του ΓΚΠΔ).

Παράδειγμα 10: Ο Χ είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο βιντεοπαρακολούθησης ενός κτιρίου. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να εξακριβώνει την ταυτότητα όλων των προσώπων που έχουν καταγραφεί από κάμερα ασφαλείας στο πλαίσιο της παρακολούθησης (σκοπός που δεν απαιτεί εξακρίβωση της ταυτότητας). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι έχει καταγραφεί στο πλαίσιο της βιντεοπαρακολούθησης του υπευθύνου επεξεργασίας. Οι ενέργειες του υπευθύνου επεξεργασίας θα εξαρτηθούν από τις συμπληρωματικές πληροφορίες που θα παρασχεθούν. Εάν ο αιτών δηλώσει συγκεκριμένη ημέρα και ώρα κατά την οποία οι κάμερες ενδέχεται να έχουν καταγράψει το επίμαχο γεγονός, είναι πιθανό ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα είναι σε θέση να παράσχει τα εν λόγω δεδομένα (άρθρο 11 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ). Ωστόσο, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων (π.χ. εάν είναι αδύνατο για τον υπεύθυνο επεξεργασίας να είναι βέβαιος ότι το αιτούν πρόσωπο είναι πράγματι το υποκείμενο των δεδομένων ή εάν το αίτημα αφορά π.χ. μακρά περίοδο καταγραφών και ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι σε θέση να επεξεργαστεί τόσο μεγάλο όγκο δεδομένων), ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αρνηθεί να ενεργήσει εάν αποδείξει ότι δεν είναι σε θέση να εξακριβώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ).

²⁹ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 13.

Παράδειγμα 11: Ο υπεύθυνος επεξεργασίας Γ επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με σκοπό να απευθύνει συμπεριφορική διαφήμιση στους οικείους χρήστες του διαδικτύου. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται για συμπεριφορική διαφήμιση συλλέγονται συνήθως μέσω cookies και συνδέονται με ψευδωνυμοποιημένα τυχαία αναγνωριστικά. Το υποκείμενο των δεδομένων κ. Χ ασκεί το δικαίωμα πρόσβασής του στον Γ μέσω του ιστοτόπου του Γ. Ο Γ είναι σε θέση να ταυτοποιήσει με ακρίβεια τον κ. Χ για να προβάλει τη συμπεριφορική διαφήμιση του υποκειμένου των δεδομένων, συνδέοντας τον τερματικό εξοπλισμό του κ. Χ με το διαφημιστικό του προφίλ με τα cookies που αποθηκεύτηκαν στον τερματικό εξοπλισμό. Στη συνέχεια, ο Γ θα είναι επίσης σε θέση να ταυτοποιήσει με ακρίβεια τον κ. Χ ώστε να του παράσχει πρόσβαση στα προσωπικά του δεδομένα, καθώς μπορεί να βρεθεί σύνδεσμος μεταξύ των δεδομένων που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία και του υποκειμένου των δεδομένων. Ως εκ τούτου, και λαμβανομένων υπόψη των αρχών του ΓΚΠΔ, το ανωτέρω παράδειγμα δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 11 του ΓΚΠΔ. Πιο συγκεκριμένα, στο ανωτέρω παράδειγμα, οι σκοποί του Γ απαιτούν την εξακρίβωση της ταυτότητας των υποκειμένων των δεδομένων, ενώ το άρθρο 11 του ΓΚΠΔ αφορά την περίπτωση επεξεργασίας η οποία δεν απαιτεί εξακρίβωση ταυτότητας, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να επεξεργαστεί συμπληρωματικά δεδομένα κατά την έννοια του άρθρου 11 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ. Κατά συνέπεια, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν θα πρέπει να ζητούνται συμπληρωματικά δεδομένα για την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.

Ωστόσο, εάν ο κ. Χ προσπαθήσει να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασής του μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή απλού ταχυδρομείου, στο πλαίσιο αυτό ο Γ θα είναι αναγκασμένος να ζητήσει από τον κ. Χ να παράσχει «πρόσθετες πληροφορίες» (άρθρο 12 παράγραφος 6 του ΓΚΠΔ) προκειμένου να μπορέσει να προσδιορίσει το διαφημιστικό προφίλ που συνδέεται με τον κ. Χ. Στην περίπτωση αυτή, οι πρόσθετες πληροφορίες θα είναι το αναγνωριστικό cookie που έχει αποθηκευτεί στον τερματικό εξοπλισμό του κ. Χ.

62. Σε περίπτωση αποδεδειγμένης αδυναμίας εξακρίβωσης της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 11 του ΓΚΠΔ), ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, εάν είναι δυνατό, να ενημερώσει σχετικά το υποκείμενο των δεδομένων, δεδομένου ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας απαντά σε αιτήματα του υποκειμένου των δεδομένων αμελλητί και παρέχει αιτιολογία όταν δεν προτίθεται να συμμορφωθεί προς τέτοια αιτήματα. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται μόνο «εάν είναι δυνατόν», καθώς ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να μην είναι σε θέση να ενημερώσει τα υποκείμενα των δεδομένων εάν η εξακρίβωση της ταυτότητάς τους είναι αδύνατη.
63. Τόσο όταν η επεξεργασία δεν απαιτεί εξακρίβωση της ταυτότητας όσο και όταν την απαιτεί, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την ταυτότητα του φυσικού προσώπου που υποβάλλει το αίτημα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει την παροχή πρόσθετων πληροφοριών αναγκαίων για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 12 παράγραφος 6 του ΓΚΠΔ).
64. Ο ΓΚΠΔ δεν επιβάλλει απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο επαλήθευσης της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Ωστόσο, τα άρθρα 11 και 12 του ΓΚΠΔ ορίζουν τις προϋποθέσεις για την άσκηση όλων των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
65. Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, κατά κανόνα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να ζητήσει περισσότερα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα απ' όσα είναι αναγκαία για να καταστεί δυνατή αυτή η επαλήθευση της ταυτότητας, και ότι η χρήση των εν λόγω πληροφοριών θα πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στην ικανοποίηση του αιτήματος των υποκειμένων των δεδομένων.

66. Συχνά υπάρχουν ήδη διαδικασίες επαλήθευσης της ταυτότητας μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και των υπευθύνων επεξεργασίας. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να χρησιμοποιούν τις εν λόγω διαδικασίες επαλήθευσης της ταυτότητας για να εξακριβώνουν την ταυτότητα των υποκειμένων των δεδομένων που ζητούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους ή ασκούν τα δικαιώματα που παρέχονται από τον ΓΚΠΔ³⁰. Διαφορετικά, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να εφαρμόζουν διαδικασία επαλήθευσης της ταυτότητας για να το πράξουν³¹.
67. Στις περιπτώσεις που ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί ή του παρέχονται από το υποκείμενο των δεδομένων πρόσθετες πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αξιολογεί, κάθε φορά, ποιες πληροφορίες θα του επιτρέψουν να επιβεβαιώσει την ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων και ενδεχομένως υποβάλλει πρόσθετες ερωτήσεις στο αιτούν πρόσωπο ή ζητεί από το υποκείμενο των δεδομένων να παρουσιάσει ορισμένα πρόσθετα στοιχεία εξακρίβωσης της ταυτοποίησης, εάν αυτό είναι αναλογικό (βλ. ενότητα 3.3).
68. Για να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να παράσχει τις πρόσθετες πληροφορίες που απαιτούνται για την ταυτοποίηση των δεδομένων του, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων για τη φύση των πρόσθετων πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας. Οι εν λόγω πρόσθετες πληροφορίες δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τις πληροφορίες που απαιτούνταν αρχικά για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Γενικά, το γεγονός ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες με σκοπό τον προσδιορισμό της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων δεν μπορεί να οδηγεί σε υπερβολικές απαιτήσεις και στη συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δεν είναι συναφή ή αναγκαία για την επιβεβαίωση της σύνδεσης ανάμεσα στο πρόσωπο και στα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα³².
69. Κατά συνέπεια, όταν οι πληροφορίες που συλλέγονται επιγραμμικά συνδέονται με ψευδώνυμο ή άλλα μοναδικά αναγνωριστικά στοιχεία ταυτότητας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εφαρμόσει κατάλληλες διαδικασίες που επιτρέπουν στον αιτούντα να υποβάλει αίτημα πρόσβασης σε δεδομένα και να λάβει τα δεδομένα που τον αφορούν³³.

Παράδειγμα 12: Το υποκείμενο των δεδομένων, η κα. Χ, ζητεί πρόσβαση στα δεδομένα της κατά τη συνομιλία της με σύμβουλο τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας μιας εταιρείας ηλεκτρικής ενέργειας με την οποία έχει συνάψει σύμβαση. Ο σύμβουλος, έχοντας αμφιβολίες ως προς την ταυτότητα του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα, δημιουργεί στο σύστημα της εταιρείας έναν μοναδικό κωδικό μίας χρήσης που αποστέλλεται στον αριθμό κινητού τηλεφώνου του χρήστη, ο οποίος παρασχέθηκε κατά τη δημιουργία του λογαριασμού, στο πλαίσιο του συστήματος διπλής επαλήθευσης, ενέργεια η οποία θα πρέπει να θεωρηθεί αναλογική στην προκειμένη περίπτωση.

3.3 Αξιολόγηση της αναλογικότητας όσον αφορά την επαλήθευση της ταυτότητας του αιτούντος

³⁰ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 14.

³¹ Βλ. περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την επαλήθευση της ταυτότητας στην ενότητα 3.3.

³² Ό.π., σ. 14.

³³ Ό.π., σ. 13-14.

70. Όπως προαναφέρθηκε, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει βάσιμους λόγους να αμφιβάλει για την ταυτότητα του αιτούντος προσώπου, μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Ωστόσο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει ταυτόχρονα να διασφαλίσει ότι δεν συλλέγει περισσότερα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από αυτά που απαιτούνται για να καταστεί δυνατή η επαλήθευση της ταυτότητας του αιτούντος. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί αξιολόγηση της αναλογικότητας, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία (π.χ. ειδικές κατηγορίες δεδομένων ή όχι), τη φύση του αιτήματος, το πλαίσιο εντός του οποίου υποβάλλεται το αίτημα, καθώς και κάθε ζημία που θα μπορούσε να προκύψει από παράτυπη κοινολόγηση. Κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αποφυγή της υπερβολικής συλλογής δεδομένων, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκές επίπεδο ασφάλειας της επεξεργασίας.
71. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εφαρμόζει διαδικασία επαλήθευσης της ταυτότητας προκειμένου να είναι βέβαιος για την ταυτότητα των προσώπων που ζητούν πρόσβαση στα δεδομένα τους³⁴ και να διασφαλίζει την ασφάλεια της επεξεργασίας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας διεκπεραίωσης αιτημάτων πρόσβασης σύμφωνα με το άρθρο 32 του ΓΚΠΔ, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, ενός ασφαλούς διαύλου για την παροχή πρόσθετων πληροφοριών από τα υποκείμενα των δεδομένων. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επαλήθευση της ταυτότητας θα πρέπει να είναι συναφής, κατάλληλη, αναλογική και να τηρεί την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιβάλει, για τον σκοπό της επαλήθευσης της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, μέτρα τα οποία είναι επαχθή, πρέπει να το αιτιολογεί επαρκώς και να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με όλες τις θεμελιώδεις αρχές, συμπεριλαμβανομένης της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και της υποχρέωσης διευκόλυνσης της άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ).
72. Σε επιγραμμικό πλαίσιο, ο μηχανισμός επαλήθευσης της ταυτότητας μπορεί να περιλαμβάνει τα ίδια διακριτικά στοιχεία που χρησιμοποιεί το υποκείμενο των δεδομένων κατά την είσοδο (log-in) στην επιγραμμική υπηρεσία που προσφέρεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (αιτιολογική σκέψη 57 του ΓΚΠΔ)³⁵.
73. Στην πράξη, συχνά υπάρχουν διαδικασίες επαλήθευσης της ταυτότητας και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν χρειάζεται να εισαγάγουν πρόσθετες διασφαλίσεις για την αποτροπή της άνευ αδείας πρόσβασης σε υπηρεσίες. Για να μπορούν τα φυσικά πρόσωπα να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που περιέχονται στους λογαριασμούς τους (όπως ένας λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ένας λογαριασμός σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή σε διαδικτυακά καταστήματα), οι υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι πιθανότερο να ζητήσουν σύνδεση μέσω του κωδικού σύνδεσης και του κωδικού πρόσβασης του χρήστη, οι οποίοι σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να επαρκούν για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων³⁶. Επιπλέον, η ταυτότητα των

³⁴ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 14.

³⁵ Βλ. περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τις μεθόδους επαλήθευσης ταυτότητας στις κατευθυντήριες γραμμές 01/2021 του ΕΣΠΔ σχετικά με παραδείγματα γνωστοποίησης παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που εκδόθηκαν στις 14 Ιανουαρίου 2021, σ. 30-31, και στις κατευθυντήριες γραμμές 02/2021 του ΕΣΠΔ για τους εικονικούς φωνητικούς βοηθούς, έκδοση 2.0, που εκδόθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, ενότητα 3.7.

³⁶ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 14.

υποκειμένων των δεδομένων συχνά επαληθεύεται ήδη από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πριν από τη σύναψη σύμβασης ή τη λήψη της συγκατάθεσής τους για την επεξεργασία και, ως εκ τούτου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται για την καταχώριση του φυσικού προσώπου το οποίο αφορά η επεξεργασία μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία για την επαλήθευση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων για σκοπούς πρόσβασης³⁷. Κατά συνέπεια, είναι δυσανάλογο να ζητείται αντίγραφο εγγράφου ταυτότητας σε περίπτωση που η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων που υποβάλλει αίτημα έχει ήδη επαληθευτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

74. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η χρήση αντιγράφου εγγράφου ταυτότητας στο πλαίσιο της διαδικασίας επαλήθευσης της ταυτότητας ενέχει κίνδυνο για την ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μπορεί να οδηγήσει σε μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρείται μη προσήκουσα, εκτός εάν είναι αναγκαία, κατάλληλη και σύμφωνη με το εθνικό δίκαιο. Στις περιπτώσεις αυτές, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να διαθέτουν συστήματα που διασφαλίζουν κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας για τον μετριασμό των μεγαλύτερων κινδύνων τους οποίους ενέχει η λήψη των εν λόγω δεδομένων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι η επαλήθευση της ταυτότητας μέσω δελτίου ταυτότητας δεν βοηθά απαραίτητως στο επιγραμματικό πλαίσιο (π.χ. με τη χρήση ψευδωνύμων) εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν μπορεί να παράσχει άλλα αποδεικτικά στοιχεία, π.χ. περαιτέρω χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν στον λογαριασμό χρήστη.
75. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι πολλοί οργανισμοί (π.χ. ξενοδοχεία, τράπεζες, εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων) ζητούν αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας των πελατών τους, δεν θα πρέπει γενικά να θεωρείται κατάλληλος τρόπος επαλήθευσης της ταυτότητας. Εναλλακτικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εφαρμόσει ένα γρήγορο και αποτελεσματικό μέτρο ασφάλειας για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων με βάση την επαλήθευση ταυτότητας που έχει διενεργήσει προηγουμένως, π.χ. μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή γραπτού μηνύματος που περιέχει συνδέσμους επιβεβαίωσης, ερωτήσεις ασφαλείας ή κωδικούς επιβεβαίωσης³⁸.
76. Οι πληροφορίες στο δελτίο ταυτότητας που δεν είναι απαραίτητες για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, όπως ο αριθμός πρόσβασης και ο αριθμός σειράς, η ιθαγένεια, το μέγεθος, το χρώμα των ματιών, η φωτογραφία και η αναγνώσιμη από μηχανήμα ζώνη, ανάλογα με κατά περίπτωση αξιολόγηση, μπορούν να απαλειφθούν ή να αποκρυφτούν από το υποκείμενο των δεδομένων πριν από την υποβολή του δελτίου ταυτότητας στον υπεύθυνο επεξεργασίας, εκτός εάν η εθνική νομοθεσία απαιτεί πλήρες αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας χωρίς απαλοιφή στοιχείων (βλ. σημείο 78 κατωτέρω). Γενικά, η ημερομηνία έκδοσης ή η ημερομηνία λήξης, η αρχή έκδοσης και το πλήρες ονοματεπώνυμο που αντιστοιχεί με τον επιγραμματικό λογαριασμό επαρκούν για την επαλήθευση της ταυτότητας από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η γνησιότητα του αντιγράφου και η σχέση με τον αιτούντα. Πρόσθετες πληροφορίες, όπως η ημερομηνία γέννησης του υποκειμένου των δεδομένων, μπορεί να ζητούνται μόνο σε περίπτωση που ο κίνδυνος εσφαλμένης ταυτότητας εξακολουθεί να υφίσταται, εάν ο

³⁷ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 14.

³⁸ Βλ. επίσης τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ, ο οποίος πρότείνει διάφορες υπηρεσίες που επιτρέπουν την ασφαλή εξακρίβωση ταυτότητας εξ αποστάσεως.

υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να συγκρίνει τις πρόσθετες πληροφορίες με τις πληροφορίες που ήδη επεξεργάζεται.

77. Για να τηρείται η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τις πληροφορίες που δεν είναι απαραίτητες και σχετικά με τη δυνατότητα απαλοιφής ή απόκρυψης των συγκεκριμένων τμημάτων του εγγράφου ταυτότητας. Στην περίπτωση αυτή, εάν το υποκείμενο των δεδομένων δεν γνωρίζει πώς ή δεν είναι σε θέση να απαλείψει τις εν λόγω πληροφορίες, αποτελεί ορθή πρακτική για τον υπεύθυνο επεξεργασίας να τις απαλείψει κατά την παραλαβή του εγγράφου, εάν αυτό είναι δυνατό για τον υπεύθυνο επεξεργασίας, λαμβανομένων υπόψη των μέσων που ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει στη διάθεσή του στις συγκεκριμένες περιστάσεις.

Παράδειγμα 13: Ο χρήστης κα. Υ έχει δημιουργήσει λογαριασμό προστατευμένο με κωδικό πρόσβασης στο διαδικτυακό κατάστημα, παρέχοντας την ηλεκτρονική της διεύθυνση και/ή το όνομα χρήστη. Στη συνέχεια, η ιδιοκτήτρια του λογαριασμού ζητεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πληροφορίες σχετικά με το αν επεξεργάζεται τα προσωπικά της δεδομένα και, εάν ναι, ζητεί πρόσβαση σε αυτά εντός του πεδίου εφαρμογής που αναφέρεται στο άρθρο 15. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί το δελτίο ταυτότητας του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα για να επιβεβαιώσει την ταυτότητά του. Η ενέργεια του υπευθύνου επεξεργασίας στην περίπτωση αυτή είναι δυσανάλογη και οδηγεί σε περιττή συλλογή δεδομένων.

Ωστόσο, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η ταυτότητα του αιτούντος προσώπου και παράλληλα να αποτραπεί η περιττή συλλογή δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει από το εν λόγω πρόσωπο να επαληθεύσει την ταυτότητά του μέσω σύνδεσης στον λογαριασμό ή να του θέσει (μη παρεμβατικές) ερωτήσεις ασφαλείας, των οποίων την απάντηση θα πρέπει να γνωρίζει μόνο το υποκείμενο των δεδομένων, ή να χρησιμοποιήσει πολυπαραγοντική επαλήθευση ταυτότητας που διαμορφώθηκε όταν το υποκείμενο των δεδομένων καταχώρισε τον λογαριασμό του, ή να χρησιμοποιήσει άλλα υφιστάμενα μέσα επικοινωνίας που είναι γνωστό ότι ανήκουν στο υποκείμενο των δεδομένων, όπως η ηλεκτρονική διεύθυνση ή ένας αριθμός τηλεφώνου, προκειμένου να αποστείλει κωδικό πρόσβασης.

Παράδειγμα 14: Ένας τραπεζικός πελάτης, ο κ. Υ, σχεδιάζει να λάβει καταναλωτικό δάνειο. Για τον σκοπό αυτόν, ο κ. Υ μεταβαίνει σε υποκατάστημα τράπεζας για να λάβει τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, που είναι απαραίτητες για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής του ικανότητας. Για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων, ο σύμβουλος ζητεί συμβολαιογραφική βεβαίωση της ταυτότητάς του ώστε να είναι σε θέση να του παράσχει τις ζητούμενες πληροφορίες.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να απαιτεί συμβολαιογραφική επιβεβαίωση της ταυτότητας, εκτός εάν είναι αναγκαία, κατάλληλη και σύμφωνη με το εθνικό δίκαιο (για παράδειγμα, όταν ένα πρόσωπο δεν έχει προσωρινά στην κατοχή του κανένα έγγραφο ταυτότητας και το εθνικό δίκαιο απαιτεί απόδειξη της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων για την εκτέλεση νομικής πράξης). Η πρακτική αυτή εκθέτει τους αιτούντες σε πρόσθετες δαπάνες και συνεπάγεται υπερβολική επιβάρυνση για τα υποκείμενα των δεδομένων, παρεμποδίζοντας την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασής τους.

78. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω γενικών αρχών, υπό ορισμένες περιστάσεις, η επαλήθευση της ταυτότητας βάσει δελτίου ταυτότητας μπορεί να αποτελεί δικαιολογημένο και αναλογικό μέτρο, ιδίως για οντότητες που επεξεργάζονται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή

προβαίνουν σε επεξεργασία δεδομένων που ενδέχεται να συνιστά κίνδυνο για το υποκείμενο των δεδομένων (π.χ. ιατρικές πληροφορίες ή πληροφορίες για την υγεία). Ωστόσο, ταυτόχρονα, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ορισμένες εθνικές διατάξεις προβλέπουν περιορισμούς στην επεξεργασία δεδομένων που περιέχονται σε δημόσια έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που επιβεβαιώνουν την ταυτότητα ενός προσώπου (επίσης βάσει του άρθρου 87 του ΓΚΠΔ). Οι περιορισμοί στην επεξεργασία δεδομένων από τα έγγραφα αυτά μπορεί να αφορούν ιδίως τη σάρωση ή τη φωτοαντιγραφή δελτίων ταυτότητας ή την επεξεργασία επίσημων προσωπικών αριθμών ταυτότητας³⁹.

79. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, όταν ζητείται ταυτότητα (και αυτό συνάδει με την εθνική νομοθεσία και είναι δικαιολογημένο και αναλογικό βάσει του ΓΚΠΔ), ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εφαρμόζει εγγυήσεις για την πρόληψη της παράνομης επεξεργασίας της ταυτότητας. Με την επιφύλαξη τυχόν εφαρμοστέων εθνικών διατάξεων σχετικά με την επαλήθευση ταυτότητας, μπορεί να περιλαμβάνεται η μη δημιουργία αντιγράφου ή η διαγραφή αντιγράφου ταυτότητας αμέσως μετά την επιτυχή επαλήθευση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η περαιτέρω αποθήκευση αντιγράφου ταυτότητας ενδέχεται να συνιστά παραβίαση των αρχών του περιορισμού του σκοπού και του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης [άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία β) και ε) του ΓΚΠΔ] και, επιπλέον, της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την επεξεργασία του εθνικού αριθμού ταυτότητας (άρθρο 87 του ΓΚΠΔ). Το ΕΣΠΔ συνιστά, ως ορθή πρακτική, στον υπεύθυνο επεξεργασίας να σημειώνει μετά τον έλεγχο του δελτίου ταυτότητας π.χ. «ελέγχθηκε το δελτίο ταυτότητας», ώστε να αποφεύγεται η περιττή αντιγραφή ή αποθήκευση αντιγράφων δελτίων ταυτότητας.

3.4 Αιτήματα που υποβάλλονται μέσω τρίτων / πληρεξουσίων

80. Παρότι το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται γενικά από τα υποκείμενα των δεδομένων καθώς αφορά τα ίδια, είναι δυνατόν κάποιος τρίτος να υποβάλει αίτηση για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων. Αυτό μπορεί να ισχύει, μεταξύ άλλων, για ενέργειες μέσω πληρεξουσίου ή νόμιμου κηδεμόνα εξ ονόματος ανηλίκων, καθώς και για ενέργειες μέσω άλλων οντοτήτων μέσω διαδικτυακών πυλών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ταυτότητα του προσώπου που είναι εξουσιοδοτημένο να ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης καθώς και η εξουσιοδότηση να ενεργεί για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων μπορεί να απαιτούν επαλήθευση, εφόσον είναι κατάλληλη και αναλογική (βλ. ενότητα 3.3 ανωτέρω)⁴⁰. Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η διάθεση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πρόσωπο που δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά μπορεί να ισοδυναμεί με παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴¹.
81. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εθνικοί νόμοι που διέπουν τη νομική εκπροσώπηση (π.χ. πληρεξούσιο), οι οποίοι ενδέχεται να επιβάλλουν ειδικές απαιτήσεις για την απόδειξη της εξουσιοδότησης υποβολής αιτήματος για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων, δεδομένου ότι ο ΓΚΠΔ δεν ρυθμίζει το ζήτημα αυτό. Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, καθώς και με τις άλλες αρχές προστασίας των δεδομένων, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι σε θέση να αποδείξουν την ύπαρξη της σχετικής εξουσιοδότησης για την υποβολή αιτήματος για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων και να λαμβάνουν τις ζητούμενες πληροφορίες,

³⁹ Διάφορα κράτη μέλη εισήγαγαν τέτοιον περιορισμό στις σχετικές εθνικές τους διατάξεις, οι οποίες ορίζουν, για παράδειγμα, ότι η δημιουργία αντιγράφων δελτίων ταυτότητας είναι νόμιμη μόνον εάν προκύπτει άμεσα από τις διατάξεις μιας νομικής πράξης.

⁴⁰ Όσον αφορά τις προθεσμίες για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας χρειάζεται να λάβει πρόσθετες πληροφορίες, βλ. σημείο 157.

⁴¹ Άρθρο 4 παράγραφος 12 του ΓΚΠΔ.

εκτός εάν η εθνική νομοθεσία διαφέρει (π.χ. η εθνική νομοθεσία περιέχει ειδικούς κανόνες σχετικά με την αξιοπιστία των δικηγόρων) και αναθέτει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επαληθεύσει την ταυτότητα του πληρεξουσίου (π.χ. στην περίπτωση δικηγόρων, έλεγχος της εγγραφής στον δικηγορικό σύλλογο). Ως εκ τούτου, συνιστάται η συλλογή κατάλληλης τεκμηρίωσης στο πλαίσιο αυτό, σε σχέση με τους προαναφερθέντες γενικούς κανόνες σχετικά με την επιβεβαίωση της ταυτότητας φυσικού προσώπου που υποβάλλει αίτημα και, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εύλογες αμφιβολίες σχετικά με την ταυτότητα προσώπου που ενεργεί για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων, ζητεί πρόσθετες πληροφορίες για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του εν λόγω προσώπου.

82. Ενώ η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θανόντων συνιστά άλλο παράδειγμα πρόσβασης από τρίτο που δεν είναι το υποκείμενο των δεδομένων, η αιτιολογική σκέψη 27 διευκρινίζει ότι ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θανόντων. Ως εκ τούτου, το ζήτημα ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο και τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κανόνες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θανόντων. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα δεδομένα μπορούν, επιπλέον, να αφορούν ζώντα τρίτα πρόσωπα, π.χ. στο πλαίσιο της ζητηθείσας πρόσβασης στην αλληλογραφία θανόντος. Η εμπιστευτικότητα των εν λόγω δεδομένων εξακολουθεί να χρήζει προστασίας.

3.4.1 Άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας για λογαριασμό των παιδιών

83. Τα παιδιά χρήζουν ειδικής προστασίας όσον αφορά τα δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα, καθώς τα παιδιά μπορεί να έχουν μικρότερη επίγνωση των σχετικών κινδύνων, συνεπειών και εγγυήσεων που αφορούν τα δικαιώματά τους σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴². Κάθε πληροφορία και ανακοίνωση προς ένα παιδί, όταν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα παιδιού, θα πρέπει να γίνεται σε σαφή και απλή γλώσσα, ώστε το παιδί να μπορεί να τα κατανοήσει εύκολα⁴³.
84. Τα παιδιά είναι τα ίδια υποκείμενα των δεδομένων και, ως εκ τούτου, το δικαίωμα πρόσβασης ανήκει στο παιδί. Ανάλογα με την ωριμότητα και την ικανότητα του παιδιού, το παιδί μπορεί να χρειαστεί κάποιον τρίτο για να ενεργήσει εξ ονόματός του, π.χ. τον ασκούντα τη γονική μέριμνα.
85. Το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα σε όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στο πλαίσιο των παιδιών, ιδίως όταν το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται για λογαριασμό του παιδιού, για παράδειγμα, από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα.
86. Λόγω της ειδικής προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παιδιών που περιλαμβάνεται στον ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της κοινολόγησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ανηλίκου σε μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο (βλ. επίσης σημείο 3.4 ανωτέρω).

⁴² Αιτιολογική σκέψη 38 του ΓΚΠΔ. Όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΣΠΔ, το ΕΣΠΔ προτίθεται να παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τα δεδομένα των παιδιών. Το έγγραφο αυτό αναμένεται να παράσχει περισσότερη καθοδήγηση σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα παιδί μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασής του και ο ασκών τη γονική μέριμνα μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης εξ ονόματος του παιδιού.

⁴³ Αιτιολογική σκέψη 58 του ΓΚΠΔ. Κατευθυντήριες γραμμές 05/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τη συγκατάθεση βάσει του κανονισμού 2016/679, ενότητα 7.

87. Τέλος, το δικαίωμα του ασκούντος τη γονική μέριμνα να ενεργεί για λογαριασμό του παιδιού δεν θα πρέπει να συγχέεται με περιπτώσεις, που δεν εμπίπτουν στο δίκαιο περί προστασίας των δεδομένων, όπου η εθνική νομοθεσία μπορεί να προβλέπει το δικαίωμα του ασκούντος τη γονική μέριμνα να ζητεί και να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το παιδί (π.χ. επιδόσεις του παιδιού στο σχολείο).

3.4.2 Άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης μέσω δικτυακών πυλών/διαύλων που παρέχονται από τρίτους

88. Υπάρχουν εταιρείες οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες που επιτρέπουν στα υποκείμενα των δεδομένων να υποβάλλουν αιτήματα πρόσβασης μέσω διαδικτυακής πύλης. Το υποκείμενο των δεδομένων συνδέεται και αποκτά πρόσβαση σε μια διαδικτυακή πύλη μέσω της οποίας μπορεί, για παράδειγμα, να υποβάλει αίτημα πρόσβασης, να ζητήσει διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων από διαφορετικούς υπευθύνους επεξεργασίας. Από τη χρήση διαδικτυακών πυλών που προβλέπονται από τρίτους προκύπτουν διάφορα ζητήματα.
89. Το πρώτο ζήτημα που πρέπει να απασχολήσει τους υπευθύνους επεξεργασίας όταν αντιμετωπίζουν αυτές τις περιστάσεις είναι να διασφαλίσουν ότι ο τρίτος ενεργεί νόμιμα για λογαριασμό του υποκειμένου των δεδομένων, καθώς είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται ότι δεν κοινοποιούνται δεδομένα σε μέρη που δεν διαθέτουν άδεια.
90. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας που λαμβάνει αίτημα που υποβάλλεται μέσω τέτοιας διαδικτυακής πύλης πρέπει πάντοτε να διεκπεραιώνει εγκαίρως το εν λόγω αίτημα⁴⁴. Ωστόσο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να παρέχει τα δεδομένα βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ απευθείας στην διαδικτυακή πύλη, εάν, για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποδείξει ότι τα μέτρα ασφάλειας είναι ανεπαρκή ή ότι θα ήταν σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί άλλος τρόπος για την κοινολόγηση των δεδομένων στο υποκείμενο των δεδομένων. Υπό τις συνθήκες αυτές, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει άλλες διαδικασίες για την αποτελεσματική και ασφαλή διεκπεραίωση των αιτημάτων πρόσβασης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες μέσω των εν λόγω διαδικασιών.

4 ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΦΟΡΑ

91. Σκοπός της παρούσας ενότητας είναι να αποσαφηνίσει τον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (4.1) και να διευκρινίσει την εμβέλεια των πληροφοριών που καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης εν γένει (4.2 και 4.3). Επισημαίνεται ότι η εμβέλεια της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, η διαφοροποίηση μεταξύ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και άλλων δεδομένων, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αξιολόγησης που διενεργεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας για να προσδιορίσει την εμβέλεια των δεδομένων στα οποία το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αποκτήσει πρόσβαση⁴⁵.

⁴⁴ Όσον αφορά τις προθεσμίες για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας χρειάζεται να λάβει πρόσθετες πληροφορίες, βλ. σημείο 157.

⁴⁵ Σύμφωνα με την αρχή της προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από τον σχεδιασμό, η εν λόγω ανάλυση αποτελεί μέρος της αξιολόγησης των κατάλληλων μέτρων και εγγυήσεων για την προστασία των αρχών προστασίας των δεδομένων και των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, η οποία διενεργείται

92. Καταρχάς, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκηθεί μόνο όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπíπτουν στο καθ' ύλην και στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία με αυτοματοποιημένα μέσα ή δεν αποτελούν μέρος συστήματος αρχειοθέτησης ή δεν πρόκειται να αποτελέσουν μέρος συστήματος αρχειοθέτησης σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ ούτε υποβάλλονται σε επεξεργασία από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αμιγώς προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, δεν καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης.

4.1 Ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

93. Το άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 3 του ΓΚΠΔ αναφέρεται σε «*δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*» και σε «*δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία*», αντίστοιχα. Ως εκ τούτου, η εμβέλεια του δικαιώματος πρόσβασης καθορίζεται πρωτίστως με βάση την εμβέλεια της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 1 του ΓΚΠΔ⁴⁶. Η έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο αρκετών εγγράφων της ομάδας εργασίας του άρθρου 29^{47,48} και έχει ερμηνευτεί από το ΔΕΕ, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του δικαιώματος πρόσβασης βάσει του άρθρου 12 της οδηγίας 95/46/ΕΚ.
94. Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 έκρινε ότι ο ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οδηγία 95/46/ΕΚ «*αντικατοπτρίζει την πρόθεση του Ευρωπαϊκού νομοθέτη για μια ευρεία έννοια των "δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα"*»⁴⁹. Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, ο ορισμός εξακολουθεί να αναφέρεται σε «*κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο*». Εκτός από τα βασικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως το όνομα και η διεύθυνση, ο αριθμός τηλεφώνου κ.λπ., στον ορισμό αυτό μπορεί να εμπίπτει απεριόριστη ποικιλία δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών ευρημάτων, του ιστορικού αγορών, των δεικτών πιστοληπτικής ικανότητας, του επικοινωνιακού περιεχομένου κ.λπ. Υπό το πρίσμα του ευρέος πεδίου εφαρμογής του ορισμού των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η στενή αξιολόγηση του εν λόγω ορισμού από

«τόσο κατά τη στιγμή του καθορισμού των μέσων επεξεργασίας όσο και κατά τη στιγμή της επεξεργασίας», π.χ. η μείωση του χρόνου απόκρισης όταν τα υποκείμενα των δεδομένων ασκούν τα δικαιώματά τους μπορεί να είναι ένας από τους δείκτες μέτρησης. Για περισσότερες εξηγήσεις, βλ. κατευθυντήριες γραμμές 4/2019 σχετικά με το άρθρο 25 «Προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού».

⁴⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 4 σημείο 1 του ΓΚΠΔ, ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» νοείται πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.»

⁴⁷ Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 είναι η ανεξάρτητη ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας που εξέταζε ζητήματα σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έως τις 25 Μαΐου 2018 (έναρξη εφαρμογής του ΓΚΠΔ), προκάτοχος του ΕΣΠΔ.

⁴⁸ Π.χ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679, WP 251 αναθ. 01, σ. 19· κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 9.

⁴⁹ Γνώμη 4/2007 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», σ. 4.

τον υπεύθυνο επεξεργασίας θα οδηγούσε σε εσφαλμένη ταξινόμηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁵⁰ και, εν τέλει, σε παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης.

95. Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12,⁵¹ το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι από το δικαίωμα πρόσβασης καλύπτονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε πρακτικά, δηλαδή «το όνομα, η ημερομηνία γεννήσεως, η υπηκοότητα, το φύλο, η εθνότητα, [τ]η θρησκεία και [τ]η γλώσσα του αιτούντος» και, «ενδεχομένως, η νομική ανάλυση που περιλαμβάνεται [στο πρακτικό]», αλλά όχι η νομική ανάλυση αυτή καθαυτή⁵². Στο πλαίσιο αυτό, δεν χωρούσε εξακρίβωση του περιεχομένου της νομικής ανάλυσης από το υποκείμενο των δεδομένων, ούτε διόρθωσή του. Επιπλέον, η παροχή πρόσβασης στη νομική ανάλυση δεν εκπληρώνει τον σκοπό της διασφάλισης της ιδιωτικής ζωής, αλλά της πρόσβασης σε διοικητικά έγγραφα.
96. Στην υπόθεση Nowak⁵³, το ΔΕΕ προέβη σε ευρύτερη ανάλυση και έκρινε ότι οι γραπτές απαντήσεις υποψηφίου σε επαγγελματικές εξετάσεις και οι ενδεχόμενες σχετικές διορθώσεις του εξεταστή συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τον υποψήφιο στις εξετάσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι εν λόγω υποκειμενικές πληροφορίες είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «με τη μορφή γνώμης ή εκτιμήσεως, υπό την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες “αφορούν” το ενδιαφερόμενο πρόσωπο»⁵⁴, σε αντίθεση με τις ερωτήσεις των εξετάσεων, οι οποίες δεν θεωρούνται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁵⁵. Ως εκ τούτου, η εκτίμηση του πλαισίου αναμένεται να αποσαφηνίσει τις επιπτώσεις ή το αποτέλεσμα μιας πληροφορίας για ένα άτομο και, ως εκ τούτου, την εμβέλεια του δικαιώματος πρόσβασης.

Παράδειγμα 15: Ένα άτομο έχει επαγγελματική συνέντευξη με μια εταιρεία. Στο πλαίσιο αυτό, ο υποψήφιος για τη θέση εργασίας παραδίδει βιογραφικό σημείωμα και συνοδευτική επιστολή. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ο υπεύθυνος ανθρώπινου δυναμικού κρατά σημειώσεις σε υπολογιστή για να τεκμηριώσει τη συνέντευξη. Στη συνέχεια, ο υποψήφιος για τη θέση εργασίας, ως υποκείμενο των δεδομένων, ζητεί πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν και τα οποία η εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, συνέλεξε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία το υποκείμενο των δεδομένων γνωστοποιεί ενεργά στο βιογραφικό του σημείωμα και στη συνοδευτική επιστολή. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων την περίληψη της συνέντευξης, συμπεριλαμβανομένων των υποκειμενικών σχολίων σχετικά με τη συμπεριφορά του υποκειμένου των δεδομένων τα οποία έγραψε ο υπεύθυνος ανθρώπινου δυναμικού κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής συνέντευξης, με την επιφύλαξη τυχόν εξαιρέσεων βάσει της εθνικής νομοθεσίας και σύμφωνα με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ.

⁵⁰ Ως πληροφορίες που δεν αφορούν ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο.

⁵¹ ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, Υ.Σ. κατά Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel και Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel κατά Μ. και Σ., 17 Ιουλίου 2014.

⁵² ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, ΥΣ κ.λπ., σκέψεις 38 και 48.

⁵³ ΔΕΕ, υπόθεση C-434/16, Peter Nowak κατά Data Protection Commissioner, 20 Δεκεμβρίου 2017.

⁵⁴ ΔΕΕ, C-434/16, Nowak, σκέψεις 34-35.

⁵⁵ ΔΕΕ, C-434/16, Nowak, σκέψη 58.

97. Ως εκ τούτου, με την επιφύλαξη των ειδικών περιστάσεων της περίπτωσης, κατά την αξιολόγηση συγκεκριμένου αιτήματος πρόσβασης, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να παρέχουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα είδη δεδομένων, με την επιφύλαξη του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ:

- ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ·
- δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο 10 του ΓΚΠΔ·
- δεδομένα που παρέχονται εν γνώσει και ενεργά από το υποκείμενο των δεδομένων (π.χ. δεδομένα λογαριασμού που υποβάλλονται μέσω εντύπων, απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο)⁵⁶·
- δεδομένα παρατήρησης ή ανεπεξέργαστα δεδομένα που παρέχονται από το υποκείμενο των δεδομένων λόγω της χρήσης της υπηρεσίας ή της συσκευής (π.χ. δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από συνδεδεμένα αντικείμενα, ιστορικό συναλλαγών, αρχεία καταγραφής δραστηριοτήτων, όπως αρχεία καταγραφής πρόσβασης, ιστορικό χρήσης ιστοτόπου, δραστηριότητες αναζήτησης, δεδομένα θέσης, δραστηριότητα κλικ, μοναδικές πτυχές της συμπεριφοράς ενός προσώπου, όπως γραφή, χτυπήματα πληκτρολογίου, ιδιαίτερος τρόπος βάρδιας ή ομιλίας)⁵⁷·
- δεδομένα που παράγονται από άλλα δεδομένα, αντί να παρέχονται απευθείας από το υποκείμενο των δεδομένων (π.χ. δείκτης πίστωσης, ταξινόμηση βάσει κοινών χαρακτηριστικών των υποκειμένων των δεδομένων, χώρα κατοικίας που προκύπτει από τον ταχυδρομικό κώδικα)⁵⁸·
- δεδομένα που συνάγονται από άλλα δεδομένα, αντί να παρέχονται απευθείας από το υποκείμενο των δεδομένων (π.χ. για την απόδοση βαθμολογίας πιστοληπτικής ικανότητας ή για τη συμμόρφωση με τους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αλγοριθμικά αποτελέσματα, αποτελέσματα αξιολόγησης της υγείας ή διαδικασίας εξατομίκευσης ή συστάσεων)⁵⁹·
- ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα σε αντίθεση με τα ανωνυμοποιημένα δεδομένα (βλ. επίσης ενότητα 3 των παρουσιών κατευθυντήριων γραμμών).

Παράδειγμα 16: Τα στοιχεία που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη λήψη απόφασης σχετικά π.χ. με την προαγωγή ενός εργαζομένου, την αύξηση των αποδοχών του ή την ανάθεση νέας θέσης εργασίας (π.χ. ετήσιοι έλεγχοι απόδοσης, αιτήματα κατάρτισης, πειθαρχικά αρχεία, κατάταξη, δυνατότητες σταδιοδρομίας) είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τον εν λόγω εργαζόμενο. Ως εκ τούτου, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτά τα στοιχεία κατόπιν αιτήματος και σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ σε περίπτωση που, για παράδειγμα, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετίζονται επίσης με άλλο φυσικό πρόσωπο (π.χ. η ταυτότητα ή τα στοιχεία που αποκαλύπτουν την ταυτότητα άλλου εργαζομένου του οποίου η μαρτυρία σχετικά με

⁵⁶ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 9.

⁵⁷ Γνώμη 4/2007 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», σ. 8.

⁵⁸ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 10-11.

⁵⁹ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 10-11· ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP 251 αναθ. 01, 6 Φεβρουαρίου 2018, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679 — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ), σ. 9-10.

την επαγγελματική απόδοση περιλαμβάνεται σε ετήσιο έλεγχο απόδοσης μπορεί να υπόκεινται σε περιορισμούς βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ και, ως εκ τούτου, είναι πιθανό να μην μπορούν να κοινοποιηθούν στο υποκείμενο των δεδομένων προκειμένου να προστατευτούν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του εν λόγω εργαζομένου). Ωστόσο, μπορεί να εφαρμόζονται διατάξεις του εθνικού εργατικού δικαίου, για παράδειγμα, όσον αφορά την πρόσβαση των εργαζομένων σε αρχεία προσωπικού, ή άλλες εθνικές διατάξεις, όπως αυτές που αφορούν το επαγγελματικό απόρρητο. Σε κάθε περίπτωση, οι εν λόγω περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκείμενου των δεδομένων (ή άλλων δικαιωμάτων) που προβλέπονται σε εθνική νομοθεσία πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ (βλ. ενότητα 6.4).

98. Από τον ανωτέρω μη εξαντλητικό κατάλογο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να παρασχεθούν στο υποκείμενο των δεδομένων στο πλαίσιο αιτήματος πρόσβασης προκύπτουν διάφορες εκτιμήσεις. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να προβεί, κατά την παροχή πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, σε διάκριση μεταξύ των δεδομένων που περιέχονται σε έντυπα αρχεία και εκείνων που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά, εφόσον εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Με άλλα λόγια, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε έντυπα αρχεία ως μέρος ενός συστήματος αρχειοθέτησης ή τα οποία προορίζονται να αποτελέσουν μέρος ενός συστήματος αρχειοθέτησης καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης κατά τον ίδιο τρόπο όπως τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποθηκεύονται σε μνήμη ηλεκτρονικού υπολογιστή μέσω, για παράδειγμα, δυαδικού κώδικα ή βιντεοκασέτας.
99. Επιπλέον, όπως και τα περισσότερα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, το δικαίωμα πρόσβασης περιλαμβάνει τόσο τα συναγόμενα όσο και τα παράγωγα δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δημιουργούνται από πάροχο υπηρεσιών, ενώ το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων περιλαμβάνει μόνο τα δεδομένα που παρέχονται από το υποκείμενο των δεδομένων⁶⁰. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση αιτήματος πρόσβασης και σε αντίθεση με το αίτημα φορητότητας δεδομένων, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνει όχι μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που παρέχονται στον υπεύθυνο επεξεργασίας προκειμένου να προβεί σε μεταγενέστερη ανάλυση ή αξιολόγηση των εν λόγω δεδομένων, αλλά και το αποτέλεσμα τυχόν μεταγενέστερης ανάλυσης ή αξιολόγησης.
100. Είναι επίσης σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι υπάρχουν πληροφορίες, όπως τα ανώνυμα δεδομένα⁶¹, οι οποίες αποτελούν δεδομένα που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με ταυτοποιήσιμο πρόσωπο και, ως εκ τούτου, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Για παράδειγμα, ο τόπος στον οποίο βρίσκεται ο εξυπηρετητής στον οποίο υποβάλλονται σε επεξεργασία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων δεν αποτελεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Η διάκριση μπορεί να είναι δύσκολη και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορεί να αναρωτηθούν πώς μπορούν να χαράξουν σαφή διαχωριστική γραμμή μεταξύ δεδομένων προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως στην περίπτωση μεικτών συνόλων δεδομένων. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να είναι χρήσιμο να γίνεται διάκριση μεταξύ μεικτών συνόλων δεδομένων στα οποία τα δεδομένα προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα και μεικτών

⁶⁰ Όπως έχει αναφερθεί στις κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 10 και επαναλαμβάνεται στις κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 17.

⁶¹ Περαιτέρω εξηγήσεις σχετικά με την έννοια της ανωνυμοποίησης παρέχονται στη γνώμη 05/2014 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις τεχνικές ανωνυμοποίησης, WP216, 10 Απριλίου 2014, σ. 5-19.

συνόλων δεδομένων στα οποία δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Τα δεδομένα προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να είναι άρρηκτα συνδεδεμένα σε μεικτά σύνολα δεδομένων και να εμπίπτουν συνολικά στο πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων το οποίο αφορούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁶². Σε άλλες περιπτώσεις, τα δεδομένα προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα σε μεικτά σύνολα δεδομένων μπορεί να μην είναι άρρηκτα συνδεδεμένα, με αποτέλεσμα να είναι προσβάσιμα στο υποκείμενο των δεδομένων μόνο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του μεικτού συνόλου δεδομένων. Για παράδειγμα, μια εταιρεία ενδέχεται να πρέπει να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων τις μεμονωμένες αναφορές συμβάντων ΤΠ που προκάλεσε, αλλά όχι τη βάση δεδομένων της εταιρείας σχετικά με προβλήματα ΤΠ. Ωστόσο, τα μέτρα ασφαλείας που έχει εφαρμόσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν πρέπει γενικά να νοούνται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν συνδέονται άρρηκτα με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δεν καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης.

101. Πριν από την ολοκλήρωση της ενότητας, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνει όλα τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παρατίθενται ανωτέρω και ότι η στενή ερμηνεία του ορισμού αντιβαίνει στις διατάξεις του ΓΚΠΔ και, τελικά, παραβιάζει το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η εφαρμογή διαφορετικού καθεστώτος για την άσκηση δικαιώματος σε σχέση με ορισμένα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία δεν έχει προβλεφθεί από τον ΓΚΠΔ, μπορεί να θεσπιστεί αποκλειστικά με νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ (όπως εξηγείται περαιτέρω στην ενότητα 6.4). Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν μπορούν να περιορίσουν την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης περιορίζοντας αδικαιολόγητα το πεδίο εφαρμογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4.2 Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αφορά το δικαίωμα πρόσβασης

102. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, «[τ]ο υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία και, εάν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στις ακόλουθες πληροφορίες» (η επισήμανση είναι δική μας).
103. Διάφορα στοιχεία προκύπτουν από την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ. Η παράγραφος αναφέρεται κατά λέξη σε «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν» (4.2.1), τα οποία «υφίστανται επεξεργασία» (4.2.2) από τον υπεύθυνο επεξεργασίας:

4.2.1 «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν»

104. Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκείται αποκλειστικά σε σχέση με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων που ζητεί πρόσβαση ή, κατά περίπτωση, από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο ή πληρεξούσιο (βλ. ενότητα 3.4). Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις στις

⁶² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Κατευθυντήριες γραμμές για τον κανονισμό σχετικά με ένα πλαίσιο για την ελεύθερη ροή των δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 29.5.2019 [COM(2019) 250 final].

οποίες τα δεδομένα δεν συνδέονται με το πρόσωπο που ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης, αλλά με άλλο φυσικό πρόσωπο. Ωστόσο, το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εξαιρουμένων δεδομένων που αφορούν αποκλειστικά κάποιο άλλο πρόσωπο⁶³.

105. Ωστόσο, ο χαρακτηρισμός των δεδομένων ως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων δεν εξαρτάται από το γεγονός ότι τα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αφορούν και άλλο πρόσωπο⁶⁴. Επομένως, είναι πιθανό τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να αφορούν ταυτόχρονα περισσότερα του ενός φυσικά πρόσωπα. Αυτό δεν σημαίνει αυτομάτως ότι θα πρέπει να παρέχεται πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν και άλλο πρόσωπο, καθώς ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να συμμορφώνεται με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ.
106. Η φράση «*δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν*» δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται με «*υπερβολικά περιοριστικό*» τρόπο από τους υπευθύνους επεξεργασίας, όπως έχει ήδη αναφέρει η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 σε σχέση με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων⁶⁵. Σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης, το ΕΣΠΔ θεωρεί, για παράδειγμα, ότι οι καταγραφές τηλεφωνικών συνομιλιών (και η απομαγνητοφώνησή τους) μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων που ζητεί πρόσβαση και του υπευθύνου επεξεργασίας μπορεί να εμπίπτουν στο δικαίωμα πρόσβασης, υπό την προϋπόθεση ότι τα τελευταία αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁶⁶. Υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ και ότι η επεξεργασία δεν καλύπτεται από την εξαίρεση για την οικιακή δραστηριότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ, εάν το υποκείμενο των δεδομένων χρησιμοποιήσει το ληφθέν αρχείο, το οποίο περιλαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του συνομιλητή, για άλλους σκοπούς, π.χ. με τη δημοσίευση του αρχείου, το υποκείμενο των δεδομένων καθίσταται υπεύθυνος επεξεργασίας για την εν λόγω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το άλλο πρόσωπο του οποίου η φωνή καταγράφηκε. Παρότι αυτό δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από τις υποχρεώσεις που υπέχει για προστασία των δεδομένων όταν αναλύει δεόντως αν μπορεί να χορηγηθεί πρόσβαση στο πλήρες αρχείο, ο

⁶³ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 9: «*Μόνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εμπίπτουν στο αντικείμενο αιτήματος φορητότητας δεδομένων. Ως εκ τούτου, δεδομένα που είναι ανώνυμα ή δεν αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων δεν θα εμπίπτουν στο εν λόγω αντικείμενο. Ωστόσο, ψευδώνυμα δεδομένα που μπορούν να συνδεθούν σαφώς με το υποκείμενο των δεδομένων (π.χ. με την παροχή του αντίστοιχου αναγνωριστικού, πρβλ. άρθρο 11 παράγραφος 2) εμπίπτουν στο αντικείμενο*».

⁶⁴ ΔΕΕ, απόφαση στην υπόθεση C-434/16, Peter Nowak κατά Data Protection Commissioner, 2017, σκέψη 44.

⁶⁵ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 9: *Σε πολλές περιπτώσεις, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας επεξεργάζονται πληροφορίες που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περισσότερων υποκειμένων δεδομένων. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν θα πρέπει να ερμηνεύουν υπερβολικά στενά τη διατύπωση «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων». Για παράδειγμα, τα τηλεφωνικά αρχεία, τα αρχεία διαπροσωπικής ανταλλαγής μηνυμάτων (interpersonal messaging) ή τα αρχεία φωνητικών υπηρεσιών μέσω πρωτοκόλλου ίντερνετ (VoIP) μπορεί να περιλαμβάνουν (στο ιστορικό λογαριασμού του συνδρομητή) στοιχεία τρίτων που συμμετέχουν στις εισερχόμενες ή τις εξερχόμενες κλήσεις. Παρά το γεγονός ότι, ως εξ αυτού, τα αρχεία θα περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν πολλά πρόσωπα, οι συνδρομητές θα πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα αρχεία αυτά μετά από αιτήματα φορητότητας δεδομένων, επειδή τα αρχεία αφορούν (επίσης) τα υποκείμενα των δεδομένων. Ωστόσο, όταν τα εν λόγω αρχεία διαβιβαστούν ακολούθως σε νέο υπεύθυνο επεξεργασίας, ο εν λόγω νέος υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να τα υποβάλει σε επεξεργασία για κανένα σκοπό ο οποίος θα επηρέαζε δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των τρίτων προσώπων (βλέπε κατωτέρω: τρίτη προϋπόθεση)*».

⁶⁶ Βλ. παράδειγμα 34 στην ενότητα 6.2.

υπεύθυνος επεξεργασίας ενθαρρύνεται να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με το γεγονός ότι μπορεί να καταστεί υπεύθυνος επεξεργασίας στην περίπτωση αυτή. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη τυχόν περαιτέρω αξιολόγησης βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ που περιγράφεται λεπτομερώς στην ενότητα 6. Στο ίδιο πνεύμα, μηνύματα που τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν αποστείλει σε άλλους με τη μορφή διαπροσωπικών μηνυμάτων και έχουν διαγράψει τα ίδια από τη συσκευή τους, τα οποία εξακολουθούν να είναι διαθέσιμα στον πάροχο της υπηρεσίας, ενδέχεται να εμπίπτουν στο δικαίωμα πρόσβασης.

107. Υπάρχουν, βέβαια, περιπτώσεις στις οποίες η σύνδεση μεταξύ των δεδομένων και διαφόρων φυσικών προσώπων μπορεί να είναι ασαφής για τον υπεύθυνο επεξεργασίας, όπως στην περίπτωση κλοπής ταυτότητας. Σε περίπτωση κλοπής ταυτότητας, ένα πρόσωπο ενεργεί δολίως στο όνομα άλλου προσώπου. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι θα πρέπει να παρέχονται στο θύμα πληροφορίες σχετικά με όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποθηκεύει ο υπεύθυνος επεξεργασίας σε σχέση με την ταυτότητά του, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν συλλεχθεί βάσει των ενεργειών του απατεώνα. Με άλλα λόγια, ακόμη και αφού ο υπεύθυνος επεξεργασίας λάβει γνώση της κλοπής ταυτότητας, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συνδέονται ή σχετίζονται με την ταυτότητα του θύματος αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων.

Παράδειγμα 17: Ένα άτομο χρησιμοποιεί δολίως την ταυτότητα κάποιου άλλου για να παίξει πόκερ στο διαδίκτυο. Ο δράστης πληρώνει το διαδικτυακό καζίνο χρησιμοποιώντας την πιστωτική κάρτα που έκλεψε από το θύμα. Όταν το θύμα διαπιστώσει την κλοπή ταυτότητας, ζητεί από τον πάροχο του διαδικτυακού καζίνο να του παράσχει πρόσβαση στα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα, και ειδικότερα στα διαδικτυακά παιχνίδια που έπαιξε, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την πιστωτική κάρτα που χρησιμοποίησε ο δράστης.

Υπάρχει σύνδεση μεταξύ των συλλεχθέντων δεδομένων και του θύματος, καθώς χρησιμοποιήθηκε η ταυτότητα του θύματος. Μετά τον εντοπισμό της απάτης, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρονται ανωτέρω εξακολουθούν να συνδέονται με το θύμα λόγω του περιεχομένου τους (η πιστωτική κάρτα του θύματος αφορά σαφώς το θύμα), του σκοπού τους και του αποτελέσματός τους (οι πληροφορίες σχετικά με τα διαδικτυακά παιχνίδια που έπαιξε ο δράστης μπορούν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθούν για την έκδοση τιμολογίων προς το θύμα). Ως εκ τούτου, το διαδικτυακό καζίνο παρέχει στο θύμα πρόσβαση στα προαναφερθέντα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

108. Κατά περίπτωση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν αρχεία καταγραφής εσωτερικών συνδέσεων για την τήρηση αρχείων πρόσβασης σε αρχείο και για τον εντοπισμό των ενεργειών που εκτελέστηκαν σε σχέση με την πρόσβαση σε αρχείο, όπως εκτύπωση, αντιγραφή ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα εν λόγω αρχεία καταγραφής μπορεί να περιλαμβάνουν τον χρόνο καταγραφής, τον λόγο πρόσβασης στο αρχείο, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου που είχε πρόσβαση. Τα ζητήματα που σχετίζονται με το θέμα αυτό αποτελούν αντικείμενο υπόθεσης που εκκρεμεί επί του παρόντος ενώπιον του ΔΕΕ (C-579/21). Η δημιουργία, η εποπτεία και η αναθεώρηση αρχείων καταγραφής συνδέσεων εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας και μπορούν να ελεγχθούν από τις εποπτικές αρχές. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που ενεργούν υπό την εποπτεία του, τα οποία έχουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο κατ' εντολή του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 29 του ΓΚΠΔ. Εάν, ωστόσο, το πρόσωπο επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς άλλους από την εκτέλεση των εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας, μπορεί να καταστεί υπεύθυνος επεξεργασίας για την εν λόγω επεξεργασία και να υπόκειται σε πειθαρχικές ή ποινικές διαδικασίες ή διοικητικές κυρώσεις

που εκδίδονται από εποπτικές αρχές. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι αποτελεί μέρος της ευθύνης του εργοδότη σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΓΚΠΔ να κάνει χρήση κατάλληλων μέτρων, τα οποία εκτείνονται από την εκπαίδευση έως την κίνηση πειθαρχικών διαδικασιών, ώστε να διασφαλίζεται ότι η επεξεργασία συμμορφώνεται με τον ΓΚΠΔ και ότι δεν διαπράττεται παράβαση.

4.2.2 Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία «υφίστανται επεξεργασία»

109. Επιπλέον, η παράγραφος 1 του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ αναφέρεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία «υφίστανται επεξεργασία». Το χρονικό σημείο αναφοράς για τον καθορισμό του εύρους των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο αίτημα πρόσβασης έχει ήδη αναλυθεί στην ενότητα 2.3.3. Ωστόσο, από τη διατύπωση προκύπτει επίσης ότι το δικαίωμα πρόσβασης δεν κάνει διάκριση μεταξύ των σκοπών των πράξεων επεξεργασίας.

Παράδειγμα 18: Μια εταιρεία επεξεργάστηκε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ένα υποκείμενο των δεδομένων προκειμένου να επεξεργαστεί την εντολή αγοράς του και να οργανώσει την αποστολή στη διεύθυνση κατοικίας του υποκειμένου των δεδομένων. Αφού παύσουν να υπάρχουν αυτοί οι αρχικοί σκοποί για τους οποίους συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διατηρεί ορισμένα από τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκλειστικά και μόνο για να συμμορφωθεί με τις νομικές υποχρεώσεις του σχετικά με την τήρηση αρχείων.

Το υποκείμενο των δεδομένων ζητεί πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Για να συμμορφωθεί με την υποχρέωση που υπέχει δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων τα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν αποθηκευτεί προκειμένου να συμμορφωθεί με τις νομικές υποχρεώσεις του.

110. Τα αρχειοθετημένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διακρίνονται από τα δεδομένα εφεδρικών αρχείων που αποθηκεύονται αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της αποκατάστασης των δεδομένων σε περίπτωση απώλειας δεδομένων. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, όσον αφορά τις αρχές της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, τα δεδομένα εφεδρικών αρχείων είναι καταρχήν παρόμοια με τα δεδομένα στο ζωντανό σύστημα. Όταν υπάρχουν μικρές διαφορές μεταξύ των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο εφεδρικό και στο ζωντανό σύστημα παραγωγής, οι διαφορές αυτές συνδέονται γενικά με τη συλλογή πρόσθετων δεδομένων από την τελευταία δημιουργία εφεδρικών αρχείων. Η μείωση των δεδομένων στο ζωντανό σύστημα (π.χ. η διαγραφή μετά τη λήξη της περιόδου διατήρησης ορισμένων δεδομένων ή κατόπιν αιτήματος διαγραφής) αντικαθίσταται σε ορισμένες περιπτώσεις στα δεδομένα εφεδρικών αρχείων μόνο κατά τον χρόνο της επακόλουθης δημιουργίας εφεδρικών αρχείων. Σε περίπτωση που υποβληθεί αίτημα πρόσβασης τη στιγμή κατά την οποία υπάρχουν περισσότερα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων στο εφεδρικό σύστημα απ' ό,τι στο ζωντανό σύστημα ή διαφορετικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (τα οποία μπορούν να γίνουν αντιληπτά, για παράδειγμα, μέσω αρχείου καταγραφής διαγραφών στο ζωντανό σύστημα παραγωγής που εφαρμόζεται σε πλήρη συμμόρφωση με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων), ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επιδεικνύει διαφάνεια σχετικά με την κατάσταση αυτή και, όπου είναι τεχνικά εφικτό, να παρέχει πρόσβαση όπως ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, μεταξύ άλλων σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποθηκεύονται στο εφεδρικό σύστημα. Για παράδειγμα, με στόχο τη διαφάνεια έναντι των υποκειμένων των δεδομένων που ασκούν το δικαίωμά τους, ένα αρχείο καταγραφής των διαγραφών στο σύστημα ζωντανής παραγωγής μπορεί να επιτρέψει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να διαπιστώσει ότι υπάρχουν

δεδομένα στο εφεδρικό σύστημα τα οποία δεν βρίσκονται πλέον στο ζωντανό σύστημα, καθώς έχουν διαγραφεί πρόσφατα και δεν έχουν ακόμη αντικατασταθεί στο εφεδρικό σύστημα.

4.2.3 Το αντικείμενο ενός νέου αιτήματος πρόσβασης

111. Τέλος, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και τα οποία τα αφορούν, ή σε τμήματα των δεδομένων, ανάλογα με το αντικείμενο της αίτησης (βλ. επίσης ενότητα 2.3.1 σχετικά με την πληρότητα των πληροφοριών και ενότητα 3.1.1 για την ανάλυση του περιεχομένου του αιτήματος). Κατά συνέπεια, όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας έχει ήδη ανταποκριθεί σε αίτημα πρόσβασης στο παρελθόν και υπό την προϋπόθεση ότι το αίτημα δεν είναι υπερβολικό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να περιορίσει το αντικείμενο του νέου αυτού αιτήματος. Αυτό σημαίνει ότι, σε σχέση με οποιοδήποτε περαιτέρω αίτημα πρόσβασης του ίδιου υποκειμένου των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων μόνο για απλές αλλαγές στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία ή στην ίδια την επεξεργασία μετά το τελευταίο αίτημα, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων συμφωνήσει ρητά με αυτό. Διαφορετικά, τα υποκείμενα των δεδομένων θα ήταν υποχρεωμένα να συγκεντρώνουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τους παρέχονται προκειμένου να αποκτήσουν ένα πλήρες σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τις πληροφορίες τους για την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.

4.3 Πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων

112. Εκτός από την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) και το άρθρο 15 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ. Οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα αυτά στοιχεία έχουν ήδη συγκεντρωθεί, τουλάχιστον σε γενική μορφή, στο αρχείο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας του υπευθύνου επεξεργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 30 του ΓΚΠΔ και/ή στη δήλωσή του για την προστασία της ιδιωτικής ζωής που καταρτίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 14 του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο, ως πρώτο βήμα, να μελετώνται οι «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679»⁶⁷ της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, σχετικά με το περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ.
113. Προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) και το άρθρο 15 παράγραφος 2, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να χρησιμοποιούν προσεκτικά τις ενότητες κειμένου της δήλωσής τους για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, εφόσον διασφαλίζουν ότι είναι επικαιροποιημένες και ακριβείς όσον αφορά το αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων. Πριν ή κατά την έναρξη της επεξεργασίας των δεδομένων, ορισμένες πληροφορίες, όπως η ταυτοποίηση συγκεκριμένων αποδεκτών ή η συγκεκριμένη διάρκεια της επεξεργασίας των δεδομένων, συχνά δεν μπορούν να παρασχεθούν ακόμη. Ορισμένες πληροφορίες, όπως για παράδειγμα το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή [βλ. άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο στ)], δεν αλλάζουν ανάλογα με το πρόσωπο που υποβάλλει το αίτημα πρόσβασης. Ως εκ τούτου, μπορούν να

⁶⁷ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP260 αναθ. 01, 11 Απριλίου 2018, Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679 – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τη διαφάνεια – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ).

κοινοποιούνται με γενικούς όρους, όπως γίνεται και στην δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Άλλα είδη πληροφοριών, όπως οι πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες, τις κατηγορίες και την πηγή των δεδομένων, μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το πρόσωπο που υποβάλλει το αίτημα και το αντικείμενο του αιτήματος. Στο πλαίσιο αιτήματος πρόσβασης δυνάμει του άρθρου 15, κάθε πληροφορία σχετικά με την επεξεργασία που έχει στη διάθεσή του ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται, επομένως, να πρέπει να επικαιροποιηθεί και να προσαρμοστεί στις πράξεις επεξεργασίας που όντως εκτελούνται σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων που υποβάλλει το αίτημα. Ως εκ τούτου, η αναφορά στη διατύπωση της πολιτικής του για την προστασία της ιδιωτικής ζωής δεν θα ήταν επαρκής τρόπος για να παράσχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) και παράγραφος 2, εκτός εάν οι «προσαρμοσμένες και επικαιροποιημένες» πληροφορίες είναι οι ίδιες με τις πληροφορίες που παρέχονται κατά την έναρξη της επεξεργασίας. Όταν εξηγηθεί ποιες πληροφορίες αφορούν το αιτούν πρόσωπο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί, κατά περίπτωση, να αναφερθεί σε ορισμένες δραστηριότητες (όπως «εάν έχετε χρησιμοποιήσει αυτή την υπηρεσία...», «εάν έχετε πληρώσει με τιμολόγιο»), εφόσον είναι προφανές για τα υποκείμενα των δεδομένων εάν οι δραστηριότητες αυτές τα αφορούν. Στη συνέχεια, ο απαιτούμενος βαθμός εξειδίκευσης εξηγείται σε σχέση με τα επιμέρους είδη πληροφοριών.

114. Οι πληροφορίες σχετικά με τους σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο α) πρέπει να είναι συγκεκριμένες ως προς τον ακριβή σκοπό ή σκοπούς στην περίπτωση του αιτούντος υποκειμένου των δεδομένων. Δεν θα επαρκούσε η παράθεση των γενικών σκοπών του υπευθύνου επεξεργασίας χωρίς να αποσαφηνιστούν οι σκοποί που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στη συγκεκριμένη περίπτωση του αιτούντος υποκειμένου των δεδομένων. Εάν η επεξεργασία πραγματοποιείται για περισσότερους σκοπούς, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διευκρινίσει ποια δεδομένα ή ποιες κατηγορίες δεδομένων υποβάλλονται σε επεξεργασία για ποιον ή ποιους σκοπούς. Σε αντίθεση με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ, οι πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο α) δεν περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τη νομική βάση της επεξεργασίας. Ωστόσο, δεδομένου ότι ορισμένα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων εξαρτώνται από την εφαρμοστέα νομική βάση, οι πληροφορίες αυτές είναι σημαντικές προκειμένου τα υποκείμενα των δεδομένων να επαληθεύσουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων και να προσδιορίσουν ποια δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων ισχύουν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, συνιστάται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώνει επίσης το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με την εφαρμοστέα νομική βάση για κάθε πράξη επεξεργασίας ή να αναφέρει πού μπορεί να βρει αυτές τις πληροφορίες. Σε κάθε περίπτωση, η αρχή της διαφανούς επεξεργασίας απαιτεί οι πληροφορίες σχετικά με τις νομικές βάσεις της επεξεργασίας να διατίθενται στο υποκείμενο των δεδομένων με προσβάσιμο τρόπο (π.χ. σε δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής).
115. Οι πληροφορίες σχετικά με τις κατηγορίες δεδομένων [άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο β)] ενδέχεται επίσης να πρέπει να προσαρμοστούν στην κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων και να απαλειφθούν οι κατηγορίες που αποδείχθηκαν ότι δεν ήταν συναφείς στην περίπτωση του αιτούντος.

Παράδειγμα 19: Στο πλαίσιο των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 13/14 του ΓΚΠΔ, ένα ξενοδοχείο αναφέρει ότι επεξεργάζεται ορισμένες κατηγορίες δεδομένων πελατών (στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία επικοινωνίας, τραπεζικά στοιχεία και αριθμό πιστωτικής κάρτας κ.λπ.). Εάν υποβληθεί αίτημα πρόσβασης βάσει του άρθρου 15, το υποκείμενο των δεδομένων που υποβάλλει το αίτημα πρέπει, εκτός από την πρόσβαση στα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία

(συνιστώσα 2), να ενημερωθεί επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο β), σχετικά με τις συγκεκριμένες κατηγορίες δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία στη συγκεκριμένη περίπτωση (π.χ. δεν περιλαμβάνονται τραπεζικά δεδομένα ή δεδομένα πιστωτικής κάρτας σε περίπτωση που η πληρωμή πραγματοποιήθηκε με μετρητά).

116. Οι πληροφορίες σχετικά με τους «αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών» [άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο γ)] πρέπει πρώτα να λαμβάνουν υπόψη τον ορισμό των αποδεκτών που παρέχεται στο άρθρο 4 παράγραφος 9 του ΓΚΠΔ. Ο ορισμός των αποδεκτών βασίζεται στην κοινολόγηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλο φορέα⁶⁸. Από το άρθρο 4 παράγραφος 9 του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι δημόσιες αρχές οι οποίες ενεργούν στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας που υπόκειται σε ειδικές εθνικές διατάξεις δεν πρέπει να θεωρούνται αποδέκτες.
117. Όσον αφορά το ερώτημα εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ελεύθερος να επιλέξει μεταξύ πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες ή σχετικά με τις κατηγορίες αποδεκτών, πρέπει να σημειωθεί ότι «σε αντίθεση με τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ, τα οποία θεσπίζουν υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας (...), το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ προβλέπει γνήσιο δικαίωμα πρόσβασης υπέρ του υποκειμένου των δεδομένων, με αποτέλεσμα το υποκείμενο των δεδομένων να πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιλέξει εάν θα λάβει, εφόσον τούτο είναι δυνατόν, τις πληροφορίες σχετικά με τους συγκεκριμένους αποδέκτες στους οποίους κοινολογήθηκαν ή πρόκειται να κοινολογηθούν τα εν λόγω δεδομένα ή τις πληροφορίες σχετικά με τις κατηγορίες αποδεκτών»⁶⁹. Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι, όπως αναφέρεται στις προαναφερόμενες κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια⁷⁰, ήδη βάσει των άρθρων 13 και 14 του ΓΚΠΔ οι πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένες σε σχέση με τις αρχές της διαφάνειας και της δικαιοσύνης. Σύμφωνα με το άρθρο 15, εάν το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει επιλέξει διαφορετικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να κατονομάσει τους πραγματικούς αποδέκτες, εκτός εάν είναι αδύνατον να ταυτοποιηθούν οι εν λόγω αποδέκτες ή ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποδείξει ότι τα αιτήματα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά κατά την έννοια του άρθρου 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ^{71 72}. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι η αποθήκευση πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς αποδέκτες είναι αναγκαία μεταξύ άλλων για να μπορεί να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 19 του ΓΚΠΔ.

Παράδειγμα 20: Στη δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, ο εργοδότης παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις κατηγορίες δεδομένων που διαβιβάζονται σε «ταξιδιωτικά πρακτορεία» ή «ξενοδοχεία» σε περίπτωση επαγγελματικών ταξιδιών, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ. Εάν ένας εργαζόμενος υποβάλει αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μετά την πραγματοποίηση επαγγελματικών ταξιδιών, ο εργοδότης θα πρέπει, όσον αφορά τους αποδέκτες των δεδομένων

⁶⁸ Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στην ίδια εταιρεία ενδέχεται να υπάρχουν διαφορετικοί υπεύθυνοι επεξεργασίας, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ. Σε αυτό το πλαίσιο είναι δυνατή η κοινολόγηση δεδομένων από έναν αποδέκτη σε άλλον εντός μιας εταιρείας.

⁶⁹ ΔΕΕ, C-154/21 (Österreichische Post AG), σκέψη 36.

⁷⁰ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP260 αναθ. 01, 11 Απριλίου 2018, Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679 – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τη διαφάνεια – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ), σ. 37 (Παράρτημα).

⁷¹ ΔΕΕ, C-154/21 (Österreichische Post AG).

⁷² Το γεγονός και μόνον ότι τα δεδομένα έχουν κοινολογηθεί σε μεγάλο αριθμό αποδεκτών δεν θα καθιστούσε από μόνο του υπερβολικό το αίτημα, βλ. ενότητα 6, σημείο 188.

προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο γ), να αναφέρει στην απάντησή του τα ταξιδιωτικά γραφεία και τα ξενοδοχεία που έλαβαν τα δεδομένα. Παρότι ο εργοδότης αναφέρθηκε νομίμως σε κατηγορίες αποδεκτών στη δήλωσή του για την προστασία της ιδιωτικής ζωής σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14, επειδή στο συγκεκριμένο στάδιο δεν ήταν ακόμη δυνατό να κατονομαστούν οι αποδέκτες, θα πρέπει, εκτός εάν ο εργαζόμενος έχει επιλέξει διαφορετικά, να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τους συγκεκριμένους αποδέκτες (όνομα ταξιδιωτικών πρακτορείων, ξενοδοχείων κ.λπ.) όταν ο εργαζόμενος υποβάλλει αίτημα πρόσβασης.

Όταν, τηρουμένων των προαναφερόμενων προϋποθέσεων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να παρέχει μόνο τις κατηγορίες αποδεκτών, οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένες, με αναφορά του είδους του αποδέκτη (δηλαδή με αναφορά στις δραστηριότητες που ασκεί), του κλάδου, του τομέα και του υποτομέα και της τοποθεσίας των αποδεκτών⁷³.

118. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο δ), πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπου είναι δυνατόν. Διαφορετικά, πρέπει να παρέχονται τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της εν λόγω περιόδου. Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρέπει να είναι αρκετά ακριβείς ώστε το υποκείμενο των δεδομένων να γνωρίζει για πόσο χρονικό διάστημα θα εξακολουθήσουν να αποθηκεύονται τα δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων. Εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο χρόνος διαγραφής, προσδιορίζεται η διάρκεια των περιόδων αποθήκευσης και η έναρξη της περιόδου αυτής ή το γεγονός ενεργοποίησης (π.χ. καταγγελία σύμβασης, λήξη περιόδου εγγύησης κ.λπ.). Η απλή αναφορά, για παράδειγμα, σε «διαγραφή μετά τη λήξη των νόμιμων περιόδων αποθήκευσης» δεν αρκεί. Οι αναφορές σχετικά με τις περιόδους αποθήκευσης των δεδομένων θα πρέπει να επικεντρώνονται στα συγκεκριμένα δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων. Εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων υπόκεινται σε διαφορετικές περιόδους διαγραφής (π.χ. επειδή δεν υπόκεινται όλα τα δεδομένα σε νομικές υποχρεώσεις αποθήκευσης), οι περίοδοι διαγραφής αναφέρονται σε σχέση με τις αντίστοιχες πράξεις επεξεργασίας και τις αντίστοιχες κατηγορίες δεδομένων.
119. Ενώ οι πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή [άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο στ)] δεν εξαρτώνται από τις ειδικές περιστάσεις, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο ε) ποικίλλουν ανάλογα με τη νομική βάση στην οποία βασίζεται η επεξεργασία. Όσον αφορά την υποχρέωσή του να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, η απάντηση του υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με τα εν λόγω δικαιώματα προσαρμόζεται σε ατομική βάση στην περίπτωση του υποκειμένου των δεδομένων και αφορά τις σχετικές πράξεις επεξεργασίας. Θα πρέπει να αποφεύγεται η ενημέρωση σχετικά με δικαιώματα που δεν ισχύουν για το υποκείμενο των δεδομένων στη συγκεκριμένη περίπτωση.
120. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο ζ), πρέπει να παρέχεται «κάθε διαθέσιμη πληροφορία» σχετικά με την προέλευση των δεδομένων, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων. Ο βαθμός των διαθέσιμων πληροφοριών μπορεί να αλλάζει με την πάροδο του χρόνου.

⁷³ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σ. 37 (παράρτημα).

Παράδειγμα 21: Στην πολιτική μιας μεγάλης εταιρείας για την προστασία των δεδομένων αναφέρονται τα εξής:

«Οι πιστωτικοί έλεγχοι μας βοηθούν να προλαμβάνουμε προβλήματα στις πράξεις πληρωμής. Εγγυώνται την προστασία της εταιρείας μας από χρηματοοικονομικούς κινδύνους, οι οποίοι μπορούν επίσης να επηρεάσουν τις τιμές πώλησης σε μεσοπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Έλεγχος πιστοληπτικής ικανότητας διενεργείται αναγκαστικά όταν πρόκειται να αποστείλουμε εμπορεύματα χωρίς να λάβουμε ταυτόχρονα την αντίστοιχη τιμή αγοράς, π.χ. στην περίπτωση αγοράς με χρέωση λογαριασμού. Χωρίς τη διενέργεια του πιστωτικού ελέγχου, είναι δυνατή μόνο μια επιλογή προπληρωμής (άμεση τραπεζική μεταφορά, πάροχος ηλεκτρονικών πληρωμών, πιστωτική κάρτα).

Για τον σκοπό του ελέγχου της πιστοληπτικής ικανότητας, θα διαβιβάσουμε το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και την ημερομηνία γέννησής σας στους ακόλουθους παρόχους υπηρεσιών, για παράδειγμα: 1) οργανισμός χρηματοοικονομικών πληροφοριών Χ, 2) πάροχος επιχειρηματικών πληροφοριών Υ, 3) γραφείο πληροφοριών περί εμπορικής πιστοληπτικής ικανότητας Ζ.

Τα δεδομένα διαβιβάζονται στα προαναφερθέντα πιστωτικά ιδρύματα μόνο εντός των ορίων που επιτρέπονται από τον νόμο και μόνο για τους σκοπούς της ανάλυσης της προηγούμενης συμπεριφοράς σας σε επίπεδο πληρωμών, καθώς και για την αξιολόγηση του κινδύνου αθέτησης με βάση μαθηματικές-στατιστικές διαδικασίες με τη χρήση δεδομένων διευθύνσεων, καθώς και για την επαλήθευση της διεύθυνσής σας (εξέταση της παράδοσης). Ανάλογα με το αποτέλεσμα του ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας, ενδέχεται να μην είμαστε πλέον σε θέση να σας προσφέρουμε ατομικές μεθόδους πληρωμής, όπως η αγορά τιμολογίων».

Ως εκ τούτου, η δήλωση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής περιέχει γενικές πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα λήψης πληροφοριών από τα εγγεγραμμένα γραφεία οικονομικών πληροφοριών σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ. Εάν δεν είναι σαφές εκ των προτέρων ποια από τις εταιρείες θα συμμετάσχει στην επεξεργασία, αρκεί η αναφορά των ονομάτων των επιλέξιμων εταιρειών στην πολιτική προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Στο πλαίσιο αιτήματος βάσει του άρθρου 15, εκτός από την πληροφορία ότι έχουν ληφθεί πληροφορίες σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα, θα ήταν αναγκαίο (εκ των υστέρων) να δημοσιοποιηθεί ποια ακριβώς από τις προαναφερθείσες εταιρείες συμμετείχε. Το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) ορίζει σαφώς ότι οι πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων περιλαμβάνουν «κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την προέλευσή τους» όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων.

121. Το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο η) προβλέπει ότι κάθε υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται, με ουσιαστικό τρόπο, μεταξύ άλλων σχετικά με την ύπαρξη και την υποκείμενη λογική της αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων, καθώς και σχετικά με τη σημασία και τις προβλεπόμενες συνέπειες που θα μπορούσε να έχει η εν λόγω επεξεργασία⁷⁴. Εάν είναι δυνατόν, οι πληροφορίες βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο η) πρέπει να είναι πιο συγκεκριμένες σε σχέση με το σκεπτικό που οδήγησε σε συγκεκριμένες αποφάσεις σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων που ζήτησε πρόσβαση.

⁷⁴ Βλ. εν προκειμένω Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679 (WP 260), σημείο 41, με αναφορά στις Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679 (WP 251).

122. Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και το άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με σκοπούμενες διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης απόφασης επάρκειας της Επιτροπής ή κατάλληλων εγγυήσεων. Στο πλαίσιο αιτήματος πρόσβασης δυνάμει του άρθρου 15, το άρθρο 15 παράγραφος 2 απαιτεί την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις κατάλληλες εγγυήσεις σύμφωνα με το άρθρο 46 του ΓΚΠΔ μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες πραγματοποιείται πράγματι διαβίβαση σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό.

5 ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΑ ΠΑΡΑΣΧΕΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ;

123. Ο ΓΚΠΔ δεν είναι πολύ περιοριστικός όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παρέχει πρόσβαση. Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να έχει εύκολη και απλή εφαρμογή σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα όταν ένας μικρός οργανισμός διαθέτει περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων. Σε άλλες περιπτώσεις, το δικαίωμα πρόσβασης είναι πιο περίπλοκο, διότι η επεξεργασία των δεδομένων είναι πιο περίπλοκη· όσον αφορά τον αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων, τις κατηγορίες των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, καθώς και τη ροή των δεδομένων εντός και μεταξύ διαφορετικών οργανισμών. Λαμβανομένων υπόψη των διαφορών στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο κατάλληλος τρόπος παροχής πρόσβασης μπορεί να ποικίλλει αναλόγως.
124. Σκοπός της παρούσας ενότητας είναι να παράσχει ορισμένες κατευθύνσεις και πρακτικά παραδείγματα σχετικά με διάφορους τρόπους συμμόρφωσης των υπευθύνων επεξεργασίας με ένα αίτημα πρόσβασης, καθώς και σχετικά με την έννοια του άρθρου 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης. Στην παρούσα ενότητα θα δοθούν επίσης ορισμένες κατευθύνσεις σχετικά με το τι θεωρείται ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως, καθώς και σχετικά με το χρονικό πλαίσιο για την παροχή πρόσβασης σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ.

5.1 Πώς μπορεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας να ανακτήσει τα ζητούμενα δεδομένα;

125. Τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας σχετικά με αυτά. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να αναζητεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε όλα τα συστήματα ΤΠ και σε συστήματα αρχειοθέτησης που δεν είναι συστήματα ΤΠ. Κατά τη διενέργεια της εν λόγω αναζήτησης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του ο οργανισμός σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων, οι οποίες ενδέχεται να οδηγήσουν σε αντιστοιχίσεις στα συστήματα ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο είναι διαρθρωμένες οι πληροφορίες⁷⁵. Για παράδειγμα, εάν οι πληροφορίες είναι ταξινομημένες σε αρχεία ανάλογα με το όνομα ή τον αριθμό αναφοράς, η αναζήτηση θα μπορούσε να περιοριστεί σε αυτούς τους παράγοντες. Ωστόσο, εάν η δομή των δεδομένων εξαρτάται από άλλους παράγοντες, όπως οι οικογενειακές σχέσεις ή οι επαγγελματικοί τίτλοι ή οποιοδήποτε είδος άμεσων ή έμμεσων αναγνωριστικών στοιχείων (π.χ. αριθμός πελάτη, όνομα χρήστη ή διευθύνσεις IP), η αναζήτηση πρέπει να επεκταθεί ώστε να συμπεριλάβει αυτούς τους παράγοντες, υπό την προϋπόθεση ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατέχει επίσης αυτές τις πληροφορίες που σχετίζονται με το υποκείμενο των δεδομένων ή του παρέχονται οι εν λόγω πληροφορίες από το υποκείμενο των δεδομένων. Το

⁷⁵ Η αναζήτηση αυτή θα πρέπει φυσικά να περιλαμβάνει και τις πληροφορίες που κατέχει ο εκτελών την επεξεργασία, βλ. άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ.

ίδιο ισχύει όταν τα αρχεία που αφορούν τρίτους ενδέχεται να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων να παράσχει περισσότερες πληροφορίες από όσες είναι αναγκαίες για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων. Εάν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας χρησιμοποιεί εκτελούντα την επεξεργασία για τις οικείες δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων, η αναζήτηση πρέπει φυσικά να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον εκτελούντα την επεξεργασία.

126. Σύμφωνα με το άρθρο 25 του ΓΚΠΔ σχετικά με την προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, ο υπεύθυνος επεξεργασίας (και τυχόν εκτελούντες την επεξεργασία τους οποίους χρησιμοποιεί) θα πρέπει επίσης να διαθέτει ήδη εκτελεστικά καθήκοντα που καθιστούν δυνατή τη συμμόρφωση με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Αυτό σημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, ότι θα πρέπει να υπάρχουν κατάλληλοι τρόποι αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων κατά τη διεκπεραίωση ενός αιτήματος. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η υπερβολική ερμηνεία στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε καθήκοντα αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών που από μόνα τους ενέχουν κίνδυνο για την ιδιωτική ζωή των υποκειμένων των δεδομένων. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι η διαδικασία ανάκτησης δεδομένων θα πρέπει επίσης να σχεδιάζεται με τρόπο φιλικό για την προστασία των δεδομένων, ώστε να μην θέτει σε κίνδυνο την ιδιωτική ζωή άλλων, για παράδειγμα των υπαλλήλων του υπευθύνου επεξεργασίας.

5.2 Κατάλληλα μέτρα για την παροχή πρόσβασης

5.2.1 Λήψη «κατάλληλων μέτρων»

127. Το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ καθορίζει τις απαιτήσεις για την παροχή πρόσβασης, δηλαδή για την παροχή της επιβεβαίωσης, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των πρόσθετων πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 15, και καθορίζει επίσης τη μορφή, τον τρόπο και την προθεσμία σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης. Οι «Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679»⁷⁶, τις οποίες εκπόνησε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29, παρέχουν περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά το άρθρο 12, κυρίως σε σχέση με τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ, αλλά και σε σχέση με το άρθρο 15 και σχετικά με τη διαφάνεια εν γένει. Ως εκ τούτου, τα οριζόμενα στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές μπορεί συχνά να ισχύουν εξίσου όσον αφορά την παροχή πρόσβασης βάσει του άρθρου 15.
128. Το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο του άρθρου 15 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση. Το άρθρο 12 παράγραφος 2 προβλέπει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης από το υποκείμενο των δεδομένων. Οι ακριβέστερες απαιτήσεις εν προκειμένω θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση. Όταν αποφασίζουν ποια μέτρα είναι κατάλληλα, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του όγκου των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, της πολυπλοκότητας της επεξεργασίας δεδομένων

⁷⁶ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, WP260 αναθ. 01, 11 Απριλίου 2018, Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679 – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τη διαφάνεια – εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ).

την οποία πραγματοποιούν και των γνώσεων που έχουν σχετικά με τα υποκείμενα των δεδομένων, για παράδειγμα εάν η πλειονότητα των υποκειμένων των δεδομένων είναι παιδιά, ηλικιωμένοι ή άτομα με αναπηρία. Επιπλέον, σε περιπτώσεις στις οποίες ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνεται για τυχόν ιδιαίτερες ανάγκες του υποκειμένου των δεδομένων που υποβάλλει το αίτημα, για παράδειγμα μέσω πρόσθετων πληροφοριών στο υποβληθέν αίτημα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιστάσεις αυτές. Ως εκ τούτου, τα κατάλληλα μέτρα θα ποικίλλουν.

129. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση ότι ο όρος «κατάλληλος» δεν θα πρέπει ποτέ να νοείται ως τρόπος περιορισμού της εμβέλειας των δεδομένων που καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης. Ο όρος «κατάλληλος» δεν σημαίνει ότι οι προσπάθειες για την παροχή των πληροφοριών μπορούν να σταθμιστούν, για παράδειγμα, με το συμφέρον που ενδέχεται να έχει το υποκείμενο των δεδομένων για την απόκτηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αντιθέτως, η αξιολόγηση θα πρέπει να αποσκοπεί στην επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου για την παροχή όλων των πληροφοριών που καλύπτονται από το δικαίωμα αυτό, ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης. Κατά συνέπεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας που επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα πρέπει να δέχεται να καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για να διασφαλίσει το δικαίωμα πρόσβασης στα υποκείμενα των δεδομένων σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση.
130. Πρέπει να αποφεύγεται η καθοδήγηση του υποκειμένου των δεδομένων προς διαφορετικές πηγές ως απάντηση σε αίτημα πρόσβασης σε δεδομένα. Όπως έχει αναφερθεί στις κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τη διαφάνεια (όσον αφορά την έννοια του «παρέχει» στα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ), η έννοια της «παροχής» συνεπάγεται ότι *«το υποκείμενο των δεδομένων δεν πρέπει να χρειάζεται να αναζητήσει ενεργά πληροφορίες που καλύπτονται από τα εν λόγω άρθρα, μεταξύ άλλων πληροφοριών, όπως οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης ενός ιστότοπου ή μιας εφαρμογής»*⁷⁷. Ως εκ τούτου, και όσον αφορά την αρχή της διαφάνειας, τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να λαμβάνουν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τις πληροφορίες και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που απαιτούνται από το άρθρο 15 παράγραφοι 1, 2 και 3 κατά τρόπο που να επιτρέπει την πλήρη πρόσβαση στις ζητούμενες πληροφορίες. Σε ειδικές περιστάσεις, θα ήταν ακατάλληλο ή ακόμη και παράνομο να ανταλλάσσονται οι πληροφορίες εντός του υπευθύνου επεξεργασίας, για παράδειγμα λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών (όπως πληροφορίες σχετικά με την καταγγελία δυσλειτουργιών). Στις περιπτώσεις αυτές, θα ήταν σκόπιμο να διαχωρίζονται οι πληροφορίες σε περισσότερες απαντήσεις ως απάντηση στο αίτημα πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων. Η μέθοδος που επιλέγεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρέπει πράγματι να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τα ζητούμενα δεδομένα και πληροφορίες και, ως εκ τούτου, δεν θα άρμοζε να συμβουλευεί απλώς και μόνο το υποκείμενο των δεδομένων να ελέγξει τα ζητούμενα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στη δική του συσκευή, συμπεριλαμβανομένου, για παράδειγμα, να ελέγξει το ιστορικό ροής κλικ και τις διευθύνσεις IP στο κινητό του τηλέφωνο.
131. Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να τεκμηριώνει την προσέγγισή του ώστε να είναι σε θέση να αποδείξει τον τρόπο με τον οποίο τα μέσα που επιλέχθηκαν για την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών βάσει του άρθρου 15 είναι κατάλληλα υπό τις εκάστοτε περιστάσεις.

⁷⁷ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σημείο 33.

5.2.2 Διάφορα μέσα παροχής πρόσβασης

132. Όπως ήδη εξηγήθηκε στην ενότητα 2.2.2 ανωτέρω, όταν τα υποκείμενα των δεδομένων υποβάλλουν αίτημα πρόσβασης δικαιούνται να λαμβάνουν αντίγραφο των δεδομένων τους που υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 μαζί με τις συμπληρωματικές πληροφορίες, οι οποίες θεωρούνται ως ο κύριος τρόπος παροχής πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
133. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις θα ήταν σκόπιμο ο υπεύθυνος επεξεργασίας να παρέχει πρόσβαση με άλλους τρόπους πέραν της παροχής αντιγράφου. Τέτοιοι μη μόνιμοι τρόποι πρόσβασης στα δεδομένα θα μπορούσαν να είναι, για παράδειγμα, οι εξής: προφορική ενημέρωση, επιθεώρηση φακέλων, επιτόπια ή εξ αποστάσεως πρόσβαση χωρίς δυνατότητα τηλεφόρτωσης. Οι τρόποι αυτοί μπορεί να αποτελούν κατάλληλους τρόπους χορήγησης πρόσβασης, για παράδειγμα, σε περιπτώσεις όπου αυτό είναι προς το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων ή το υποκείμενο των δεδομένων το ζητήσει. Η επιτόπια πρόσβαση θα μπορούσε επίσης να είναι κατάλληλη, ως αρχικό μέτρο, όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας χειρίζεται μεγάλο όγκο μη ψηφιοποιημένων δεδομένων, ώστε να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να ενημερωθεί για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και να είναι σε θέση να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που επιθυμεί να παρασχεθούν μέσω αντιγράφου. Οι μη μόνιμοι τρόποι πρόσβασης μπορεί να είναι επαρκείς και κατάλληλοι σε ορισμένες περιπτώσεις· για παράδειγμα, μπορεί να ικανοποιείται η ανάγκη των υποκειμένων των δεδομένων να επαληθεύσουν την ορθότητα των δεδομένων που επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας, με την παροχή στα υποκείμενα των δεδομένων της ευκαιρίας να δουν τα αρχικά δεδομένα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποχρεούται να παρέχει τις πληροφορίες με άλλους τρόπους πέραν της παροχής αντιγράφου, αλλά θα πρέπει να ακολουθεί εύλογη προσέγγιση κατά την εξέταση ενός τέτοιου αιτήματος. Η παροχή πρόσβασης με άλλους τρόπους πέραν της παροχής αντιγράφου δεν αποκλείει το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να λάβουν και αντίγραφο, εκτός εάν δεν το επιθυμούν.
134. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιλέξει, ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, να παράσχει το αντίγραφο των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία, μαζί με τις συμπληρωματικές πληροφορίες, με διάφορους τρόπους, π.χ. μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, φυσικού ταχυδρομείου ή με τη χρήση εργαλείου αυτοεξυπηρέτησης. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα και εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως όπως ορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εξετάζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της κατάλληλης κρυπτογράφησης κατά την παροχή πληροφοριών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή διαδικτυακών εργαλείων αυτοεξυπηρέτησης.
135. Στην περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το πρόσωπο που υποβάλλει το αίτημα μόνο σε μικρή κλίμακα, το αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι συμπληρωματικές πληροφορίες μπορούν και θα πρέπει να παρέχονται μέσω απλής διαδικασίας.

Παράδειγμα 22: Ένα τοπικό βιβλιοπωλείο τηρεί αρχείο με τα ονόματα και τις διευθύνσεις των πελατών που έχουν παραγγείλει κατ' οίκον παράδοση. Ένας πελάτης επισκέπτεται το βιβλιοπωλείο και υποβάλλει αίτημα πρόσβασης. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν αρκετό να εκτυπωθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τον πελάτη απευθείας από το σύστημα της επιχείρησης και να παρασχεθούν παράλληλα οι συμπληρωματικές πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 15 παράγραφοι 1 και 2.

Παράδειγμα 23: Ένας μηνιαίος δωρητής σε φιλανθρωπική οργάνωση υποβάλλει αίτημα πρόσβασης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η φιλανθρωπική οργάνωση διαθέτει πληροφορίες σχετικά με τις δωρεές που πραγματοποιήθηκαν τους τελευταίους δώδεκα μήνες, καθώς και ονόματα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις των δωρητών. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε να παράσχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των συμπληρωματικών πληροφοριών απαντώντας στο ηλεκτρονικό μήνυμα, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται όλες οι αναγκαίες εγγυήσεις, λαμβανομένης υπόψη, για παράδειγμα, της φύσης των δεδομένων.

136. Ακόμη και οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που επεξεργάζονται μεγάλο όγκο δεδομένων μπορούν να επιλέξουν να βασιστούν σε μη αυτοματοποιημένες διαδικασίες για τη διεκπεραίωση αιτημάτων πρόσβασης. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται δεδομένα σε διάφορα τμήματα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να συλλέξει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από κάθε τμήμα ώστε να είναι σε θέση να απαντήσει στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων.

Παράδειγμα 24: Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζει διαχειριστή για τον χειρισμό των πρακτικών ζητημάτων που αφορούν τα αιτήματα πρόσβασης. Όταν λαμβάνει ένα αίτημα, ο διαχειριστής ζητά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τα διάφορα τμήματα του οργανισμού να συλλέξουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων. Οι εκπρόσωποι κάθε τμήματος παρέχουν στον διαχειριστή τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται το τμήμα τους. Στη συνέχεια, ο διαχειριστής αποστέλλει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων μαζί με τις απαραίτητες συμπληρωματικές πληροφορίες, για παράδειγμα και κατά περίπτωση, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

137. Μολονότι οι μη αυτοματοποιημένες διαδικασίες για τη διεκπεραίωση αιτημάτων πρόσβασης θα μπορούσαν να θεωρηθούν κατάλληλες, ορισμένοι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορεί να επωφεληθούν από τη χρήση αυτοματοποιημένων διαδικασιών για τη διεκπεραίωση αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να ισχύει για τους υπευθύνους επεξεργασίας που λαμβάνουν μεγάλο αριθμό αιτημάτων. Ένας τρόπος παροχής των πληροφοριών βάσει του άρθρου 15 είναι η παροχή εργαλείων αυτοεξυπηρέτησης στο υποκείμενο των δεδομένων. Αυτό θα μπορούσε να διευκολύνει την αποτελεσματική και έγκαιρη διεκπεραίωση των αιτημάτων πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων και θα επιτρέψει επίσης στον υπεύθυνο επεξεργασίας να συμπεριλάβει τον μηχανισμό επαλήθευσης στο εργαλείο αυτοεξυπηρέτησης.

Παράδειγμα 25: Μια υπηρεσία μέσω κοινωνικής δικτύωσης εφαρμόζει αυτοματοποιημένη διαδικασία για τη διεκπεραίωση αιτημάτων πρόσβασης, η οποία παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν από τον λογαριασμό χρήστη του. Για να ανακτήσουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι χρήστες των μέσω κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να επιλέξουν την επιλογή «Τηλεφόρτωση των δεδομένων σας προσωπικού χαρακτήρα» όταν συνδεθούν στον λογαριασμό χρήστη τους. Αυτή η επιλογή αυτοεξυπηρέτησης επιτρέπει στους χρήστες να τηλεφορτώσουν ένα αρχείο που περιέχει τα δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα απευθείας από τον λογαριασμό χρήστη στον δικό τους υπολογιστή.

138. Η χρήση εργαλείων αυτοεξυπηρέτησης δεν θα πρέπει ποτέ να περιορίζει το εύρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνονται. Εάν δεν είναι δυνατή η παροχή όλων των πληροφοριών βάσει του άρθρου 15 μέσω του εργαλείου αυτοεξυπηρέτησης, οι υπόλοιπες πληροφορίες πρέπει να παρέχονται με διαφορετικό τρόπο. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί πράγματι να ενθαρρύνει το υποκείμενο των δεδομένων να χρησιμοποιήσει ένα εργαλείο αυτοεξυπηρέτησης το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει θέσει σε εφαρμογή για τη διεκπεραίωση αιτημάτων πρόσβασης.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει επίσης να διεκπεραιώνει αιτήματα πρόσβασης που δεν αποστέλλονται μέσω του καθιερωμένου διαύλου επικοινωνίας⁷⁸.

5.2.3 Παροχή πρόσβασης σε «συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, με σαφή και απλή διατύπωση»

139. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την παροχή πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση.
140. Η απαίτηση να γίνεται η παροχή πρόσβασης στο υποκείμενο των δεδομένων σε συνοπτική και διαφανή μορφή σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να παρουσιάζουν τις πληροφορίες αποτελεσματικά και συνοπτικά, ώστε να είναι εύκολα κατανοητές από το υποκείμενο των δεδομένων, ιδίως εάν πρόκειται για παιδί. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον όγκο και την πολυπλοκότητα των δεδομένων κατά την επιλογή των μέσων παροχής πρόσβασης βάσει του άρθρου 15.

Παράδειγμα 26: Ένας πάροχος μέσω κοινωνικής δικτύωσης επεξεργάζεται μεγάλο όγκο πληροφοριών σχετικά με ένα υποκείμενο δεδομένων. Μεγάλο μέρος αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι πληροφορίες που περιέχονται σε εκατοντάδες σελίδες αρχείων καταγραφής όπου καταχωρίζονται οι δραστηριότητες του υποκειμένου των δεδομένων στον ιστότοπο. Εάν τα υποκείμενα των δεδομένων ζητήσουν πρόσβαση στα δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε αυτά τα αρχεία καταγραφής καλύπτονται πράγματι από το δικαίωμα πρόσβασης. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ικανοποιηθεί επισήμως εάν αυτές οι εκατοντάδες σελίδες αρχείων καταγραφής παρασχεθούν στο υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, χωρίς τη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της κατανόησης των πληροφοριών στα αρχεία καταγραφής, το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων ενδέχεται να μην πραγματοποιηθεί, διότι δεν είναι εύκολο να αντληθούν γνώσεις από τα αρχεία καταγραφής, με αποτέλεσμα να μην πληρούται η απαίτηση του άρθρου 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι προσεκτικός και διεξοδικός κατά την επιλογή του τρόπου με τον οποίο οι πληροφορίες και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα παρουσιάζονται στο υποκείμενο των δεδομένων.

141. Υπό τις συνθήκες του ανωτέρω παραδείγματος, η χρήση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης, παρόμοιας με την πολυεπίπεδη προσέγγιση που προτείνεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τη διαφάνεια όσον αφορά τις δηλώσεις για την προστασία της ιδιωτικής ζωής⁷⁹, θα μπορούσε να αποτελέσει κατάλληλο μέτρο για την εκπλήρωση των απαιτήσεων τόσο του άρθρου 15 όσο και του άρθρου 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ. Αυτό θα αναπτυχθεί περαιτέρω στην ενότητα 5.2.4. κατωτέρω. Η απαίτηση να είναι η ενημέρωση «κατανοητή» σημαίνει ότι θα πρέπει να γίνεται κατανοητή από το κοινό στο οποίο απευθύνεται⁸⁰, λαμβανομένων παράλληλα υπόψη τυχόν ιδιαίτερων αναγκών που ενδέχεται

⁷⁸ Βλ. ενότητα 3.1.2.

⁷⁹ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σημείο 35.

⁸⁰ Ο κατανοητός χαρακτήρας συνδέεται στενά με την απαίτηση χρήσης απλής και σαφούς διατύπωσης (κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σημείο 9). Τα αναφερόμενα στις παραγράφους 12-16 σχετικά με μια απλή και σαφή διατύπωση όσον αφορά τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ ισχύουν και για την επικοινωνία βάσει του άρθρου 15.

να έχει το υποκείμενο των δεδομένων, τις οποίες γνωρίζει ο υπεύθυνος επεξεργασίας⁸¹. Δεδομένου ότι το δικαίωμα πρόσβασης συχνά καθιστά δυνατή την άσκηση άλλων δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, είναι ζωτικής σημασίας οι παρεχόμενες πληροφορίες να καθίστανται κατανοητές και σαφείς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα υποκείμενα των δεδομένων θα είναι σε θέση να εξετάσουν αν θα επικαλεστούν το δικαίωμά τους, για παράδειγμα, για διόρθωση βάσει του άρθρου 16 του ΓΚΠΔ μόνον αφού ενημερωθούν για το ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία, για ποιους σκοπούς κ.λπ. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να πρέπει να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων πρόσθετες πληροφορίες που εξηγούν τα παρεχόμενα δεδομένα. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η πολυπλοκότητα της επεξεργασίας δεδομένων υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να παρέχει τα μέσα που καθιστούν τα δεδομένα κατανοητά και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα για τον περιορισμό της πρόσβασης σε όλα τα δεδομένα. Ομοίως, η υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να παρέχει δεδομένα με συνοπτικό τρόπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα για τον περιορισμό της πρόσβασης σε όλα τα δεδομένα.

Παράδειγμα 27: Ένας ιστότοπος ηλεκτρονικού εμπορίου συλλέγει δεδομένα σχετικά με αντικείμενα που προβλήθηκαν ή αγοράστηκαν στον ιστότοπο για σκοπούς μάρκετινγκ. Μέρος των δεδομένων αυτών αποτελείται από δεδομένα σε ανεπεξέργαστη μορφή⁸², τα οποία δεν έχουν αναλυθεί και ενδέχεται να μην έχουν άμεση σημασία για τον αναγνώστη (κωδικοί, ιστορικό δραστηριότητας κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των υποκειμένων των δεδομένων καλύπτονται επίσης από το δικαίωμα πρόσβασης και, κατά συνέπεια, θα πρέπει να παρασχεθούν στο υποκείμενο των δεδομένων ως απάντηση σε αίτημα πρόσβασης. Κατά την παροχή δεδομένων σε ανεπεξέργαστη μορφή, είναι σημαντικό ο υπεύθυνος επεξεργασίας να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι το υποκείμενο των δεδομένων κατανοεί τα δεδομένα, για παράδειγμα, παρέχοντας επεξηγηματικό έγγραφο που μετατρέπει την ανεπεξέργαστη μορφή σε φιλικό προς τον χρήστη έντυπο. Επίσης, ένα τέτοιο έγγραφο θα μπορούσε να εξηγήει συντομογραφίες και άλλα ακρωνύμια, για παράδειγμα «Α» σημαίνει ότι η αγορά έχει διακοπεί και «Β» σημαίνει ότι η αγορά έχει πραγματοποιηθεί.

142. Το στοιχείο του «εύκολα προσβάσιμου» σημαίνει ότι οι πληροφορίες βάσει του άρθρου 15 θα πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο ώστε να είναι εύκολο για το υποκείμενο των δεδομένων να έχει πρόσβαση σε αυτές. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, για τη διάταξη, τις κατάλληλες επικεφαλίδες και τη διαμόρφωση παραγράφων. Οι πληροφορίες θα πρέπει πάντα να παρέχονται με απλή και σαφή διατύπωση. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας που προσφέρει μια υπηρεσία σε μια χώρα θα πρέπει επίσης να παρέχει απαντήσεις στη γλώσσα που κατανοούν τα υποκείμενα των δεδομένων στην εν λόγω χώρα. Ενθαρρύνεται επίσης η χρήση τυποποιημένων εικονιδίων όταν διευκολύνει την κατανόηση και την προσβασιμότητα των πληροφοριών. Όταν το αίτημα παροχής πληροφοριών αφορά υποκείμενα δεδομένων με προβλήματα όρασης ή άλλα υποκείμενα δεδομένων τα οποία ενδέχεται να δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση ή να κατανοήσουν τις πληροφορίες, αναμένεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να λάβει μέτρα για τη διευκόλυνση της κατανόησης των παρεχόμενων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της προφορικής ενημέρωσης, κατά περίπτωση⁸³. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να μεριμνά ιδιαίτερα ώστε να διασφαλίζει ότι οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα

⁸¹ Βλ. σημείο 128.

⁸² Η ανεπεξέργαστη μορφή στο παράδειγμα πρέπει να νοείται ως μη αναλυόμενα δεδομένα στα οποία βασίζεται η επεξεργασία και όχι ως το χαμηλότερο επίπεδο ανεπεξέργαστων δεδομένων που μπορούν να είναι μόνο μηχαναγνώσιμα (όπως τα «bits»).

⁸³ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΑ, σημείο 21.

άτομα με προβλήματα όρασης ή τα άτομα με γνωστικές ή άλλες αναπηρίες μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους, για παράδειγμα, παρέχοντας με προορατικό τρόπο εύκολα προσβάσιμα στοιχεία για τη διευκόλυνση της άσκησης των εν λόγω δικαιωμάτων.

5.2.4 Ένας μεγάλος όγκος πληροφοριών απαιτεί ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο παροχής των πληροφοριών

143. Ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την παροχή πρόσβασης, ενδέχεται να υπάρξει ένταση μεταξύ του όγκου των πληροφοριών που πρέπει να παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στα υποκείμενα των δεδομένων και της απαίτησης να είναι οι πληροφορίες συνοπτικές. Ένας τρόπος επίτευξης και των δύο, καθώς και ένα παράδειγμα κατάλληλου μέτρου για ορισμένους υπευθύνους επεξεργασίας, όταν πρόκειται να παρασχεθεί μεγάλος όγκος δεδομένων, είναι η χρήση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση των δεδομένων από τα υποκείμενα των δεδομένων. Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι η προσέγγιση αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο υπό ορισμένες συνθήκες και πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να μην περιορίζει το δικαίωμα πρόσβασης, όπως εξηγείται κατωτέρω. Επιπλέον, η χρήση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης δεν θα πρέπει να δημιουργεί πρόσθετη επιβάρυνση για το υποκείμενο των δεδομένων. Ως εκ τούτου, θα ήταν καταλληλότερη όταν παρέχεται πρόσβαση σε επιγραμμικό πλαίσιο. Μια πολυεπίπεδη προσέγγιση είναι απλώς ένας τρόπος παρουσίασης των πληροφοριών βάσει του άρθρου 15 κατά τρόπο που συνάδει επίσης με τις απαιτήσεις του άρθρου 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ και δεν θα πρέπει να συγχέεται με τη δυνατότητα των υπευθύνων επεξεργασίας να ζητούν από το υποκείμενο των δεδομένων να προσδιορίσει τις πληροφορίες ή τις δραστηριότητες επεξεργασίας που σχετίζονται με το αίτημα, όπως ορίζεται στην αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ⁸⁴.
144. Μια πολυεπίπεδη προσέγγιση σε σχέση με το δικαίωμα πρόσβασης σημαίνει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, υπό ορισμένες περιστάσεις, μπορεί να παρέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τις συμπληρωματικές πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 15 σε διαφορετικά επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία και τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) και το άρθρο 15 παράγραφος 2, καθώς και ένα πρώτο μέρος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, θα πρέπει να παρέχονται περισσότερα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
145. Όταν αποφασίζει ποιες πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται στα διάφορα επίπεδα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζει ποιες πληροφορίες θα θεωρούσε γενικά το υποκείμενο των δεδομένων ως τις πλέον συναφείς. Σύμφωνα με την αρχή της αντικειμενικότητας, το πρώτο επίπεδο θα πρέπει επίσης να περιέχει πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία που έχει τον μεγαλύτερο αντίκτυπο στο υποκείμενο των δεδομένων⁸⁵. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν λογοδοσία όσον αφορά το σκεπτικό τους σχετικά με τα ανωτέρω.

Παράδειγμα 28: Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας αναλύει σύνολα μαζικών δεδομένων για να τοποθετήσει τους πελάτες σε διαφορετικά τμήματα ανάλογα με την επιγραμμική συμπεριφορά τους. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να υποτεθεί ότι, για τα υποκείμενα των δεδομένων, οι πληροφορίες που είναι πιο σημαντικό να λάβουν είναι πληροφορίες σχετικά με το τμήμα στο οποίο έχουν

⁸⁴ Βλ. επίσης ενότητα 2.3.1.

⁸⁵ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τη διαφάνεια — εγκριθείσες από το ΕΣΠΔ, σημείο 36.

τοποθετηθεί. Ως εκ τούτου, οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο πρώτο επίπεδο. Τα δεδομένα σε ανεπεξέργαστη μορφή⁸⁶ που δεν έχουν ακόμη αναλυθεί ή υποστεί περαιτέρω επεξεργασία, όπως η δραστηριότητα του χρήστη σε ιστότοπο, είναι επίσης δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, θα μπορούσε να αρκεί η παροχή αυτών των πληροφοριών σε άλλο επίπεδο.

146. Για να θεωρηθεί η χρήση πολυεπίπεδης προσέγγισης κατάλληλο μέτρο, είναι απαραίτητο το υποκείμενο των δεδομένων να ενημερώνεται εξαρχής ότι οι πληροφορίες βάσει του άρθρου 15 είναι διαρθρωμένες σε διαφορετικά επίπεδα και να παρέχεται περιγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των πληροφοριών που θα περιέχονται στα διάφορα επίπεδα. Με τον τρόπο αυτό, θα είναι ευκολότερο για το υποκείμενο των δεδομένων να αποφασίσει σε ποια επίπεδα επιθυμεί να έχει πρόσβαση. Η περιγραφή θα πρέπει να αντικατοπτρίζει αντικειμενικά όλες τις κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται πράγματι σε επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Πρέπει επίσης να είναι σαφής ο τρόπος με τον οποίο το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση στα διάφορα επίπεδα. Η πρόσβαση στα διάφορα επίπεδα δεν συνεπάγεται δυσανάλογη προσπάθεια για το υποκείμενο των δεδομένων και δεν εξαρτάται από τη διατύπωση νέου αιτήματος από το υποκείμενο των δεδομένων. Αυτό σημαίνει ότι τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θα έχουν πρόσβαση σε όλα τα επίπεδα ταυτόχρονα ή αν θα έχουν πρόσβαση σε ένα ή δύο από τα επίπεδα, εφόσον είναι ικανοποιημένα με αυτό.

Παράδειγμα 29: Το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει αίτημα πρόσβασης σε υπηρεσία βίντεο συνεχούς ροής. Το αίτημα υποβάλλεται μέσω επιλογής που είναι διαθέσιμη όταν τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν συνδεθεί στον λογαριασμό τους. Στο υποκείμενο των δεδομένων παρουσιάζονται δύο επιλογές οι οποίες εμφανίζονται ως κουμπιά στην ιστοσελίδα. Η πρώτη επιλογή συνίσταται στην τηλεφόρτωση του μέρους 1 των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των συμπληρωματικών πληροφοριών. Περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, πρόσφατο ιστορικό συνεχούς ροής, στοιχεία λογαριασμού και πληροφορίες πληρωμών. Η δεύτερη επιλογή είναι η τηλεφόρτωση του μέρους 2 των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχει τεχνικά αρχεία καταγραφής σχετικά με τις δραστηριότητες των υποκειμένων των δεδομένων και ιστορικές πληροφορίες σχετικά με τον λογαριασμό. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει παράσχει στα υποκείμενα των δεδομένων τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους κατά τρόπο που δεν δημιουργεί πρόσθετη επιβάρυνση για το υποκείμενο των δεδομένων.

Παραλλαγή 1: Στις περιπτώσεις που το υποκείμενο των δεδομένων επιλέγει μόνο το κουμπί για την τηλεφόρτωση του μέρους 1 των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να παράσχει μόνο το μέρος 1 των δεδομένων.

Παραλλαγή 2: Στις περιπτώσεις που το υποκείμενο των δεδομένων επιλέγει τα κουμπιά τόσο για το μέρος 1 όσο και για το μέρος 2 των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να κοινοποιήσει μόνο το μέρος 1 των δεδομένων και να ζητήσει νέα επιβεβαίωση πριν από την κοινοποίηση του μέρους 2 των δεδομένων. Αντιθέτως, και τα δύο μέρη των δεδομένων πρέπει να παρασχεθούν στο υποκείμενο των δεδομένων, όπως προκύπτει από το υποβληθέν αίτημα.

147. Η χρήση μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης δεν θεωρείται κατάλληλη για όλους τους υπευθύνους επεξεργασίας ή σε όλες τις περιπτώσεις. Θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε περίπτωση που θα ήταν δύσκολο για το υποκείμενο των δεδομένων να κατανοήσει τις πληροφορίες εάν παρέχονταν

⁸⁶ Βλ. υποσημείωση 82.

όλες. Με άλλα λόγια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι η χρήση πολυεπίπεδης προσέγγισης προσθέτει αξία για το υποκείμενο των δεδομένων βοηθώντας το να κατανοήσει τις παρεχόμενες πληροφορίες. Ως εκ τούτου, μια πολυεπίπεδη προσέγγιση θα μπορούσε να θεωρηθεί κατάλληλη μόνο όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων που υποβάλλει αίτημα και σε περίπτωση που θα υπήρχαν προφανείς δυσκολίες για το υποκείμενο των δεδομένων να αντιληφθεί ή να κατανοήσει τις πληροφορίες εάν επρόκειτο να παρασχεθούν όλες ταυτόχρονα. Το γεγονός ότι θα απαιτούνταν σημαντικές προσπάθειες και πόροι από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την παροχή των πληροφοριών βάσει του άρθρου 15 δεν αποτελεί αφ' εαυτού επιχείρημα υπέρ της χρήσης μιας πολυεπίπεδης προσέγγισης.

5.2.5 Μορφή

148. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, οι πληροφορίες βάσει του άρθρου 15 παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Όσον αφορά την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία, το άρθρο 15 παράγραφος 3 ορίζει ότι εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα και εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως. Ο ΓΚΠΔ δεν διευκρινίζει ποια είναι η ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως. Ως εκ τούτου, υπάρχουν διάφορες πιθανές μορφές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Αυτό που θεωρείται ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως θα ποικίλλει επίσης με την πάροδο του χρόνου.
149. Αυτό που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως θα πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενική αξιολόγηση και όχι στη μορφή που χρησιμοποιεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας στις καθημερινές του δραστηριότητες. Προκειμένου να καθοριστεί η μορφή που πρέπει να θεωρείται συνήθως χρησιμοποιούμενη στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να αξιολογήσει αν υπάρχουν συγκεκριμένες μορφές που χρησιμοποιούνται γενικά στον τομέα δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας ή στο δεδομένο πλαίσιο. Όταν δεν υπάρχουν τέτοιες μορφές που χρησιμοποιούνται γενικά, οι ανοικτές μορφές που καθορίζονται σε διεθνές πρότυπο, όπως το ISO, θα πρέπει, γενικά, να θεωρούνται ως ηλεκτρονικές μορφές που χρησιμοποιούνται συνήθως. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ δεν αποκλείει τη δυνατότητα να θεωρηθεί και για άλλες μορφές ότι χρησιμοποιούνται συνήθως κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 3. Κατά την αξιολόγηση του κατά πόσον μια μορφή είναι ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι είναι σημαντικό να μπορεί το άτομο να έχει εύκολη πρόσβαση στις πληροφορίες που παρέχονται στην τρέχουσα μορφή. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να επισημαίνονται οι πληροφορίες που έχει παράσχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης σε αρχείο που έχει παρασχεθεί σε συγκεκριμένη μορφή, όπως τα προγράμματα ή το λογισμικό που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, ώστε να καταστεί η μορφή πιο προσβάσιμη στο υποκείμενο των δεδομένων. Ωστόσο, το υποκείμενο των δεδομένων δεν θα πρέπει να υποχρεούται να αγοράζει λογισμικό προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στις πληροφορίες.
150. Όταν αποφασίζει σχετικά με τη μορφή με την οποία θα πρέπει να παρασχεθεί το αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 15, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι ο μορφή πρέπει να επιτρέπει την παρουσίαση των πληροφοριών κατά τρόπο κατανοητό και εύκολα προσβάσιμο. Είναι σημαντικό να παρέχονται στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες σε ενσωματωμένη, μόνιμη μορφή (κείμενο, ηλεκτρονική μορφή). Δεδομένου ότι οι πληροφορίες θα πρέπει να διατηρούνται με την πάροδο του χρόνου, οι

γραπτές πληροφορίες, μεταξύ άλλων και με ηλεκτρονικά μέσα, είναι, καταρχήν, προτιμότερες από άλλες μορφές. Το αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσε, κατά περίπτωση, να αποθηκεύεται σε ηλεκτρονική συσκευή αποθήκευσης, όπως CD ή USB.

151. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι για να μπορεί ένας υπεύθυνος επεξεργασίας να θεωρήσει ότι έχει παρασχεθεί στα υποκείμενα των δεδομένων αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεν αρκεί να τους έχει παρασχεθεί πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν. Για να πληρούνται η απαίτηση παροχής αντιγράφων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σε περίπτωση που τα δεδομένα παρέχονται ηλεκτρονικά/ψηφιακά, τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να μπορούν να τηλεφορτώσουν τα δεδομένα τους σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως.
152. Εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αποφασίσει σχετικά με την κατάλληλη μορφή με την οποία θα παρασχεθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί, παρότι δεν υποχρεούται απαραίτητα, να παράσχει τα έγγραφα που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τα υποκείμενα των δεδομένων που υποβάλλουν το αίτημα, στην αρχική τους μορφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε, για παράδειγμα, κατά περίπτωση, να παράσχει πρόσβαση σε αντίγραφο του μέσου, δεδομένης της ανάγκης για διαφάνεια (για παράδειγμα, για την επαλήθευση της ακρίβειας των δεδομένων που κατέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας σε περίπτωση αιτήματος πρόσβασης στον ιατρικό φάκελο ή σε ηχογράφηση της οποίας αμφισβητείται η απομαγνητοφώνηση). Ωστόσο, το ΔΕΕ, στο πλαίσιο της εκ μέρους του ερμηνείας του δικαιώματος πρόσβασης βάσει της οδηγίας 95/46/ΕΚ, ανέφερε ότι «[γ]ια την άσκηση [του δικαιώματος πρόσβασης] αρκεί να δοθεί στον αιτούντα πλήρης εικόνα των δεδομένων αυτών κατά τρόπο εύληπτο, δηλαδή κατά τρόπο που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να βεβαιώνεται για την ακρίβεια των δεδομένων αυτών και για τη σύμφωνη με την οδηγία επεξεργασία τους, ώστε να μπορεί ενδεχομένως να ασκήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από την εν λόγω οδηγία»⁸⁷. Σε αντίθεση με την οδηγία, ο ΓΚΠΔ προβλέπει ρητώς την υποχρέωση παροχής στο υποκείμενο των δεδομένων αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει πάντα το δικαίωμα να λαμβάνει αντίγραφο των εγγράφων που περιέχουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, αλλά ένα αναλλοίωτο αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στα εν λόγω έγγραφα:⁸⁸ Το εν λόγω αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσε να παρέχεται μέσω συλλογής που θα περιέχει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης, εφόσον η συλλογή επιτρέπει στο υποκείμενο των δεδομένων να έχει επίγνωση και να επαληθεύσει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ της διατύπωσης του ΓΚΠΔ και της απόφασης του ΔΕΕ σχετικά με το εν λόγω ζήτημα. Η λέξη «εικόνα» στην απόφαση δεν πρέπει να ερμηνεύεται εσφαλμένα υπό την έννοια ότι η συλλογή δεν θα περιλάμβανε όλα τα δεδομένα που καλύπτονται από το δικαίωμα πρόσβασης, αλλά αποτελεί απλώς έναν τρόπο παρουσίασης όλων αυτών των δεδομένων χωρίς να παρέχεται πρόσβαση στα υποκείμενα έγγραφα που περιέχουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι η συλλογή πρέπει να περιέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να τονιστεί ότι δεν μπορεί να πραγματοποιείται κατά τρόπο που μεταβάλλει ή αλλάζει το περιεχόμενο των πληροφοριών.

Παράδειγμα 30: Το υποκείμενο των δεδομένων είναι ασφαλισμένο σε ασφαλιστική εταιρεία εδώ και πολλά χρόνια. Έχουν προκύψει αρκετά ασφαλισμένα συμβάντα. Σε κάθε περίπτωση υπήρξε γραπτή

⁸⁷ ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, ΥΣ κ.λπ., σκέψη 60.

⁸⁸ Τα ζητήματα που σχετίζονται με το θέμα αυτό αποτελούν αντικείμενο υποθέσεων που εκκρεμούν επί του παρόντος ενώπιον του ΔΕΕ (C-487/21 και C-307/21).

αλληλογραφία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και της ασφαλιστικής εταιρείας. Δεδομένου ότι το υποκείμενο των δεδομένων έπρεπε να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις ειδικές περιστάσεις κάθε συμβάντος, η αλληλογραφία περιλαμβάνει πολλές προσωπικές πληροφορίες σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων (χόμπι, συγγάτοικοι, καθημερινές συνήθειες κ.λπ.). Σε ορισμένες περιπτώσεις προέκυψε διαφωνία σχετικά με την υποχρέωση της ασφαλιστικής εταιρείας να αποζημιώσει το υποκείμενο των δεδομένων, γεγονός που προκάλεσε τεράστιο όγκο εκατέρωθεν επικοινωνίας. Όλη αυτή η αλληλογραφία αποθηκεύεται από την ασφαλιστική εταιρεία. Το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει αίτημα πρόσβασης. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι απαραίτητως υποχρεωμένος να παράσχει τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην αρχική τους μορφή διαβιβάζοντάς τα στο υποκείμενο των δεδομένων. Αντ' αυτού, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε να επιλέξει να συγκεντρώσει την ηλεκτρονική αλληλογραφία που περιέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων σε αρχείο το οποίο παρέχεται στο υποκείμενο των δεδομένων.

153. Με την επιφύλαξη της μορφής με την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, π.χ. παρέχοντας τα ίδια τα έγγραφα που περιέχουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι πληροφορίες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις διαφάνειας που ορίζονται στο άρθρο 12 του ΓΚΠΔ. Η κατάρτιση κάποιου είδους συλλογής και/ή η εξαγωγή των δεδομένων κατά τρόπο που να διευκολύνει την κατανόηση των πληροφοριών θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να είναι ένας τρόπος συμμόρφωσης με τις εν λόγω απαιτήσεις. Σε άλλες περιπτώσεις, οι πληροφορίες γίνονται καλύτερα κατανοητές με την παροχή αντιγράφου του εγγράφου που περιέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, το ποια είναι η καταλληλότερη μορφή πρέπει να αποφασίζεται κατά περίπτωση.
154. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι γίνεται διάκριση μεταξύ του δικαιώματος απόκτησης πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ και του δικαιώματος λήψης αντιγράφου διοικητικών εγγράφων που ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο, το οποίο αποτελεί δικαίωμα λήψης αντιγράφου του ίδιου του εγγράφου. Αυτό δεν σημαίνει ότι το δικαίωμα πρόσβασης βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ αποκλείει τη δυνατότητα λήψης αντιγράφου του εγγράφου / των μέσων όπου εμφανίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
155. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ίδια τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα καθορίζουν τις απαιτήσεις ως προς τη μορφή στην οποία θα πρέπει να παρασχεθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Για παράδειγμα, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν χειρόγραφες πληροφορίες από το υποκείμενο των δεδομένων, ενδέχεται να πρέπει να παρασχεθεί στο υποκείμενο των δεδομένων φωτοαντίγραφο των εν λόγω χειρόγραφων πληροφοριών, δεδομένου ότι η γραφή αυτή καθαυτή είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό θα μπορούσε να ισχύει ιδίως όταν η γραφή είναι κάτι που έχει σημασία για την επεξεργασία, π.χ. ανάλυση χειρόγραφου κειμένου. Το ίδιο ισχύει γενικά για τις ηχογραφήσεις, επειδή η φωνή του ίδιου του υποκειμένου των δεδομένων είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η πρόσβαση μπορεί να δοθεί με την παροχή απομαγνητοφώνησης της συνομιλίας, για παράδειγμα, εάν αυτό συμφωνηθεί μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας.
156. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις σχετικά με τις απαιτήσεις για τη μορφή διαφέρουν όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης και το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων. Ενώ το δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 20 του ΓΚΠΔ απαιτεί οι πληροφορίες να παρέχονται σε αναγνώσιμο από μηχανήματα μορφότυπο, αυτό δεν ισχύει για το δικαίωμα στην ενημέρωση βάσει του άρθρου 15. Ως εκ τούτου, μορφότυποι που θεωρούνται ακατάλληλοι για τη

συμμόρφωση με αίτημα φορητότητας δεδομένων, για παράδειγμα αρχεία pdf, θα μπορούσαν να είναι κατάλληλοι για τη συμμόρφωση με αίτημα πρόσβασης.

5.3 Χρονικό πλαίσιο για την παροχή πρόσβασης

157. Το άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ απαιτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες για την ενέργεια που πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος δυνάμει του άρθρου 15 χωρίς καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο μήνες κατ' ανώτατο όριο, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας και του αριθμού των αιτημάτων, υπό την προϋπόθεση ότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει ενημερωθεί σχετικά με τους λόγους της καθυστέρησης εντός ενός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Αυτή η υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με την παράταση και τους λόγους της δεν θα πρέπει να συγχέεται με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται χωρίς καθυστέρηση και το αργότερο εντός ενός μηνός όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν ενεργεί επί του αιτήματος, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο άρθρο 12 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ.
158. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποκρίνεται και, κατά γενικό κανόνα, παρέχει τις πληροφορίες βάσει του άρθρου 15 χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πράγμα που σημαίνει ότι οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται το συντομότερο δυνατόν. Αυτό σημαίνει ότι, εάν είναι δυνατή η παροχή των ζητούμενων πληροφοριών σε χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός μηνός, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να το πράξει. Το ΕΣΠΔ θεωρεί επίσης ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το χρονοδιάγραμμα απάντησης στο αίτημα πρέπει να προσαρμόζεται στην περίοδο αποθήκευσης προκειμένου να είναι δυνατή η παροχή πρόσβασης⁸⁹.
159. Η προθεσμία αρχίζει όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας λάβει αίτημα δυνάμει του άρθρου 15, δηλαδή όταν το αίτημα περιέλθει στον υπεύθυνο επεξεργασίας μέσω ενός από τους επίσημους διαύλους του⁹⁰. Δεν είναι απαραίτητο ο υπεύθυνος επεξεργασίας να έχει πράγματι γνώση του αιτήματος. Ωστόσο, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επικοινωνήσει με το υποκείμενο των δεδομένων λόγω της αβεβαιότητας σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα, μπορεί να υπάρξει αναστολή της προθεσμίας έως ότου ο υπεύθυνος επεξεργασίας λάβει τις απαιτούμενες πληροφορίες από το υποκείμενο των δεδομένων, υπό την προϋπόθεση ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Το ίδιο ισχύει όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας έχει ζητήσει από το υποκείμενο των δεδομένων να προσδιορίσει τις πράξεις επεξεργασίας που σχετίζονται με το αίτημα, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 63⁹¹.

Παράδειγμα 31: Μετά την παραλαβή αιτήματος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποκρίνεται αμέσως και ζητεί τις πληροφορίες που χρειάζεται για να επιβεβαιώσει την ταυτότητα του προσώπου που υποβάλλει το αίτημα. Το εν λόγω πρόσωπο απαντά αρκετές ημέρες αργότερα και οι πληροφορίες που αποστέλλει το υποκείμενο των δεδομένων για την επαλήθευση της ταυτότητας δεν φαίνονται επαρκείς, γεγονός που υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ζητήσει διευκρινίσεις. Στην

⁸⁹ Βλ. ενότητα 2.3.3.

⁹⁰ Σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχει εθνική νομοθεσία που καθορίζει τότε ένα μήνυμα πρέπει να θεωρείται παραληφθέν, λαμβανομένων υπόψη των Σαββατοκύριακων και των εθνικών αργιών.

⁹¹ Βλ. περαιτέρω ενότητα 2.3.1.

περίπτωση αυτή, θα υπάρξει αναστολή της προθεσμίας έως ότου ο υπεύθυνος επεξεργασίας λάβει επαρκείς πληροφορίες για την επαλήθευση της ταυτότητας του υποκειμένου των δεδομένων.

160. Η προθεσμία απάντησης σε αίτημα πρόσβασης πρέπει να υπολογίζεται σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 1182/71⁹².

Παράδειγμα 32: Ένας οργανισμός λαμβάνει αίτημα στις 5 Μαρτίου. Η προθεσμία αρχίζει την ίδια ημέρα. Βάσει αυτού, ο οργανισμός μπορεί να συμμορφωθεί με το αίτημα έως και τις 5 Απριλίου το αργότερο.

Παράδειγμα 33: Εάν ο οργανισμός λάβει αίτημα στις 31 Αυγούστου, και δεδομένου ότι ο επόμενος μήνας είναι μικρότερος, δεν υπάρχει αντίστοιχη ημερομηνία, οπότε η ημερομηνία απάντησης, το αργότερο, είναι η τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα, δηλαδή η 30ή Σεπτεμβρίου.

161. Εάν η τελευταία ημέρα της εν λόγω προθεσμίας συμπίπτει με Σαββατοκύριακο ή αργία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει προθεσμία έως την επόμενη εργάσιμη ημέρα για να απαντήσει.
162. Υπό ορισμένες περιστάσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να παρατείνει τον χρόνο απάντησης σε αίτημα πρόσβασης κατά δύο επιπλέον μήνες, εάν είναι αναγκαίο, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας και του αριθμού των αιτημάτων. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η δυνατότητα αυτή αποτελεί εξαίρεση από τον γενικό κανόνα και δεν θα πρέπει να γίνεται κατάχρηση. Εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας αναγκάζονται συχνά να παρατείνουν την προθεσμία, αυτό θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη της ανάγκης περαιτέρω ανάπτυξης των γενικών διαδικασιών τους για τη διεκπεραίωση αιτημάτων.
163. Το τι συνιστά πολύπλοκο αίτημα ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης. Ορισμένοι από τους παράγοντες που θα μπορούσαν να θεωρηθούν σημαντικοί είναι, για παράδειγμα:
- ο όγκος των δεδομένων που επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας,
 - ο τρόπος αποθήκευσης των πληροφοριών, ιδίως όταν είναι δύσκολο να ανακτηθούν οι πληροφορίες, για παράδειγμα όταν τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία από διαφορετικές μονάδες του οργανισμού,
 - η ανάγκη απαλοιφής πληροφοριών όταν εφαρμόζεται εξαίρεση, για παράδειγμα πληροφοριών που αφορούν άλλα υποκείμενα των δεδομένων ή που συνιστούν εμπορικό απόρρητο, και
 - όταν οι πληροφορίες απαιτούν περαιτέρω εργασίες προκειμένου να είναι κατανοητές.
164. Το γεγονός και μόνον ότι η ανταπόκριση στο αίτημα θα απαιτούσε μεγάλη προσπάθεια δεν καθιστά το αίτημα περίπλοκο. Ομοίως, το γεγονός ότι μια μεγάλη εταιρεία λαμβάνει μεγάλο αριθμό αιτημάτων δεν συνεπάγεται αυτομάτως παράταση της προθεσμίας. Ωστόσο, όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει προσωρινά μεγάλο αριθμό αιτημάτων, για παράδειγμα λόγω έκτακτης δημοσιότητας σχετικά με τις δραστηριότητές του, αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί θεμιτός λόγος για την παράταση του χρόνου απάντησης. Ωστόσο, ένας υπεύθυνος επεξεργασίας, ιδίως εκείνος που χειρίζεται μεγάλο όγκο δεδομένων, θα πρέπει να διαθέτει διαδικασίες και μηχανισμούς ώστε να είναι σε θέση να διεκπεραιώνει αιτήματα εντός της προθεσμίας υπό κανονικές συνθήκες.

⁹² Κανονισμός (ΕΟΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου της 3ης Ιουνίου 1971 περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες.

6 ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

6.1 Γενικές παρατηρήσεις

165. Το δικαίωμα πρόσβασης υπόκειται στους περιορισμούς που απορρέουν από το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ (δικαιώματα και ελευθερίες τρίτων) και το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ (προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά αιτήματα). Επιπλέον, το δικαίωμα της Ένωσης ή κράτους μέλους μπορεί να περιορίζει το δικαίωμα πρόσβασης σύμφωνα με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ. Οι παρεκκλίσεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας, ή για στατιστικούς σκοπούς, ή για λόγους αρχειοθέτησης που άπτονται του δημόσιου συμφέροντος μπορούν να βασίζονται αντιστοίχως στο άρθρο 89 παράγραφος 2 και στο άρθρο 89 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ και οι παρεκκλίσεις για την επεξεργασία που πραγματοποιείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή για σκοπούς πανεπιστημιακής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης μπορούν να βασίζονται στο άρθρο 85 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ.
166. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, εκτός από τα προαναφερθέντα όρια, παρεκκλίσεις και πιθανούς περιορισμούς, ο ΓΚΠΔ δεν επιτρέπει περαιτέρω εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από το δικαίωμα πρόσβασης. Αυτό σημαίνει μεταξύ άλλων ότι το δικαίωμα πρόσβασης δεν υπόκειται σε γενική επιφύλαξη ως προς την αναλογικότητα όσον αφορά τις προσπάθειες που πρέπει να καταβάλει ο υπεύθυνος επεξεργασίας για να ανταποκριθεί στο αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ⁹³. Επιπλέον, δεν επιτρέπεται να τίθενται όρια ή περιορισμοί στο δικαίωμα πρόσβασης σε σύμβαση μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του υποκειμένου των δεδομένων.
167. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 63, το δικαίωμα πρόσβασης παρέχεται στα υποκείμενα των δεδομένων προκειμένου να έχουν επίγνωση και να επαληθεύουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Το δικαίωμα πρόσβασης επιτρέπει μεταξύ άλλων στο υποκείμενο των δεδομένων να επιτυγχάνει, ανάλογα με τις περιστάσεις, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή το κλείδωμα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁹⁴. Ωστόσο, τα υποκείμενα των δεδομένων δεν υποχρεούνται να αιτιολογούν το αίτημά τους. Εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ, οι σκοποί στους οποίους βασίζεται το αίτημα θα πρέπει να θεωρούνται άνευ σημασίας⁹⁵.

6.2 Άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ

168. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ, το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων. Επεξηγήσεις σχετικά με τον περιορισμό αυτό παρέχονται στην πέμπτη και την έκτη περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 63. Το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα ή τις ελευθερίες άλλων, όπως το επαγγελματικό απόρρητο ή το δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας και, ιδίως, το δικαίωμα δημιουργού που προστατεύει το λογισμικό. Ωστόσο, οι παράγοντες αυτοί δεν θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την άρνηση παροχής κάθε πληροφορίας στο υποκείμενο των δεδομένων. Κατά την ερμηνεία του άρθρου 15 παράγραφος 4 του

⁹³ Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται μεγάλες ποσότητες πληροφοριών σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δύναται να ζητεί από το υποκείμενο να προσδιορίζει τις πληροφορίες ή τις δραστηριότητες επεξεργασίας που σχετίζονται με το αίτημα. Βλ. επίσης ενότητα 2.3.1.

⁹⁴ ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-141/12 και C-372/12, ΥΣ κ.λπ.

⁹⁵ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη τυχόν εφαρμοστέου εθνικού δικαίου που συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, βλ. κεφάλαιο 6.4.

ΓΚΠΔ πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην διευρύνονται αδικαιολόγητα οι περιορισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 23 του ΓΚΠΔ, οι οποίοι επιτρέπονται μόνο υπό αυστηρές προϋποθέσεις.

169. Το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ εφαρμόζεται στο δικαίωμα λήψης αντιγράφου των δεδομένων, το οποίο αποτελεί τον κύριο τρόπο παροχής πρόσβασης στα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία (δεύτερη συνιστώσα του δικαιώματος πρόσβασης). Εφαρμόζεται επίσης, και λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα και οι ελευθερίες άλλων, εάν η πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χορηγείται κατ' εξαίρεση με άλλα μέσα πλην αντιγράφου. Για παράδειγμα, δεν δικαιολογείται καμία διαφορά αν το εμπορικό απόρρητο επηρεάζεται από την παροχή αντιγράφου ή από τη χορήγηση επιτόπιας πρόσβασης στο υποκείμενο των δεδομένων. Το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στις πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία, όπως αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως η) του ΓΚΠΔ.
170. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 63, στα αντικρουόμενα δικαιώματα και ελευθερίες περιλαμβάνονται το επαγγελματικό απόρρητο ή το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και, ειδικότερα, το δικαίωμα δημιουργού που προστατεύει το λογισμικό. Αυτά τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που αναφέρονται ρητά θα πρέπει να θεωρούνται απλώς παραδείγματα, καθώς, καταρχήν, κάθε δικαίωμα ή ελευθερία που βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους μπορεί να εξεταστεί για την επίκληση του περιορισμού του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ⁹⁶. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8 του Ευρωπαϊκού Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) μπορεί επίσης να θεωρηθεί θιγόμενο δικαίωμα κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ. Όσον αφορά το δικαίωμα λήψης αντιγράφου, το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων άλλων αποτελεί τυπική περίπτωση κατά την οποία πρέπει να αξιολογείται ο περιορισμός. Επιπλέον, το δικαίωμα στην εμπιστευτικότητα της αλληλογραφίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, για παράδειγμα όσον αφορά την ιδιωτική ηλεκτρονική αλληλογραφία στο πλαίσιο απασχόλησης⁹⁷. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν αποτελούν όλα τα συμφέροντα «δικαιώματα και ελευθερίες» σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ. Για παράδειγμα, τα οικονομικά συμφέροντα μιας εταιρείας να μην κοινολογεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν αγγίζουν το όριο για την προσφυγή στην εξαίρεση του άρθρου 15 παράγραφος 4, εφόσον δεν θίγονται εμπορικά απόρρητα, διανοητική ιδιοκτησία ή άλλα προστατευόμενα δικαιώματα.
171. Ως «άλλοι» νοείται κάθε άλλο πρόσωπο ή οντότητα, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων που ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης. Ως εκ τούτου, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία (όσον αφορά την τήρηση εμπορικών απορρήτων και της διανοητικής ιδιοκτησίας, για παράδειγμα). Εάν ο νομοθέτης της ΕΕ επιθυμούσε να εξαιρεθούν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των υπευθύνων επεξεργασίας ή των εκτελούντων την επεξεργασία, θα είχε χρησιμοποιήσει τον όρο «τρίτος», ο οποίος ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 10 του ΓΚΠΔ.
172. Η γενική ανησυχία ότι τα δικαιώματα και οι ελευθερίες άλλων ενδέχεται να θιγούν από την ανταπόκριση στο αίτημα πρόσβασης δεν αρκεί για να γίνει επίκληση του άρθρου 15 παράγραφος 4

⁹⁶ Η βαρύτητα ή η προτεραιότητα των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και ελευθεριών δεν αποτελεί ζήτημα ορισμού των όρων «δικαιώματα και ελευθερίες». Ωστόσο, η στάθμιση των συμφερόντων αυτών αποτελεί μέρος ενός δεύτερου σταδίου της εκτίμησης του κατά πόσον εφαρμόζεται το άρθρο 15 παράγραφος 4. Βλ. σημείο 173 κατωτέρω.

⁹⁷ ΕΔΔΑ, *Bărbulescu κατά Ρουμανίας*, αριθ. 61496/08, σκέψη 80, 5 Σεπτεμβρίου 2017.

του ΓΚΠΔ. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, θα επηρεαστούν πράγματι τα δικαιώματα ή οι ελευθερίες άλλων.

Παράδειγμα 34: Για αρκετά χρόνια στο παρελθόν η υπηρεσία ανηλίκων φρόντιζε ένα άτομο που είναι πλέον ενήλικο. Τα αντίστοιχα αρχεία ενδέχεται να περιέχουν ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με άλλα πρόσωπα (γονείς, κοινωνικούς λειτουργούς, άλλους ανηλίκους). Ωστόσο, ένα αίτημα παροχής πληροφοριών από το υποκείμενο των δεδομένων δεν μπορεί γενικά να απορριφθεί για τον λόγο αυτό με αναφορά στο άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ. Αντιθέτως, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες άλλων πρέπει να εξεταστούν λεπτομερώς και να αποδειχθούν από την υπηρεσία ανηλίκων ως υπευθύνου επεξεργασίας. Ανάλογα με τα εκάστοτε συμφέροντα και τη σχετική τους βαρύτητα, η παροχή αυτών των συγκεκριμένων πληροφοριών μπορεί να απορριφθεί (π.χ. με απαλοιφή ονομάτων).

173. Όσον αφορά την αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ και το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα⁹⁸. Ως εκ τούτου, η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης πρέπει επίσης να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όταν η αξιολόγηση βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ αποδεικνύει ότι η ανταπόκριση στο αίτημα έχει δυσμενείς (αρνητικές) επιπτώσεις στα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων συμμετεχόντων (στάδιο 1), τα συμφέροντα όλων των συμμετεχόντων πρέπει να σταθμίζονται λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων της περίπτωσης και ιδίως της πιθανότητας και της σοβαρότητας των κινδύνων που ενέχει η κοινοποίηση των δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να προσπαθήσει να συμβιβάσει τα συγκρουόμενα δικαιώματα (στάδιο 2), για παράδειγμα μέσω της εφαρμογής κατάλληλων μέτρων για τον μετριασμό του κινδύνου για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων. Όπως τονίζεται στην αιτιολογική σκέψη 63, η προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση παροχής κάθε πληροφορίας στο υποκείμενο των δεδομένων. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, όταν εφαρμόζεται ο περιορισμός, ότι οι πληροφορίες που αφορούν άλλους πρέπει να καθίστανται δυσανάγνωστες στο μέτρο του δυνατού αντί να υπάρχει άρνηση παροχής αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ωστόσο, εάν είναι αδύνατον να βρεθεί λύση για τον συμβιβασμό των σχετικών δικαιωμάτων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αποφασίζει στο επόμενο στάδιο ποια από τα συγκρουόμενα δικαιώματα και ελευθερίες υπερισχύουν (στάδιο 3).

Παράδειγμα 35: Ένας λιανοπωλητής προσφέρει στους πελάτες του τη δυνατότητα να παραγγέλλουν προϊόντα μέσω ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής την οποία λειτουργεί η υπηρεσία εξυπηρέτησης πελατών του. Για την απόδειξη των εμπορικών συναλλαγών, ο λιανοπωλητής αποθηκεύει ηχογράφηση κλήσεων, σύμφωνα με τις αυστηρές απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Ο πελάτης επιθυμεί να λάβει αντίγραφο της συνομιλίας που είχε με εκπρόσωπο της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών. Σε πρώτο στάδιο, ο λιανοπωλητής αναλύει το αίτημα και αντιλαμβάνεται ότι το αρχείο περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν και άλλο πρόσωπο, δηλαδή τον εκπρόσωπο της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών. Σε δεύτερο στάδιο, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον η παροχή του αντιγράφου θα έθιγε τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων, ο λιανοπωλητής πρέπει να σταθμίσει τα συγκρουόμενα συμφέροντα, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την πιθανότητα και τη σοβαρότητα των πιθανών κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του εκπροσώπου της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών, κινδύνων τους οποίους

⁹⁸ Βλ., για παράδειγμα, επίσης ΔΕΕ, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schecke GbR και Hartmut Eifert κατά Land Hessen [τμήμα μείζονος συνθέσεως], 9 Νοεμβρίου 2010, σκέψη 48.

ενέχει η κοινοποίηση του αρχείου στον πελάτη. Ο λιανοπωλητής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πολύ περιορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τον εκπρόσωπο της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών στο αρχείο, μόνο η φωνή του. Ο λιανοπωλητής / υπεύθυνος επεξεργασίας διαπιστώνει ότι ο εκπρόσωπος δεν μπορεί να ταυτοποιηθεί εύκολα. Επιπλέον, το περιεχόμενο της συζήτησης έχει επαγγελματικό χαρακτήρα και το υποκείμενο των δεδομένων ήταν ο συνομιλητής. Με βάση τις προαναφερθείσες περιστάσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας καταλήγει αντικειμενικά στο συμπέρασμα ότι το δικαίωμα πρόσβασης δεν θίγει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του εκπροσώπου της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών και, ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να παράσχει στο υποκείμενο των δεδομένων το πλήρες αρχείο, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων του φωνητικού αρχείου που σχετίζονται με τον εκπρόσωπο της υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών.

Παράδειγμα 36: Μια πελάτισσα καταστήματος ιατρικού εξοπλισμού επιθυμεί πρόσβαση στα αποτελέσματα μέτρησης που αφορούν τα πόδια της βάσει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ. Το κατάστημα ιατρικού εξοπλισμού είχε μετρήσει τα πόδια του υποκειμένου των δεδομένων προκειμένου να κατασκευάσει ατομικές ιατρικές κάλτσες συμπίεσης. Προφανώς, το κατάστημα ιατρικού εξοπλισμού διέθετε μεγάλη πείρα και είχε καθιερώσει μια ειδική τεχνική ακριβούς μέτρησης. Μετά τη μέτρηση στο κατάστημα ιατρικού εξοπλισμού, η πελάτισσα επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα της μέτρησης για να αγοράσει φθηνότερες κάλτσες αλλού (παραγγέλλοντάς τις σε ηλεκτρονικό κατάστημα). Το κατάστημα ιατρικού εξοπλισμού αρνείται εν μέρει την πρόσβαση στα δεδομένα βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ, ισχυριζόμενο ότι, λόγω των ειδικών του τεχνικών ακριβούς μέτρησης, τα αποτελέσματα προστατεύονται ως εμπορικό απόρρητο. Εάν και στον βαθμό που ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αποδείξει ότι:

- η παροχή στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα των μετρήσεων δεν είναι δυνατή χωρίς να αποκαλυφθεί ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι μετρήσεις και
- οι πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι μετρήσεις, συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του ακριβούς προσδιορισμού των σημείων μέτρησης αποτελούν εμπορικό απόρρητο

μπορεί να εφαρμόσει το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει, παρόλα αυτά, να παράσχει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των μετρήσεων, οι οποίες δεν αποκαλύπτουν το εμπορικό απόρρητο, ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται ότι πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για την αναθεώρηση και την επεξεργασία των αποτελεσμάτων.

Παράδειγμα 37: Ο παίκτης Χ είναι καταχωρισμένος ως χρήστης στην πλατφόρμα παιχνιδιών Υ. Μια μέρα ο παίκτης Χ ενημερώνεται ότι έχουν επιβληθεί περιορισμοί στον επιγραμματικό λογαριασμό του. Δεδομένου ότι δεν μπορεί πλέον να συνδεθεί, ο παίκτης Χ ζητεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν. Επιπλέον, ο παίκτης Χ απαιτεί πρόσβαση στους λόγους της επιβολής περιορισμού στον λογαριασμό. Η πλατφόρμα Υ, υπεύθυνος επεξεργασίας της διαδικτυακής πλατφόρμας παιχνιδιών στην οποία υποβλήθηκε το αίτημα, ενημερώνει τους χρήστες στους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις της που διατίθενται στον ιστότοπό της, ότι κάθε είδους εξαπάτηση (κυρίως με τη χρήση λογισμικού τρίτων) συνεπάγεται προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση της πρόσβασης στην πλατφόρμα της. Η πλατφόρμα Υ ενημερώνει επίσης τους χρήστες στο πλαίσιο της πολιτικής της για την προστασία

της ιδιωτικής ζωής σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με σκοπό τον εντοπισμό απάτης στα παιχνίδια, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 13 του ΓΚΠΔ.

Μετά την παραλαβή του αιτήματος πρόσβασης του παίκτη Χ, η πλατφόρμα Υ θα πρέπει να παράσχει στον παίκτη Χ αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία για τον παίκτη Χ. Όσον αφορά τον λόγο για τον περιορισμό στον λογαριασμό, η πλατφόρμα Υ θα πρέπει να επιβεβαιώσει στον παίκτη Χ ότι αποφάσισε να περιορίσει την πρόσβαση του παίκτη Χ σε διαδικτυακά παιχνίδια λόγω εξαπάτησης μία ή επαναλαμβανόμενες φορές, κάτι που συνιστά παραβίαση των γενικών όρων χρήσης. Εκτός από τις πληροφορίες που παρέχονται σχετικά με την επεξεργασία για τον σκοπό της ανίχνευσης απάτης στα παιχνίδια, η πλατφόρμα Υ θα πρέπει να παράσχει στον παίκτη Χ πρόσβαση στις πληροφορίες που έχει αποθηκεύσει σχετικά με τις περιπτώσεις εξαπάτησης από τον παίκτη Χ που οδήγησαν στον περιορισμό. Ειδικότερα, η πλατφόρμα Υ θα πρέπει να παράσχει στον παίκτη Χ τις πληροφορίες που οδήγησαν στην επιβολή περιορισμού στον λογαριασμό (π.χ. επισκόπηση αρχείων καταγραφής, ημερομηνία και ώρα εξαπάτησης, εντοπισμός λογισμικού τρίτων, ...) προκειμένου το υποκείμενο των δεδομένων (δηλ. ο παίκτης Χ) να επαληθεύσει την ακρίβεια της επεξεργασίας των δεδομένων.

Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ και την αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ, η πλατφόρμα Υ δεν υποχρεούται να αποκαλύψει κανένα στοιχείο της τεχνικής λειτουργίας του λογισμικού κατά της εξαπάτησης, ακόμη και αν οι πληροφορίες αυτές αφορούν τον παίκτη Χ, εφόσον αυτό μπορεί να θεωρηθεί εμπορικό απόρρητο. Η αναγκαία στάθμιση των συμφερόντων βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ θα έχει ως αποτέλεσμα το εμπορικό απόρρητο της πλατφόρμας Υ να αποκλείει τη γνωστοποίηση αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, διότι η γνώση της τεχνικής λειτουργίας του λογισμικού κατά της εξαπάτησης θα μπορούσε επίσης να επιτρέψει στον χρήστη να παρακάμψει μελλοντικά τον εντοπισμό εξαπάτησης ή απάτης⁹⁹.

174. Εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας αρνηθούν να ενεργήσουν κατόπιν αιτήματος για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης εν όλω ή εν μέρει βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ, πρέπει να ενημερώσουν το υποκείμενο των δεδομένων για τους λόγους χωρίς καθυστέρηση και το αργότερο εντός μηνός (άρθρο 12 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ). Η αιτιολόγηση πρέπει να αναφέρεται στις συγκεκριμένες περιστάσεις, ώστε τα υποκείμενα των δεδομένων να μπορούν να εκτιμήσουν αν επιθυμούν να ενεργήσουν κατά της άρνησης. Πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή (άρθρο 77 του ΓΚΠΔ) και άσκησης δικαστικής προσφυγής (άρθρο 79 του ΓΚΠΔ).

6.3 Άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ

175. Το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ επιτρέπει στους υπευθύνους επεξεργασίας να παρακάμπτουν αιτήματα για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης τα οποία είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά. Οι έννοιες αυτές πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά, καθώς δεν πρέπει να υπονομεύονται οι αρχές της διαφάνειας και των δωρεάν δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

⁹⁹ Η εμβέλεια των πληροφοριών που παρέχονται στα φυσικά πρόσωπα θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πλαίσιο, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του υπευθύνου επεξεργασίας και της φύσης της παραβίασης των όρων παροχής υπηρεσιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να έχει τη δυνατότητα να παράσχει μόνο βασικές πληροφορίες ως απάντηση σε αίτημα πρόσβασης στο οποίο εφαρμόζεται το άρθρο 15 παράγραφος 4.

176. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να μπορούν να αποδείξουν στο φυσικό πρόσωπο τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι το αίτημα είναι προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό και, εάν τους ζητηθεί, να εξηγήσουν τους λόγους στην αρμόδια εποπτική αρχή. Κάθε αίτημα θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση στο πλαίσιο εντός του οποίου υποβάλλεται προκειμένου να κριθεί αν είναι προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό.

6.3.1 Τι σημαίνει προδήλως αβάσιμο;

177. Ένα αίτημα για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης είναι προδήλως αβάσιμο εάν, κατά την εφαρμογή μιας αντικειμενικής προσέγγισης, είναι σαφές και προφανές ότι δεν πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, όπως εξηγείται ιδίως στην ενότητα 3 ανωτέρω, υπάρχουν ελάχιστες μόνο προϋποθέσεις όσον αφορά τα αιτήματα για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι είναι πολύ περιορισμένο το περιθώριο για την επίκληση της εναλλακτικής «προδήλως αβάσιμο» που παρέχεται από το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ όσον αφορά τα αιτήματα για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης.
178. Επιπλέον, είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι, πριν από την επίκληση του περιορισμού, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να αναλύουν προσεκτικά το περιεχόμενο και το αντικείμενο του αιτήματος. Για παράδειγμα, ένα αίτημα δεν θα πρέπει να θεωρείται προδήλως αβάσιμο εάν σχετίζεται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δεν υπόκεινται στον ΓΚΠΔ (στην περίπτωση αυτή, το αίτημα δεν θα πρέπει να εξετάζεται καθόλου ως αίτημα βάσει του άρθρου 15).
179. Άλλες περιπτώσεις στις οποίες η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ είναι αμφισβητήσιμη είναι αιτήματα που αφορούν πληροφορίες ή δραστηριότητες επεξεργασίας οι οποίες σαφώς και προφανώς δεν υπόκεινται στις δραστηριότητες επεξεργασίας του υπευθύνου επεξεργασίας.

Παράδειγμα 38: Το υποκείμενο των δεδομένων απευθύνει αίτημα σε δημοτική αρχή σχετικά με δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία από κρατική αρχή. Αντί να υποστηρίξει ότι το αίτημα είναι προδήλως αβάσιμο, θα ήταν πιο πρόσφορο και εύκολο για την αρχή προς την οποία απευθύνεται το αίτημα να επιβεβαιώσει ότι τα εν λόγω δεδομένα δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία από την αρχή (πρώτη συνιστώσα του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ: «κατά πόσον» τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία)¹⁰⁰.

180. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να υποθέτει ότι ένα αίτημα είναι προδήλως αβάσιμο διότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει υποβάλει προηγουμένως αιτήματα τα οποία ήταν προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά ή εάν περιλαμβάνει μη αντικειμενική ή ανάρμοστη γλώσσα.

6.3.2 Τι σημαίνει υπερβολικό;

181. Δεν υπάρχει ορισμός του όρου «υπερβολικός» στον ΓΚΠΔ. Αφενός, η διατύπωση «ιδίως λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους» στο άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το βασικό σενάριο για την εφαρμογή αυτού του σκέλους σε σχέση με το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ συνδέεται με τον όγκο των αιτημάτων του υποκειμένου των δεδομένων για το δικαίωμα

¹⁰⁰ Ένα διαφορετικό ερώτημα είναι αν η αρχή στην οποία απευθύνθηκε το αίτημα πρόσβασης δικαιούται να διαβιβάσει την αίτηση στην αρμόδια κρατική αρχή.

πρόσβασης. Από την άλλη πλευρά, από την προαναφερθείσα διατύπωση προκύπτει ότι δεν αποκλείονται a priori άλλοι λόγοι που θα μπορούσαν να προκαλέσουν υπερβολικό χαρακτήρα.

182. Ασφαλώς, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ σχετικά με το δικαίωμα λήψης αντιγράφου, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να υποβάλει περισσότερα του ενός αιτήματα σε υπεύθυνο επεξεργασίας¹⁰¹. Σε περίπτωση αιτημάτων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να θεωρηθούν υπερβολικά, η αξιολόγηση του «υπερβολικού χαρακτήρα» εξαρτάται από την ανάλυση που διενεργείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και από τις ιδιαιτερότητες του τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται.
183. Σε περίπτωση μεταγενέστερων αιτημάτων, πρέπει να αξιολογείται αν έχει σημειωθεί υπέρβαση του ορίου των εύλογων τακτών διαστημάτων (βλ. αιτιολογική σκέψη 63) ή όχι. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν προσεκτικά υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε περίπτωσης.
184. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλαγές στο σύνολο δεδομένων είναι αναμενόμενο να επέρχονται σε συντομότερα χρονικά διαστήματα απ' ό,τι στην περίπτωση των κτηματολογίων ή των κεντρικών μητρώων εταιρειών. Στην περίπτωση συνεργατών επιχειρήσεων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συχνότητα των επαφών με τον πελάτη. Ως εκ τούτου, τα «εύλογα τακτά διαστήματα» εντός των οποίων τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να ασκήσουν εκ νέου το δικαίωμα πρόσβασης είναι επίσης διαφορετικά. Όσο συχνότερα επέρχονται αλλαγές στη βάση δεδομένων του υπευθύνου επεξεργασίας, τόσο συχνότερα μπορεί να επιτραπεί στα υποκείμενα των δεδομένων να ζητήσουν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν χωρίς το αίτημα να είναι υπερβολικό. Από την άλλη πλευρά, ένα δεύτερο αίτημα από το ίδιο υποκείμενο των δεδομένων θα μπορούσε να θεωρηθεί επαναλαμβανόμενο σε ορισμένες περιπτώσεις.
185. Όταν αποφασίζουν εάν έχει παρέλθει εύλογο χρονικό διάστημα, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζουν τα ακόλουθα υπό το πρίσμα των εύλογων προσδοκιών του υποκειμένου των δεδομένων:
- πόσο συχνά μεταβάλλονται τα δεδομένα — είναι απίθανο να έχουν μεταβληθεί οι πληροφορίες μεταξύ των αιτημάτων; εάν είναι προφανές ότι η δεξαμενή δεδομένων δεν υπόκειται σε άλλη επεξεργασία πέραν της αποθήκευσης και το υποκείμενο των δεδομένων το γνωρίζει, π.χ. λόγω προηγούμενου αιτήματος για άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης, αυτό μπορεί να αποτελεί ένδειξη υπερβολικού αιτήματος;
 - τη φύση των δεδομένων — μεταξύ άλλων, αν είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα;
 - τους σκοπούς της επεξεργασίας — μεταξύ άλλων, αν η επεξεργασία ενδέχεται να ζημιώσει (να βλάψει) τον αιτούντα εάν κοινολογηθεί;
 - εάν τα μεταγενέστερα αιτήματα αφορούν το ίδιο είδος πληροφοριών ή δραστηριότητες επεξεργασίας ή διαφορετικές δραστηριότητες¹⁰².

Παράδειγμα 39 (ξυλουργός): Το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει αιτήματα πρόσβασης **κάθε δύο μήνες** στον ξυλουργό που κατασκεύασε ένα τραπέζι για εκείνο. Ο ξυλουργός έδωσε πλήρη απάντηση στο πρώτο αίτημα. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το αν έχει παρέλθει εύλογο χρονικό διάστημα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ξυλουργός επεξεργάζεται και συλλέγει δεδομένα

¹⁰¹ Σύμφωνα με τη δεύτερη περίοδο του άρθρου 15 παράγραφος 3, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για επιπλέον ζητηθέντα αντίγραφα.

¹⁰² Εάν το μεταγενέστερο αίτημα αφορά το ίδιο είδος πληροφοριών ως προς το αντικείμενο ΚΑΙ τον χρόνο, δεν πρόκειται για αίτημα υπερβολικού χαρακτήρα, αλλά για αίτημα για πρόσθετο αντίγραφο, βλ. ενότητα 2.2.2.2.

προσωπικού χαρακτήρα μόνο περιστασιακά (πρώτη περίπτωση ανωτέρω) και όχι στο πλαίσιο της κύριας δραστηριότητάς του και ότι είναι ακόμη λιγότερο πιθανό να παρέχει συχνά υπηρεσίες στο ίδιο υποκείμενο των δεδομένων. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, ο ξυλουργός δεν παρείχε περισσότερες από μία υπηρεσίες στο υποκείμενο των δεδομένων, με αποτέλεσμα να είναι απίθανο να επέλθουν αλλαγές στο σύνολο δεδομένων που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων. Ιδίως λόγω της φύσης και του όγκου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την επεξεργασία μπορούν να θεωρηθούν χαμηλοί (δεύτερη περίπτωση ανωτέρω), με αποτέλεσμα ο σκοπός της επεξεργασίας (σκοποί τιμολόγησης και συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης αρχείων) να μην είναι πιθανό να ζημιώσει το υποκείμενο των δεδομένων (τρίτη περίπτωση ανωτέρω). Το αίτημα αφορά επίσης τις ίδιες πληροφορίες με το τελευταίο αίτημα (τέταρτη περίπτωση ανωτέρω). Κατά συνέπεια, τα αιτήματα αυτά μπορούν να θεωρηθούν υπερβολικά λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους.

Παράδειγμα 40 (πλατφόρμα μέσω κοινωνικής δικτύωσης): Μια πλατφόρμα μέσω κοινωνικής δικτύωσης της οποίας η βασική δραστηριότητα είναι η συλλογή και/ή η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου των δεδομένων εκτελεί μεγάλης κλίμακας πολύπλοκες και συνεχείς δραστηριότητες επεξεργασίας. Υποκείμενο των δεδομένων που χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες της πλατφόρμας υποβάλλει αιτήματα πρόσβασης **κάθε τρεις μήνες**. Στην περίπτωση αυτή, οι συχνές αλλαγές στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων είναι πολύ πιθανές (πρώτη περίπτωση ανωτέρω), το ευρύ φάσμα των συλλεγόμενων δεδομένων περιλαμβάνει συναγόμενα ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (δεύτερη περίπτωση ανωτέρω) που υποβάλλονται σε επεξεργασία με σκοπό την παρουσίαση σχετικού περιεχομένου και μελών του δικτύου στο υποκείμενο των δεδομένων (τρίτη περίπτωση). Τα αιτήματα πρόσβασης κάθε τρεις μήνες μπορούν —υπό αυτές τις συνθήκες— να μην θεωρηθούν, καταρχήν, υπερβολικά λόγω επαναληπτικότητας.

Παράδειγμα 41 (πιστωτικοί οργανισμοί): Όπως και στην περίπτωση των μέσω κοινωνικής δικτύωσης, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι τροποποιήσεις των σχετικών δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή των πιστωτικών οργανισμών να πραγματοποιούνται σε πολύ συντομότερα χρονικά διαστήματα απ' ό,τι σε άλλους τομείς (πρώτη περίπτωση ανωτέρω). Αυτό οφείλεται σε πολλούς παράγοντες τους οποίους το υποκείμενο των δεδομένων, ως πρόσωπο απέξω, συνήθως δεν γνωρίζει λόγω της πολυπλοκότητας του επιχειρηματικού μοντέλου. Ως εκ τούτου, η απάντηση στο ερώτημα ποια είδη δεδομένων συλλέχθηκαν για τον υπολογισμό της τιμής βαθμολογίας από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και ποια περιλαμβάνονται επί του παρόντος στον υπολογισμό μπορεί να παρασχεθεί μόνο από τον ίδιο τον πιστωτικό οργανισμό. Επιπλέον, η επεξεργασία δεδομένων μέσω πιστωτικών οργανισμών και η προκύπτουσα τιμή βαθμολογίας μπορεί να έχουν εκτεταμένες συνέπειες για το υποκείμενο των δεδομένων όσον αφορά σκοπούμενες νομικές πράξεις, όπως η σύναψη συμβάσεων αγοράς, μίσθωσης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης (τρίτη περίπτωση ανωτέρω).

Δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί γενικά κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εντός του οποίου η υποβολή περαιτέρω αιτήματος πρόσβασης θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολική βάσει του άρθρου 12 παράγραφος 5 δεύτερη περίοδος του ΓΚΠΔ. Αντιθέτως, απαιτείται συνολική εξέταση των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης. Ωστόσο, δεδομένης της σημασίας της επεξεργασίας δεδομένων για την πραγματικότητα της καθημερινότητας των υποκειμένων των δεδομένων, μπορεί να θεωρηθεί ότι ένα **χρονικό διάστημα ενός έτους** μεταξύ πληροφοριών που παρέχονται δωρεάν

θα είναι σε κάθε περίπτωση πολύ μεγάλο για να θεωρηθεί το αίτημα υπερβολικό. Εάν ένα αίτημα υποβληθεί εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος, το αποφασιστικό κριτήριο θα πρέπει να είναι αν το υποκείμενο των δεδομένων έχει λόγους να θεωρεί ότι οι πληροφορίες ή η επεξεργασία έχουν αλλάξει από το τελευταίο αίτημα. Για παράδειγμα, εάν το υποκείμενο των δεδομένων έχει πραγματοποιήσει χρηματοοικονομική συναλλαγή, όπως λήψη δανείου, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να ζητήσει πρόσβαση στις πιστωτικές πληροφορίες, ακόμη και αν το εν λόγω αίτημα υποβλήθηκε και απαντήθηκε λίγο νωρίτερα.

186. Όταν είναι δυνατή η εύκολη παροχή των πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα ή με εξ αποστάσεως πρόσβαση σε ασφαλές σύστημα, κάτι που σημαίνει ότι η ανταπόκριση σε αυτά τα αιτήματα δεν ασκεί στην πραγματικότητα πίεση στον υπεύθυνο επεξεργασίας, είναι απίθανο τα επακόλουθα αιτήματα να μπορούν να θεωρηθούν υπερβολικά.
187. Εάν ένα αίτημα επικαλύπτει προηγούμενο αίτημα, το αίτημα αυτό μπορεί γενικά να θεωρηθεί υπερβολικό, εάν και στον βαθμό που καλύπτει ακριβώς τις ίδιες πληροφορίες ή δραστηριότητες επεξεργασίας και το προηγούμενο αίτημα δεν έχει ακόμη ικανοποιηθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς ωστόσο να έχει φθάσει στην κατάσταση της «καθυστέρησης» (βλ. άρθρο 12 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ). Στην πράξη, και τα δύο αιτήματα θα μπορούσαν κατά συνέπεια να συνδυαστούν.
188. Το γεγονός ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα χρειαστεί τεράστιο χρόνο και προσπάθεια για να παράσχει τις πληροφορίες ή το αντίγραφο στο υποκείμενο των δεδομένων δεν μπορεί από μόνο του να καταστήσει το αίτημα υπερβολικό¹⁰³. Ένας μεγάλος αριθμός δραστηριοτήτων επεξεργασίας συνεπάγεται συνήθως μεγαλύτερες προσπάθειες κατά την ικανοποίηση αιτημάτων πρόσβασης. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, υπό ορισμένες συνθήκες τα αιτήματα μπορούν να θεωρηθούν υπερβολικά για άλλους λόγους πέραν του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους. Κατά την άποψη του ΕΣΠΔ, στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται ιδίως περιπτώσεις καταχρηστικής προσφυγής στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ, δηλαδή περιπτώσεις στις οποίες τα υποκείμενα των δεδομένων κάνουν υπερβολική χρήση του δικαιώματος πρόσβασης με μοναδικό σκοπό την πρόκληση ζημίας ή βλάβης στον υπεύθυνο επεξεργασίας.
189. Στο πλαίσιο αυτό, ένα αίτημα δεν θα πρέπει να θεωρείται υπερβολικό για τον λόγο ότι:
- το υποκείμενο των δεδομένων δεν αιτιολογεί το αίτημα ή ο υπεύθυνος επεξεργασίας θεωρεί το αίτημα άνευ αντικειμένου·
 - το υποκείμενο των δεδομένων χρησιμοποιεί ανάρμοστη ή αγενή γλώσσα·
 - το υποκείμενο των δεδομένων προτίθεται να χρησιμοποιήσει τα δεδομένα για να υποβάλει περαιτέρω αξιώσεις κατά του υπευθύνου επεξεργασίας¹⁰⁴.
190. Από την άλλη πλευρά, ένα αίτημα μπορεί να κριθεί υπερβολικό, για παράδειγμα, εάν:
- ένα άτομο υποβάλλει αίτημα, αλλά ταυτόχρονα προσφέρεται να το αποσύρει ως αντάλλαγμα έναντι κάποιου είδους οφέλους από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή

¹⁰³ Χωρίς έλεγχο αναλογικότητας, βλ. σημείο 166 ανωτέρω.

¹⁰⁴ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη τυχόν εφαρμοστέου εθνικού δικαίου που συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, βλ. κεφάλαιο 6.4.

- το αίτημα υποβάλλεται με κακόβουλη πρόθεση και χρησιμοποιείται για να παρενοχλήσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τους υπαλλήλους του χωρίς άλλους σκοπούς πέραν της πρόκλησης διαταραχής, για παράδειγμα με βάση το γεγονός ότι:
 - το άτομο έχει δηλώσει ρητά, στο ίδιο το αίτημα ή σε άλλες επικοινωνίες, ότι σκοπός του είναι να προκαλέσει διαταραχή και τίποτα άλλο· ή
 - το άτομο αποστέλλει συστηματικά διάφορα αιτήματα σε έναν υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο εκστρατείας, π.χ. μία φορά την εβδομάδα, με πρόθεση και συνέπεια την πρόκληση διαταραχής¹⁰⁵.

6.3.3 Συνέπειες

191. Σε περίπτωση προδήλως αβάσιμου ή υπερβολικού αιτήματος για το δικαίωμα πρόσβασης, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ, είτε να επιβάλουν την καταβολή εύλογου τέλους (λαμβάνοντας υπόψη τα διοικητικά έξοδα για την παροχή της ενημέρωσης ή την ανακοίνωση ή την εκτέλεση της ζητούμενης ενέργειας) είτε να αρνηθούν να ικανοποιήσουν το αίτημα.
192. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας —αφενός— δεν υποχρεούνται γενικά να επιβάλλουν την καταβολή εύλογου τέλους προτού αρνηθούν να δώσουν συνέχεια σε ένα αίτημα. Αφετέρου, δεν είναι απολύτως ελεύθεροι να επιλέξουν μεταξύ των δύο εναλλακτικών λύσεων. Στην πραγματικότητα, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη απόφαση ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις της περίπτωσης. Ενώ είναι σχεδόν απίθανο η επιβολή εύλογου τέλους να αποτελεί κατάλληλο μέτρο σε περίπτωση προδήλως αβάσιμων αιτημάτων, όσον αφορά τα υπερβολικά αιτήματα —σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας— θα είναι συχνά καταλληλότερη η επιβολή τέλους ως αποζημίωση για τα διοικητικά έξοδα που συνεπάγονται τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα.
193. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να μπορούν να αποδείξουν τον προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό χαρακτήρα ενός αιτήματος (άρθρο 12 παράγραφος 5 τρίτη περίοδος του ΓΚΠΔ). Ως εκ τούτου, συνιστάται να διασφαλίζεται η κατάλληλη τεκμηρίωση των υποκείμενων πραγματικών περιστατικών. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ, εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας αρνηθούν να ενεργήσουν επί αιτήματος πρόσβασης εν όλω ή εν μέρει, πρέπει να ενημερώσουν το υποκείμενο των δεδομένων χωρίς καθυστέρηση και το αργότερο εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος
- για τους σχετικούς λόγους,
 - για το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή,
 - για τη δυνατότητα άσκησης δικαστικής προσφυγής.
194. Πριν από την επιβολή εύλογου τέλους βάσει του άρθρου 12 παράγραφος 5 του ΓΚΠΔ, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να ενημερώνουν τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με το σχέδιό τους να το πράξουν. Τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίσουν αν θα αποσύρουν το αίτημα για να αποφύγουν την επιβολή τέλους.

¹⁰⁵ «Συστηματική αποστολή στο πλαίσιο εκστρατείας» σημαίνει ότι αιτήματα που θα μπορούσαν εύκολα να συνδυαστούν σε ένα διαχωρίζονται τεχνητά όχι μόνο σε λίγα αλλά σε πολλά μεμονωμένα μέρη από το υποκείμενο των δεδομένων με προφανή πρόθεση την πρόκληση διαταραχής.

195. Η αδικαιολόγητη απόρριψη αιτημάτων σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να θεωρηθεί παραβίαση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 22 του ΓΚΠΔ και, ως εκ τούτου, μπορεί να υπόκειται στην άσκηση διορθωτικών εξουσιών από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής διοικητικών προστίμων βάσει του άρθρου 83 παράγραφος 5 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ. Εάν τα υποκείμενα των δεδομένων θεωρούν ότι υπάρχει παραβίαση των δικαιωμάτων τους ως υποκειμένων των δεδομένων, έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν καταγγελία βάσει του άρθρου 77 του ΓΚΠΔ.

6.4 Πιθανοί περιορισμοί στο δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ και παρεκκλίσεις

196. Το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ μπορεί να περιοριστεί μέσω νομοθετικών μέτρων στο δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών¹⁰⁶.
197. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που σκοπεύουν να επικαλεστούν περιορισμό βάσει του εθνικού δικαίου, πρέπει να ελέγχουν προσεκτικά τις απαιτήσεις της διάταξης της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας. Επιπλέον, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος πρόσβασης στο δίκαιο των κρατών μελών (ή της Ένωσης) που βασίζονται στο άρθρο 23 του ΓΚΠΔ πρέπει να πληρούν αυστηρά τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη. Το ΕΣΠΔ εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές 10/2020 σχετικά με τους περιορισμούς βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, οι οποίες περιλαμβάνουν περαιτέρω εξηγήσεις σχετικά με το θέμα αυτό. Όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να άρουν τους περιορισμούς μόλις παύσουν να ισχύουν οι περιστάσεις που τους δικαιολογούν¹⁰⁷.
198. Τα νομοθετικά μέτρα που σχετίζονται με περιορισμούς δυνάμει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η άσκηση ενός δικαιώματος καθυστερεί χρονικά, ότι ένα δικαίωμα ασκείται εν μέρει ή περιορίζεται σε ορισμένες κατηγορίες δεδομένων, ή ότι ένα δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί έμμεσα μέσω ανεξάρτητης εποπτικής αρχής¹⁰⁸.

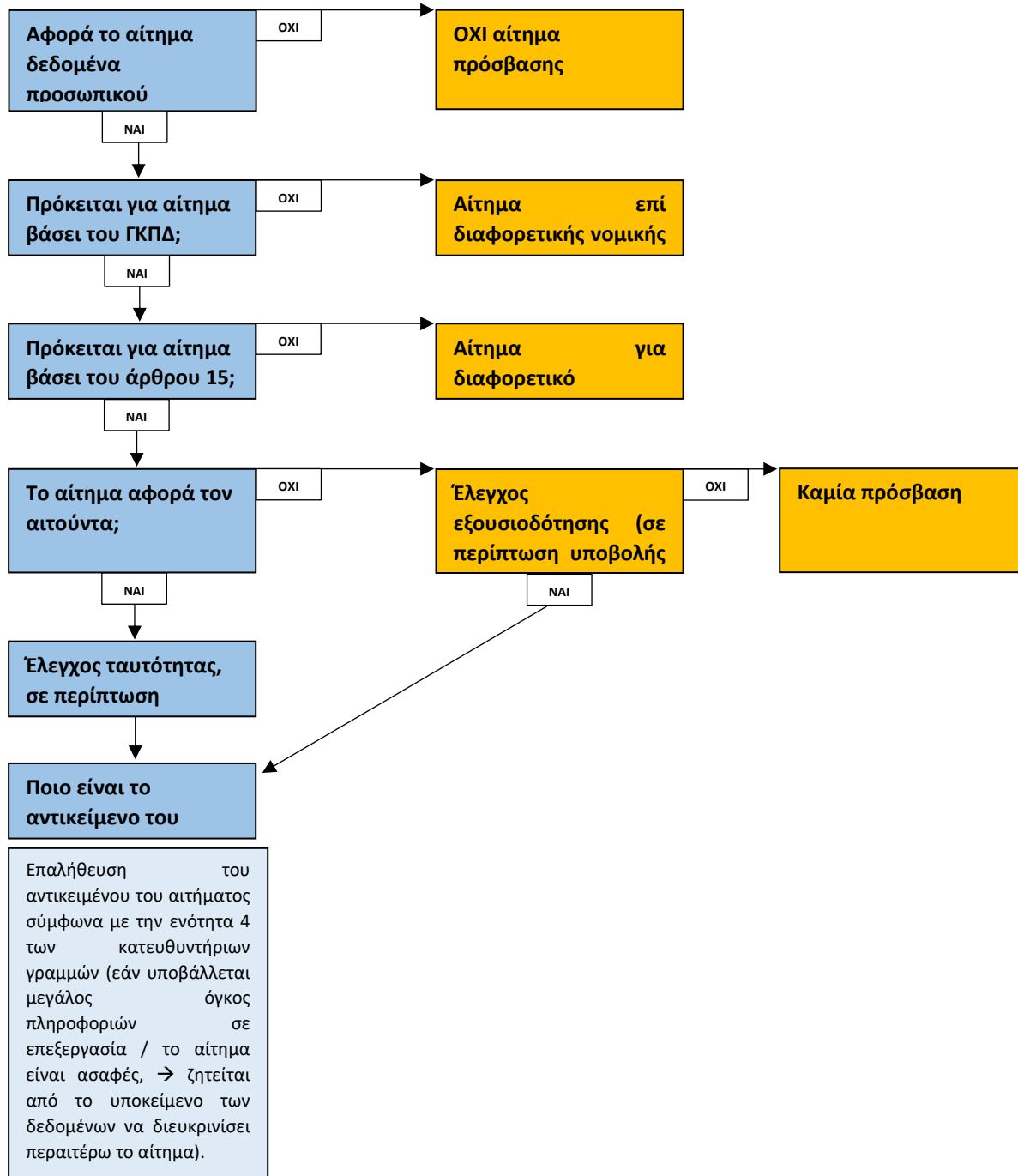
¹⁰⁶ Βλ. για παράδειγμα τα άρθρα 32 έως 37 του γερμανικού ομοσπονδιακού νόμου για την προστασία των δεδομένων (BDSG), τα άρθρα 16 και 17 του νορβηγικού νόμου για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και το κεφάλαιο 5 του σουηδικού νόμου για την προστασία των δεδομένων.

¹⁰⁷ Σημείο 76 των κατευθυντήριων γραμμών 10/2020 σχετικά με τους περιορισμούς βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, έκδοση 2.0, που εγκρίθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2021.

¹⁰⁸ Σημείο 12 των κατευθυντήριων γραμμών 10/2020 σχετικά με τους περιορισμούς βάσει του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, έκδοση 2.0, που εγκρίθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2021. Για παράδειγμα, το άρθρο 34 παράγραφος 3 του γερμανικού ομοσπονδιακού νόμου για την προστασία των δεδομένων ορίζει ότι εάν μια δημόσια αρχή δεν παρέχει πληροφορίες στο υποκείμενο των δεδομένων ανταποκρινόμενη σε αίτημα σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης λόγω ορισμένων περιορισμών, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται στην ομοσπονδιακή εποπτική αρχή κατόπιν αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων, εκτός εάν η αρμόδια ανώτατη ομοσπονδιακή αρχή (της αρχής που ήταν αποδέκτρια του αιτήματος) κρίνει στη συγκεκριμένη περίπτωση ότι κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της ομοσπονδίας ή ενός ομόσπονδου κράτους. Ο ιταλικός κώδικας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει έμμεση πρόσβαση (μέσω της αρχής) σε περίπτωση που η πρόσβαση θα μπορούσε να έχει δυσμενείς επιπτώσεις σε ορισμένα συμφέροντα (π.χ. συμφέρον αντιμετώπισης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες), βλ. άρθρο 2-L του ιταλικού κώδικα για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ — ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ

Στάδιο 1: Τρόπος ερμηνείας και αξιολόγησης του αιτήματος

Στάδιο 2: Τρόπος απάντησης στο αίτημα (1)

3 κύρια στοιχεία του δικαιώματος πρόσβασης (δομή του άρθρου 15)

Επιβεβαίωση του αν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα

Πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού

Πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τους σκοπούς, τους αποδέκτες κ.λπ.

Στάδιο 2: Τρόπος απάντησης στο αίτημα (2)

Λήψη κατάλληλων μέτρων

Άρθρο 12 παράγραφος 1: συνοπτική, διαφανής, κατανοητή, εύκολα προσβάσιμη

Άρθρο 12 παράγραφος 2: διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης

Επιλογή μεταξύ διαφορετικών μέσων

Παροχή αντιγράφου, εάν δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά

Χρήση πολυεπίπεδης προσέγγισης, κατά περίπτωση (καταλληλότερη στο επιγραμμικό πλαίσιο)

Χρονοδιάγραμμα — χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, σε κάθε περίπτωση εντός ενός μηνός (παράταση κατά δύο επιπλέον μήνες σε εξαιρετικές περιπτώσεις) (άρθρο 12 παράγραφος 3)

Στάδιο 2: Τρόπος απάντησης στο αίτημα (3)

Πώς μπορεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας να ανακτήσει όλα τα δεδομένα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων;

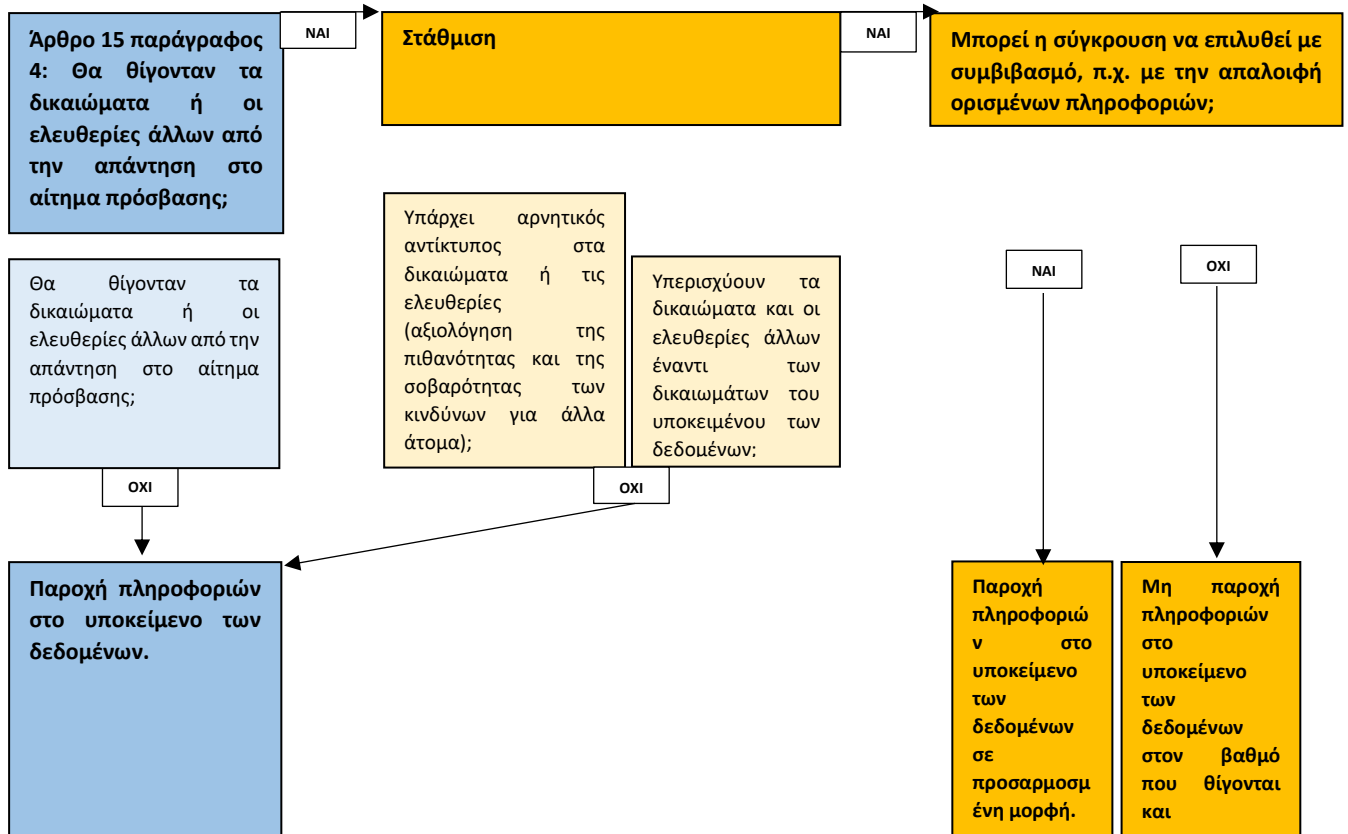
Καθορισμός κριτηρίων αναζήτησης — με βάση τα στοιχεία που έχει παράσχει το υποκείμενο των δεδομένων, άλλες πληροφορίες που κατέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας σχετικά με το υποκείμενο των δεδομένων και τους παράγοντες επί των οποίων είναι διαρθρωμένα τα δεδομένα (π.χ. αριθμός πελάτη, διευθύνσεις IP, επαγγελματικός τίτλος, οικογενειακές σχέσεις κ.λπ.).

Προσδιορισμός τυχόν τεχνικών λειτουργιών που ενδέχεται να είναι διαθέσιμες για την ανάκτηση δεδομένων.

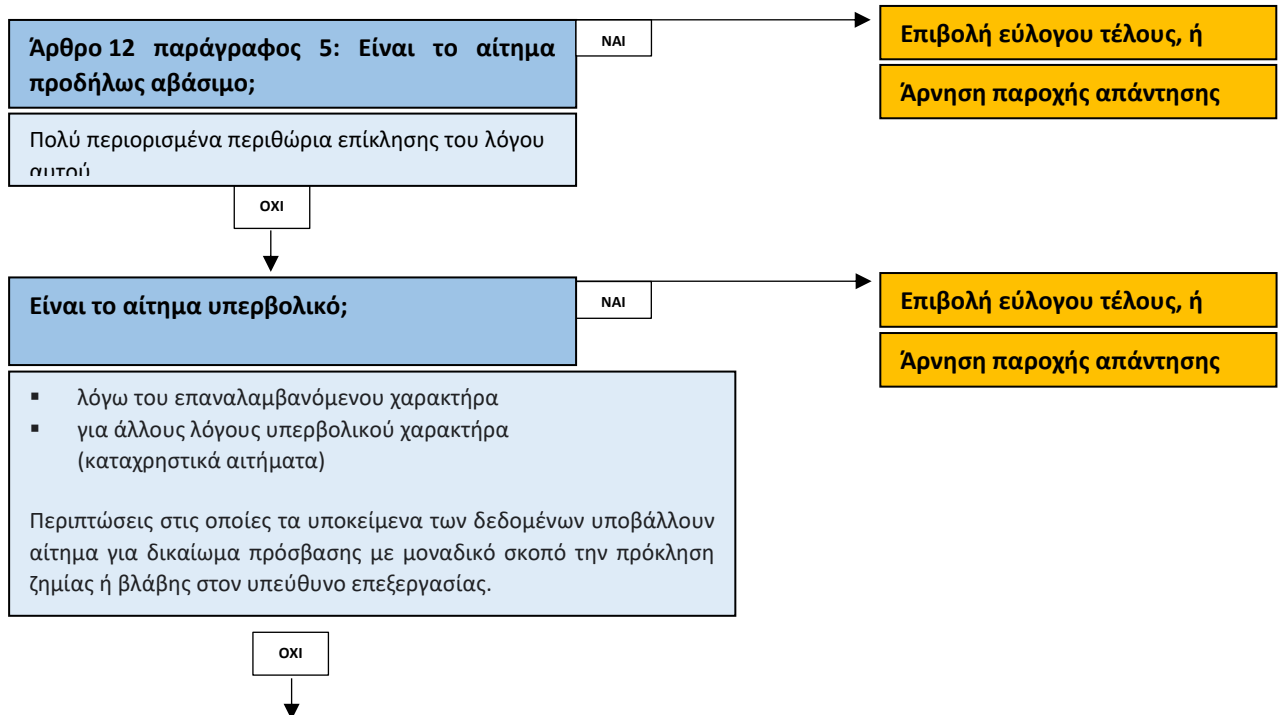
Αναζήτηση μέσω όλων των σχετικών συστημάτων αρχειοθέτησης ΤΠ ή μη ΤΠ.

Συγκέντρωση, εξαγωγή ή συλλογή με άλλον τρόπο δεδομένων που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων κατά τρόπο που αντικατοπτρίζει πλήρως την επεξεργασία, δηλαδή περιλαμβάνει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν το υποκείμενο των δεδομένων, και επιτρέπει στο υποκείμενο των δεδομένων να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Η ανάκτηση των πληροφοριών θα μπορούσε να γίνεται κατά περίπτωση ή, ενδεχομένως, με τη χρήση εργαλείου προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη εφαρμοζόμενου από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Στάδιο 3: Έλεγχος ορίων και περιορισμών (1)

Στάδιο 3: Έλεγχος ορίων και περιορισμών (2)

**Παροχή πληροφοριών στο υποκείμενο των
δεδομένων δωρεάν**